

Κάμπο Φρίο, Ιανουάριος του 1990, ηλιόλουστο πρωινό με βορειανατολικό άνεμο 22 κόμβων. Ο Αντρέας στο τιμόνι του ιστιοπλοϊκού του, ενός σκαριού 37 ποδιών, με βύθισμα σχεδόν 2 μέτρα, το οδηγεί με προσοχή από το πιο βαθύ σημείο του καναλιού με κατεύθυνση την έξοδο του λιμανιού. Στα βράχια της εξόδου, έξι άνθρωποι που ήρθαν να αποχαιρετήσουν τα τρία μέλη του πληρώματος, γνέφουν με όψη σοβαρή, ανήσυχη, εκείνος απαντά με μια διακριτική χειρονομία κι αμέσως αλλάζει πορεία προς την ανοιχτή θάλασσα. Ο Αντρέας έχει το νου του στο σκάφος, θέλει να συγκεντρωθεί στο τελευταίο στάδιο του μακρόχρονου αυτού σχεδίου ζωής. Καθώς απομακρύνονται από τα νησιά, ο άνεμος ξεπερνά τους 30 κόμβους, κι εκείνος τσεκάρει αν το μουδάρισμα των πανιών είναι αρκετό για να αντιμετωπίσει τον δυνατό αντίθετο άνεμο που θα 'ρθει. Το σχέδιό του είναι να πλεύσει μακριά από την ακτή μέχρι να φτάσει στους αληγείς ανέμους από ΝΑ, ευνοϊκούς ως τον ισημερινό. Ύστερα, και πάλι με τον άνεμο όρτσα με τους αληγείς από ΒΑ, σε ένα σύνολο 3400 μιλίων (6400 χιλιομέτρων) μέχρι τη Μαδέρα της Πορτογαλίας, πρώτο σταθμό του ταξιδιού του προς την Ελλάδα. Το σκάφος είναι φορτωμένο με πολλές προμήθειες, νερό, φάρμακα, καύσιμα, ανταλλακτικά, εργαλεία κάθε είδους και τα υπάρχοντα δύο ατόμων για 60 μέρες ταξίδι, μέχρι την πρώτη στάση. Εκείνος κουβαλά ό,τι έχει και θεωρεί απαραίτητο για τη φυσική ζωή του: τα βιβλία του, τις σημειώσεις και τα γραπτά, μερικά αναμνηστικά και τα ρούχα του, τα υπόλοιπα, η γνώση των 49 του χρόνων, αυτήν, λέει ο ίδιος, την κουβαλά για πάντα μέσα στην ψυχή του. Όλο το βάρος έχει συσκευαστεί καλά, έχει τακτοποιηθεί και κατανεμηθεί στη γάστρα με τέτοιο τρόπο, ώστε το μεγαλύτερο βάρος να είναι συγκεντρωμένο στο μέσο του σκάφους, εξασφαλίζοντας μεγαλύτερη

ευστάθεια, άνεση και ταχύτητα στις συνθήκες που αναμένονται.

Μετά από ώρα με τα χέρια στο τιμόνι, νιώθοντας τις αντιδράσεις του σκάφους, ρυθμίζει τον αυτόματο πιλότο σε μια πορεία που μειώνει τα χτυπήματα της πλώρης στα κύματα, κάθεται αναπαυτικά στο κόκπιτ κι αρχίζει να παρατηρεί την συμπεριφορά του ιστιοπλοϊκού, που τόσα χρόνια του πήρε να το κατασκευάσει. «Άραγε τα έκανα όλα σωστά;» σκέφτεται. Υπολογισμοί, ενισχύσεις, επιλεγμένα υλικά, λύσεις και προσαρμογές και ο σχεδιασμός για τόσο χρόνο ταξιδιού, όλα αυτά χωρίς να μοιραστεί την ευθύνη με κανέναν κι επιπλέον παίρνοντας μαζί δύο ανθρώπους χωρίς εμπειρία, και το χειρότερο, το σκάφος να έχει δοκιμαστεί σοβαρά λιγότερες από 48 ώρες μέσα στη θάλασσα. Κάτι τον σπρώχνει, κι εκείνος υπακούει. Τόσα πράγματα μπορούν να πάνε στραβά. Αποσπάται με την όμορφη και γενναία πλεύση ενάντια στα κύματα, κάποια πολύ ψηλά, που σπανίως όμως περνούν πάνω από την πλώρη. Αρχίζει να παρατηρεί τις καλές ενδείξεις που εμφανίζονται όσο περνά η ώρα και η αυτοπεποίθησή του δυναμώνει. Αν το σκάφος αντέξει μερικές μέρες σε τέτοιες συνθήκες θάλασσας και ανέμου, η δουλειά του, η τόσο λεπτομερής, θα έχει επιτύχει.

Σε λίγες ώρες δε φαίνεται πια το Κάμπο Φρίο. Με τον άνεμο να ξεπερνά τους 30 κόμβους και τα κύματα να δυναμώνουν, εκείνος νιώθει επιτέλους ελεύθερος από την στεριά. Μονάχα η θάλασσα, τα κύματα, ο ουρανός, τα σύννεφα και ο άνεμος. Το σκάφος, που ο Αντρέας γνωρίζει τόσο καλά στις λεπτομέρειές του, αποτελεί κομμάτι του και τον υπακούει. «Είμαι ελεύθερος- λέει φωναχτά- πραγματικά ελεύθερος, μπορώ να τα αλλάξω όλα, μπορώ να πάω στον βορρά, στο νότο ή να συνεχίσω ανατολικά,

μόνο να γυρίσω δε θέλω, φτάνει πια η ζωή στη στεριά, φτάνει.» Είναι μια αίσθηση διαφορετική από τα άλλα μεγάλα ταξίδια, που συνήθως κάνει για δουλειά και έχει να τηρήσει δεσμεύσεις. Ιστιοπλοεί πάντα γιατί αισθάνεται καλύτερα στη θάλασσα, χωρίς να τον νοιάζει το κέρδος. Του αρέσουν οι δυνατοί άνεμοι, κι αναζητά ν' αντλήσει όλο το δυναμικό του σκάφους με το οποίο ταξιδεύει, ρυθμίζοντας και σκαντζάροντας πανιά, αλλάζοντας πορεία, αλλάζοντας θέσεις στα σκοινιά, μετακινώντας ακόμη και το βάρος εσωτερικά, όσο μικρό πλεονέκτημα ταχύτητας και αν δίνει αυτό, όχι ακριβώς από βιασύνη, μονάχα από δυνατή θέληση.

Τελειομανής, κάνει κάποιες προσαρμογές, μετατροπές και ρυθμίσεις τις πρώτες μέρες και μια αλλαγή στην λήψη ενέργειας από την ανεμογεννήτρια, επιτρέποντας την άνετη λειτουργία ψυγείου, αυτόματου πιλότου, οργάνων, φώτων ακόμη και του στερεοφωνικού που λειτουργεί χωρίς πρόβλημα.

Καθώς η ζωή στο σκάφος οργανώνεται με πολλές οδηγίες, ορισμό καθηκόντων του καθενός και ωράρια στις βάρδιες, εκείνοι προσαρμόζονται χωρίς δυσκολία. Η Λία, εκπαιδευτρια καταδύσεων και μαθημένη στη θάλασσα, αλλά όχι σε ιστιοπλοϊκά και μεγάλα ταξίδια, γρήγορα αποδείχθηκε θαυμάσιο πλήρωμα. Ο Πέδρο, νέος χωρίς καμία εμπειρία στη θάλασσα, δούλεψε στο ναυπηγείο του Αντρέα στην κατασκευή σανίδων windsurf και είχε βοηθήσει στο χτίσιμο αυτού του σκάφους. Μερικές μέρες πριν από την αναχώρηση του ζήτησε να πάει μαζί του. Η δοκιμασία που πέρασε ήταν ίδια με του σκάφους, σχεδόν σαράντα οκτώ ώρες στη θάλασσα σε προσομοίωση των συνθηκών του ταξιδιού. Αφού πέρασαν τη δοκιμασία, όρισαν την ημερομηνία της αναχώρησης, με οποιεσδήποτε

συνθήκες καιρού. Ο Αντρέας έπρεπε να φτάσει στην Αθήνα πριν την περίοδο του καλοκαιριού στην Ευρώπη, για να εξασφαλίσει δουλειά. Η εταιρεία πωλήσεων και ενοικίασης ιστιοπλοϊκών, με την οποία είχε επικοινωνήσει, τον διαβεβαίωσε ότι αν ερχόταν με σκάφος από τη Βραζιλία, θα τον προσλάμβανε. Καλό τεστ για τη δουλειά, θα σκέφτηκαν. Η εποχή δεν ήταν ιδανική για την πλεύση προς την Ευρώπη και η πορεία αυτή που διάλεξε ήταν η καλύτερη επιλογή, ακόμη και με τους ανέμους κόντρα.

Το κατάρτι, η μεγαλύτερή του έγνοια, έμοιαζε σταθερό, σπανίως όμως προειδοποιεί όταν πρόκειται να πέσει. Η προηγούμενη χρονιά, το 1989, δεν του είχε πάει καλά με τ'άλμπουρα. Όταν μένει μόνος στην βάρδιά του, ανάμεσα στις τόσες σκέψεις, είναι αναπόφευκτο να έρθουν κάποιες αναμνήσεις.

Στην πρώτη απόπειρα να τεστάρει το σκάφος του σε σκληρές συνθήκες θάλασσας και ανέμου, κάπου τέσσερις μήνες πριν το ταξίδι, το κατάρτι άρχισε να υποχωρεί, λύγισε στη μέση. Οι προδιαγραφές που του έδωσε ο κατασκευαστής ήταν λανθασμένες. Το άλλαξε με ένα πιο ενισχυμένο, αλλά με πόσα προβλήματα...., αμέσως μετά, ενάμιση μήνα πριν το ταξίδι, αποφάσισε να φέρει ένα όμορφο, και σχεδόν καινούριο ιστιοπλοϊκό 47 πόδια, από το Φορτ Λοντερντέιλ (Φλόριδα) ως το Ρίο, αλλά ένα ελαττωματικό ξάρτι στην κορυφή του καταρτιού, συνέτεινε να σπάσει το κατάρτι στη μέση. Ήταν μεγάλη η έκπληξή του όταν, ακούγοντας τον υπόκωφο και ξερό ήχο, βγήκε από την καμπίνα τρέχοντας και είδε το δυνατό φως πλεύσης του καταρτιού αναποδογυρισμένο, να ισορροπεί στις τρεις παλάμες από την κουβέρτα. Το σκοτάδι δεν τον άφηνε να δει τίποτα, και πέρασαν μερικά δευτερόλεπτα για να καταλάβει πως, εκείνο ήταν το πάνω τμήμα του

καταρτιού που είχε πέσει και παρέμενε πιασμένο στο άλλο μισό. Βρίσκονταν κάπου 450 μίλια από τη Γαλλική Γουιάνα. Ο Αντρέας έπρεπε να ξεφύγει από αυτή την κατάσταση γρήγορα, εν όψη του ταξιδιού του στην Ελλάδα. Ήταν τρεις, ο ένας όμως παρέλυσε από το σοκ, ο άλλος που ήταν απλός επιβάτης και ο ίδιος, δούλεψαν σκληρά την υπόλοιπη νύχτα και όλη την άλλη μέρα, για να σαλπάρουν ξανά με το κομμάτι του καταρτιού που είχε απομείνει όρθιο. Αυτοσχεδιάζοντας με τα πανιά, μερικές φορές σαν να 'ταν ιστιοσανίδα, κατάφεραν να πλεύσουν με το ιστιοπλοϊκό με καλή ταχύτητα. Χωρίς χάρτη πλοήγησης ή κάποια πληροφορία για την περιοχή, προχώρησαν με κατεύθυνση την ακτή. Ο άνεμος και το ρεύμα τους ωθούσε προς τον Βορρά. Αποφεύγοντας με κάθε τρόπο να ξεσύρουν προς το Τζορτζτάουν (Αγγλική Γουινέα), επικίνδυνο μέρος με πειρατεία, κατάφεραν σε μια βδομάδα να φτάσουν στην ακτή του Σουρινάμ. Η μεγαλύτερη δυσκολία ήταν να βρουν την είσοδο του ποταμού Σουρινάμ, που οδηγεί στην πρωτεύουσα Παραμαρίμπο, εξαιτίας της χαμηλής ακτής, που είναι εντελώς έρημη και χωρίς καμία σηματοδότηση για προσανατολισμό. Υπερβολικά αβαθής, κατά μέσο όρο 3 μέτρα, με την καρίνα κάποιες φορές να σέρνεται στον πάτο, και χωρίς σημείο αναφοράς, μόνο με την διαίσθηση, που ο Αντρέας χρησιμοποιεί πολύ σε τέτοιες στιγμές. Αλλά το Σουρινάμ δεν είναι μέρος για να επιδιορθώσει κανείς τέτοιο κατάρτι. Φτωχό, με μεγάλη διαφθορά, επικίνδυνο λιμάνι φόρτωσης λαθρεμπορίου και ναρκωτικών προς τη Βραζιλία, το σκάφος έπρεπε να φύγει γρήγορα και εκμεταλλευόμενο τους ευνοϊκούς ανέμους, να επιστρέψει σε κάποιο νησί της Καραϊβικής με καλύτερες υποδομές. Ο χρόνος του είχε εξαντληθεί και άφησε τη δουλειά σε άλλον, για να επιστρέψει στη Βραζιλία με αεροπλάνο. Κουβαλώντας στα χέρια κάποια κομμάτια που αγόρασε

στις ΗΠΑ για το σκάφος του, του πήρε ώρα να εξηγήσει στο τελωνείο του Μπελέμ ντου Παρά γιατί είχε μαζί του μια μικρή λεκάνη τουαλέτας, έχοντας μάλιστα πλεύσει από το Παραμαρίμπο. Την ταρακούνησαν, την κοίταξαν, την μύρισαν και την επιθεώρησαν με κάθε τρόπο, εξαιρετικά καχύποπτοι, σχεδόν την έσπασαν ψάχνοντας για ναρκωτικά. Τον εξάντα του, που βρισκόταν στην ωραία ξύλινη θήκη του και δεν τον άφηνε απ' τα χέρια του, ούτε που τον είδαν. Καθώς δεν κατάφερε να την αμπαλάρει ξανά, ταξίδεψε μέχρι το Ρίο με τη λεκάνη ανάμεσα στα πόδια του και, κάνοντας πλάκα, έλεγε σε όποιον τον κοιτούσε περίεργα πως την είχε κοντά γιατί πάθαινε ναυτίες.

Οι αναμνήσεις αυτές τον διασκεδάζουν, και στην μοναξιά της βάρδιας τον κάνουν να χαμογελάσει.

Ο άνεμος παραμένει δυνατός και φερμάρει, ευνοώντας πορεία κατευθείαν προς Τριντάντε και Μαρτίνς Βαζ. Παρά τη βιασύνη, δεν μπορούν να χάσουν την ευκαιρία για μια βουτιά σ' αυτά τα νησιά, τόσο απομακρυσμένα από την ακτή (περισσότερο από 700 μίλια από το Κάμπο Φρίο) και τόσο δύσκολα προσβάσιμα. Την έκτη μέρα, το Τριντάντε εμφανίζεται στον ορίζοντα. Με αέρα αδύναμο άνεμο, ουρανό καθαρό και ζέστη, πιάνουν ξηρά από την νότια πλευρά. Η περιοχή έχει *rigajás*, σύννεφα φορτωμένα με βροχή και ανέμους μερικές φορές πολύ δυνατούς. Την ημέρα είναι εύκολο να αξιολογήσει κανείς αυτό που έρχεται, - εξαρτάται από το μέγεθος του σύννεφου και το χρώμα, όσο πιο σκοτεινό τόσο το χειρότερο, - αλλά τις νύχτες χωρίς φεγγάρι είναι απαραίτητο να προσέχει κανείς πολύ τον ορίζοντα. Στο Τριντάντε είναι ριψοκίνδυνο να δέσει κανείς εξαιτίας τους. Εκεί βρίσκονταν ένα πλοίο του πολεμικού ναυτικού, ένα ψαράδικο πλοίο κι ένα

ιστιοπλοϊκό, όλα τσακισμένα πάνω στα βράχια. Αποφασίζουν να αγκυροβολήσουν σε έναν μικρό και κλειστό όρμο που ανοίγει προς το νότο, για την ακαταμάχητη βουτιά. Από το κατάστρωμα βλέπουν πολλά ψάρια, σαν να ήταν ενυδρείο. Οι συνθήκες φαίνονται ιδανικές, με δυο άγκυρες σε V και προφανώς ασφαλείς, θα μείνουν ως τη νύχτα, οπότε θα συνεχίσουν την πλεύση, μετά το δείπνο. Ένας μικρός περισπασμός στην καμπίνα και ξαφνικά ένα τράνταγμα με ένα δυνατό τέντωμα στα αγκυρόσκοινα. Πολύ αργά,. Ο άνεμος ήρθε με ορμή από τον νότο, πιάνοντας το σκάφος από την πλώρη. Έχουν πέσει σε παγίδα. Η μηχανή στις μέγιστες στροφές δεν νικά τον άνεμο, που ξεπερνά τους 40 κόμβους, και κάνει τα σκοινιά να τεζάρουν. Τα κύματα αρχίζουν να μεγαλώνουν και η πλώρη σκαμπανεβάζει. Ο Αντρέας με τα σκοινιά στα χέρια αντιλαμβάνεται αμέσως ότι η μία άγκυρα ξεσέρνει. Το σκάφος, συγκρατημένο από τη μία άγκυρα, αρχίζει να τρέχει από τη μια άκρη στην άλλη, όμοιο με δεμένο άγριο ζώο που θέλει να ελευθερωθεί. Πλησιάζει ακόμη περισσότερο στα βράχια, που μοιάζουν ότι θα τ' αγγίξουν μέσα στο σκοτάδι και στη δυνατή βροχή. Ο Αντρέας προσπαθεί να υπολογίσει αν, σε περίπτωση που ανοίξει το πλωριό πανί, κόψει ή ελευθερώσει τα αγκυρόσκοινα, θα μπορέσει με συνεχή τακ να φύγει, φαίνεται όμως να έχει ελάχιστες πιθανότητες να σώσει το σκάφος από τα βράχια στα δεξιά. Απ' τα αριστερά, ο πέτρινος λιμενοβραχίονας συμπληρώνει την πολιορκία. Πολύ ριψοκίνδυνο. Τραβά το σκοινί από την άγκυρα που ξέσυρε, σε μια έσχατη προσπάθεια, και τη σέρνει με προσοχή μέχρι που την αισθάνεται ν' αγκιστρώνεται. Αυτό σταθεροποιεί το σκάφος. Γίνονται όλα γρήγορα, αλλά φέρνουν κακές σκέψεις. Ο καιρός αρχίζει να καθαρίζει κι αξίζει άλλη μια βουτιά στα καθαρά και ήρεμα, και πάλι, νερά. Μπορεί να

δει πού σταμάτησε η άγκυρα. Βρίσκεται σε μια λεία πέτρα με μια μικρή μόνο ρωγμή εκεί όπου το νύχι της άγκυρας μπήκε κι έμεινε, μοιάζει σαν να το τοποθέτησε κάποιος. Πώς δεν έσκισε την πέτρα και δεν έσπασε η άκρη της άγκυρας με τόση πίεση; Εκείνος ευχαριστεί και συνεχίζει.

Καθώς κάνουν τον γύρο της μύτης για να πάρουν πορεία προς βορρά, αποφασίζουν να καλέσουν στον ασύρματο την φρουρά του νησιού, για να δώσουν τα στοιχεία τους και να συνεχίσουν το ταξίδι. «Δεν θα σταματήσετε;» είναι η απάντηση, «ο αξιωματικός σας προσκαλεί σε γεύμα και δεν είναι σωστό να αρνηθείτε». Η φιλοξενία και η περιποίηση είναι η καλή πλευρά της απόστασης από τον «πολιτισμό», ασφαλώς. Η δύσκολη πλευρά είναι όταν πρέπει να κολυμπήσει κανείς κάμποσες φορές κουβαλώντας τα δώρα ως το σκάφος, που αυτή τη φορά είναι σταματημένο μακριά με την άγκυρα πιασμένη σε μια πέτρα κάπου 9 μέτρα βάθος, και θα πρέπει μετά να ριχτεί στο κύμα την κατάλληλη στιγμή για να τον σηκώσει, μαζεύοντας την κοιλιά, για να περάσει πάνω από τα κοράλλια στην ακτή. Το φουσκωτό δεν έχει ελπίδα να περάσει χωρίς να σκιστεί. Η φρουρά επιμένει να πάρουν μαζί τους μια σημαδούρα, χειροτεχνία για ενθύμιο, αποξηραμένο ψάρι, φρέσκα λαχανικά κι ακόμη υλικά ψαρικής και ρύζι από το ψαράδικο πλοίο που καταστράφηκε πρόσφατα.

Το ταξίδι μοιάζει μόλις τώρα να ξεκινά, τελικά ο αποχαιρετισμός είναι πλήρης και πολύ ευχάριστος. Με άριστες συνθήκες, ένα γρήγορο πέρασμα από τα νησιά Μαρτίνς Βαζ ικανοποιεί την περιέργεια. Ο άνεμος ευνοϊκός και σταθερός για αρκετές μέρες μέχρι τη γραμμή του ισημερινού θα δώσει την ευκαιρία για διάβασμα, γράψιμο, για να χαλαρώσει και να κοιτάξει τον ορίζοντα με τη βεβαιότητα σχεδόν, πως τίποτα δεν θα εμφανιστεί. Αυτή η

αίσθηση αποδέσμευσης από τους κανόνες της ζωής στην ξηρά, η ελευθερία να αποφασίζει πού και πώς θα πάει, το αίσθημα ότι αποτελεί μέρος της φύσης και, μόνο απ' αυτήν έχει να φυλαχτεί κι όχι από τα ποικίλα απρόοπτα που προκαλούν καθημερινά οι όμοιοί μας, αυτό είναι που τον έλκει περισσότερο στα μακρινά ταξίδια στη θάλασσα. Κάθε φορά που επιστρέφει από ένα τέτοιο ταξίδι, ο Αντρέας είναι βέβαιος πως η ζωή στην ξηρά είναι ανώφελα περίπλοκη με τις αναρίθμητες δεσμεύσεις που αναλαμβάνει ο άνθρωπος και που τον απομακρύνουν όλο και περισσότερο από τον προορισμό του στη ζωή. Η αυτογνωσία, το να είναι κανείς φυσικός, ελεύθερος, αυθόρμητος, γίνεται δύσκολο. Στο σκάφος, η μοναδική δέσμευση είναι ο αμοιβαίος σεβασμός και η βοήθεια με τους συντρόφους αυτού του μικρόκοσμου, και η σεβασμός προς τη φύση που σπανίως εκπλήσσει αν έχει κανείς το νου του. Χαλαρός και χωρίς έγνοιες άλλες πέρα απ' το να κρατά το σκάφος σε ρότα, ασχολείται με τη γνωριμία του εαυτού του, αναλύοντας τα ελαττώματά του, και κυρίως, τι αξίζει να θεωρηθεί σημαντικό, και τι όχι, για τη σπουδή και την εξέλιξή του. Η αντίληψη των καιρικών συνθηκών οξύνεται πολύ, είναι εύκολο να κάνει κανείς προβλέψεις για μια-δυο μέρες, αρκεί να κοιτάξει τον ουρανό και να αξιοποιήσει τα ρεύματα που είναι ορατά, αναλύοντας το ύψος και το σχήμα των κυμάτων σε σχέση με τον άνεμο. Ο Σέου Λέο, τον οποίο γνώρισε όταν έφτασε στο Κάμπο Φρίο το '63, του τα είχε εξηγήσει αυτά. Ήταν ο καλύτερος ψαράς της περιοχής. Έβγαινε στη θάλασσα με το ανοιχτό του σκάφος, πολλές φορές μόνος, πήγαινε ανατολικά και απομακρυνόταν από την ακτή δεκάδες μίλια, και επέστρεφε μόνο όταν το σκάφος ήταν γεμάτο με ψάρια πρώτης κατηγορίας. Έμενε και ψάρευε για δυο-τρεις μέρες σε αλιευτικό πεδίο που ανακάλυπτε χωρίς κανένα όργανο.

Ούτε άλλωστε υπήρχαν εκείνη την εποχή. Έλεγε πως κοιτούσε απλώς τα κύματα και το χρώμα του νερού, αλλά τα εντόπιζε στα 30 και 35 μέτρα, βάθος όπου με δυσκολία μπορεί κανείς να διακρίνει κάποια διαφορά από την επιφάνεια. Έλεγε πως ο ήλιος έπρεπε να βρίσκεται σε συγκεκριμένη θέση, ανάμεσα σε άλλες λεπτομέρειες. Υπήρξε παράδειγμα ενσωμάτωσης στη φύση, παρότι την εποχή εκείνη υπήρχαν πολλοί με ανάλογα χαρίσματα. Τον θαύμαζε πολύ, ήταν ένας καλός άνθρωπος που νοιαζόταν τους άλλους. Χάρη σ' αυτόν, ο Αντρέας κατάφερε να ανελκύσει το σκάφος του, που είχε για το επαγγελματικό ψάρεμα και τις καταδύσεις, και που του είχε κλέψει ένας μεθυσμένος ψαράς και χτυπώντας το σε βράχο το βύθισε στα 12 μέτρα βάθος, στο νησί Κομπρίντα κοντά στο Κάμπο Φρίο, το 1966.

Σημειώνει θέσεις, πορείες, γενικές συνθήκες, αποθέματα κτλ. στο υποχρεωτικό ημερολόγιο καταστρώματος. Σημειώνει επίσης θέματα και γεγονότα που ξεχώρισαν στη μνήμη του και πιστεύει ότι θα τον βοηθήσουν στο μέλλον, αφού τα τοποθετήσει με την σειρά, να καταλάβει τον σκοπό των δρόμων που ακολούθησε στη ζωή. Αυτό θα του δώσει, ασφαλώς, εξηγήσεις και απαντήσεις στα λάθη και τα σωστά που έκανε στα χρόνια που έζησε. Θέλει να μάθει πώς γίνεται, διαισθητικά, να έχει ευρεία γνώση της θάλασσας και των σκαφών. Γνωρίζει πάντα πού πλέει ακόμη και χωρίς όργανα. Αντιμετωπίζει καταστάσεις αντίξοες, που προφανώς δεν έχει ξαναζήσει, και πάντα να ξέρει τι να κάνει. Νιώθει καλύτερα στην χειρότερη καταιγίδα παρά στα «φυσιολογικά» προβλήματα της ζωής της ξηράς. Βρίσκει πάντα λύση σε μιαν έκτακτη ανάγκη με την ψυχραιμία κάποιου που τα έχει περάσει.

Κεφάλαιο 2

1941, Β' Παγκόσμιος Πόλεμος , Αθήνα, η Ελλάδα έχει δεχτεί εισβολή. Ο Αντρέας γεννήθηκε μια ζεστή νύχτα του Σεπτέμβρη, αποδεικνύοντας ήδη από τότε ότι θα έβαζε σε μπόλικη δουλειά τον φύλακα άγγελό του.

Ένας Γερμανός στρατιώτης παρέδωσε στον πατέρα του το όπλο του, ένα πιστόλι Luger 9mm, για να τον βοηθήσει να το σκάσει από τον πόλεμο. Την ημέρα που ο πατέρας του το έδωσε σε έναν φίλο του της Αντίστασης, αποφάσισε για πλάκα, νομίζοντας πως το όπλο ήταν άδειο, να πατήσει την σκανδάλη στοχεύοντας την κοιλιά της μητέρας του Αντρέα, που βρισκόταν στις τελευταίες μέρες της εγκυμοσύνης. Την ώρα που πατούσε την σκανδάλη, ο άλλος πετάχτηκε και το 'κανε πέρα. Η σφαίρα έκανε μεγάλη ζημιά στο πάτωμα του σπιτιού των παππούδων από την πλευρά του πατέρα, ορατή για πολλά χρόνια.

Από τα παιδικά του χρόνια, στο τέλος του πολέμου, του έμειναν κάποιες σκηνές και αναμνήσεις πιο δυνατές. Οι σειρήνες συναγερμού για τους βομβαρδισμούς και το τρέξιμο για να καλυφθούν. Το εσκεμμένα τρομακτικό, στριγκό και δυνατό σφύριγμα, από τα φτερά των αεροπλάνων Stukas που βουτούσαν για να ρίξουν βόμβες. Η σύντομη σιωπή πριν από την καταστροφική τους έκρηξη. Οι πυροβολισμοί από τα τουφέκια και τα πολυβόλα, να χτυπούν τους τοίχους και τα τζάμια των παραθύρων του σπιτιού του. Η απελπισία να προλάβουν να καλυφθούν κάπου, οπουδήποτε, όταν οι πυροβολισμοί ξεκινούσαν στους δρόμους. Οι άνθρωποι που είχαν χτυπηθεί ή ήταν νεκροί. Τα σκελετωμένα πτώματα, ημίγυμνα, ανθρώπων που πέθαναν από την πείνα ή από το κρύο και τους έκαναν πλιάτσικο, να πετάγονται σε ένα φορτηγό. Το τρομαγμένο

βλέμμα ενός πολύ αδύνατου κοριτσιού, όταν την έπιασε να τρώει λεμονόκουπες και πατατόφλουδες από τα σκουπίδια του σπιτιού του, ανάμεσα σε άλλες.

Ήταν ένα πολύ συνεσταλμένο παιδί, αλλά παρατηρούσε τα πάντα και τους πάντες με μεγάλη περιέργεια. Έκανε ερωτήσεις, στην πλειοψηφία τους χωρίς απάντηση. Στα τρία του χρόνια, τη νύχτα που γεννήθηκε η αδερφή του, άρχισε να δυσπιστεί στις απαντήσεις των μεγάλων. Το πρωί, ρώτησε πώς εμφανίστηκε εκείνη αφού το σπίτι ήταν ολόκλειστο, και είχε μάλιστα κουβέρτες στα παράθυρα. Εξαιτίας των βομβαρδισμών, τα φώτα έστω και αδύναμα, μπορούσαν να φανούν απ' έξω, και θα μπορούσαν να γίνουν στόχος. Ο γιατρός έδειξε έναν ανεμοδείκτη με τη μορφή κόκορα, στην οροφή μπροστά του, «αυτός την έφερε», «πώς;», «από το παράθυρο», «πώς όμως, πετάει, είναι ζωντανός;», θυμάται με λεπτομέρεια. Επέμεινε μέχρι να ανακαλύψει την αλήθεια από τη μητέρα του. (Ο γιατρός, οικογενειακός φίλος, ήταν ο βουλευτής Λαμπράκης που δολοφονήθηκε το 1963 από την ελληνική στρατιωτική κυβέρνηση, ο ήρωας της ταινίας Z του Κώστα Γαβρά).

Όταν ήταν τεσσερισήμισι χρονών, τον πήγαν για χειρουργείο αμυγδαλών. Ο γιατρός (ένας άλλος) του είπε ψέματα, για να του αποσπάσει την προσοχή, και έσφιξε με δύναμη ένα δοχείο με βαμβάκι και αιθέρα στο πρόσωπό του. Δεμένος, πάλεψε πολύ, αλλά ο αιθέρας τον αναισθητοποίησε αμέσως. Ακόμη και χωρίς πόνο, ένιωσε να του τις ξεριζώνουν. Ύστερα, αγανακτισμένος με τον γιατρό, ρωτούσε γιατί του τις έβγαλε αφού με τις αμυγδαλές γεννιόμαστε. Για εκείνον, η ζωή, και όλα, έπρεπε αν έχουν κάποιο σκοπό. Καχύποπτος, κανείς δεν τον έπειθε με τις απαντήσεις σε αυτήν και σε πολλές άλλες ερωτήσεις του. Επειδή είχε λίγους φίλους και έπαιζε πολύ

μόνος του, επινοώντας τα παιχνίδια του, ο γιατρός έφτασε στο σημείο να συστήσει ψυχολόγο, κάτι αδύνατο την εποχή εκείνη. Ήθελε να μάθει πώς λειτουργούσαν τα παιχνίδια, τα αυτοκίνητα, τα τρένα, τα πλοία κλπ. Σιγά σιγά μάθαινε μόνος του να συγκεντρώνει τις λίγες πληροφορίες που έβρισκε από 'δω κι από 'κει. Η περιέργεια τον οδήγησε να μάθει να διαβάζει νωρίς. Διάβαζε ό,τι υπήρχε στο οπτικό του πεδίο. Έτσι, διαβάζοντας το πρώτο του περιοδικό στα έξι του χρόνια, έμαθε για το Σάμπα, ένα νησί της Καραϊβικής που θεωρούνταν παράδεισος για την ήσυχη ζωή του, χωρίς πόλεμο και πείνα. Αποφάσισε και το είπε πως θα έφτιαχνε ένα σκάφος, όταν θα μεγάλωνε, για να πάει ως εκεί. Δεν ξέχασε ποτέ τη Σάμπα• έγινε γι' αυτόν ο ιδανικός τόπος. Σκεπτόμενος την προετοιμασία του για τον πλου, μεταξύ άλλων, αποφάσισε να μάθει να κολυμπά, μονάχος του. Παρατηρώντας τους άλλους, αποφάσισε να βάλει τον εαυτό του σε δοκιμασία. Περίμενε να απομακρυνθούν όλοι και βούτηξε από την άκρη μιας αποβάθρας, γνωρίζοντας ότι θα έπρεπε να κολυμπήσει μέχρι τη σκάλα• ή θα κολυμπούσε ή θα πνιγόταν. Κολύπησε, αλλά ήπιε πολύ νερό, και δεν μίλησε γι' αυτό σε κανέναν. Του άρεσε να ανακαλύπτει μέρη στους χάρτες, με ονόματα που έμοιαζαν οικεία, και ονειρευόταν μια υδρόγειο σφαίρα όμοια με αυτή που είχε το σχολείο. Η περιέργειά του για τα ιστιοφόρα ήταν πολύ μεγάλη, και απογοητεύτηκε με τον πατέρα του όταν βλέποντας ένα, σε μια μαρίνα, δεν ήξερε να του απαντήσει γιατί είχε αυτό το σχήμα. Λυπήθηκε πολύ με τον θάνατο του θείου του (αδερφού του πατέρα) και ήρωά του. Ο θείος του είχε κατορθώσει να επιβιώσει από το ναυάγιο του πολεμικού του πλοίου, που τορπιλίστηκε από τους Γερμανούς στην Μεσόγειο, πάνω σε μια μικρή λέμβο που έπλεε ακυβέρνητη για μέρες, πληγωμένος βαριά στο πόδι από τα θραύσματα

της έκρηξης. Ο θεός του ήταν εκείνος που τον βρήκε στον δρόμο, ματωμένο, όταν ένα αγόρι, χωρίς καμία αιτία, τον χτύπησε από πίσω, με μια μεγάλη πέτρα, στο κεφάλι. Λέγοντάς του λόγια ενθαρρυντικά, τον έκανε να νιώσει κι αυτός ήρωας. Του έφτιαξε τον μεγαλύτερο χαρταετό που είχε δει κανείς εκείνη την εποχή, μαζεύτηκε μάλιστα ένα πλήθος για να τον δει να ανεβαίνει. Πολύ δυναμικός άντρας, με πρωτοβουλία, κατάφερε να πάρει χρήματα από το σχέδιο Μάρσαλ (μεταπολεμική αμερικανική βοήθεια) και έφτιαξε μια τεράστια βιομηχανία για ξύλινες κατασκευές, όπως σωστικές λέμβοι. Τη μέρα που έφτασε η μεγαλύτερη μηχανή (7 τόνοι) πήγαν όλοι να τη δουν. Την ξεφόρτωσαν και την έστησαν όρθια κι ο Αντρέας, τότε οκτώ χρονών, είχε ένα δυνατό προαίσθημα ότι η μηχανή θα έπεφτε και έκανε τα πάντα για να πείσει τον θείο του να της αλλάξει θέση. Ποιος θα άκουγε ένα παιδί• παρ' όλα αυτά ο θεός του ρώτησε γιατί, «θεΐε, θα πέσει πάνω... στα κατσίκια» σκάρωσε εκείνη τη στιγμή, «όχι, δεν πέφτει, βρίσκονται μακριά, πάμε να πάρουμε μια γρανίτα» του είπε και τον πήρε στους ώμους του. Την επόμενη μέρα η μηχανή έπεσε, προκαλώντας μοιραία κατάγματα στον θείο του. Αυτό θα άλλαζε τη ζωή της οικογένειάς του. Το εργοστάσιο, χωρίς εκείνον, δεν κατάφερε να πληρώσει το δάνειο, βγήκε στον πλειστηριασμό.

Έζησε μέχρι τα δώδεκα χρόνια του ανάμεσα σε δύο άκρα εκπαίδευσης. Από τους παππούδες της μεριάς του πατέρα του, που υπήρξαν πολύ πλούσιοι (τα έχασαν σχεδόν όλα όταν διέφυγαν από την «Σφαγή της Σμύρνης» του 1922) και πολύ μορφωμένοι, έλαβε μια αυστηρή καθοδήγηση σε σχέση με την εν γένει συμπεριφορά του. Οι δυο τους ήταν πολύγλωσσοι, ταξιδεμένοι και πολύ καλά διασυνδεδεμένοι μέσα και έξω από την Ελλάδα. Ανάμεσα στις πολλές

συμβουλές του παππού του, αυτή που χρησιμοποίησε περισσότερο ήταν «μάθε απ' όλα στη ζωή σου, για να μην εξαρτάσαι από τους άλλους», μερικούς κανόνες για την διατροφή, εκπληκτικά σύγχρονους, και μερικά ωραία παραδείγματα με φράσεις αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων. Από τη γιαγιά του, «να είσαι δίκαιος, να είσαι δίκαιος με τους άλλους». Όλα γι' αυτόν έγιναν σπουδή, κι αυτό του έδωσε ελευθερία και αυτοπεποίθηση για τις αποφάσεις του στο μέλλον. Από την οικογένεια της μητέρας του, που ήταν απλή χωρίς πόρους και με ελάχιστη καλλιέργεια, έμαθε, εκτός από την ταπεινοφροσύνη, πως οι πόροι δεν είχαν σημασία, γιατί θα μπορούσε να πετύχει τα πάντα με τη δημιουργικότητα και τη δουλειά του. Αυτό τον έκανε να νιώσει ικανός για τα πάντα, αρκεί ν' αναζητούσε τη βοήθεια μέσα του. Το καλύτερο ήταν η ανακάλυψη ότι όλα είναι θέμα ισορροπίας, ούτε το λίγο ούτε η υπερβολή, και πως οι καλύτερες αποφάσεις ήταν οι απλές και πρακτικές. Αγαπούσε και καταλάβαινε τις δύο πλευρές, αλλά αυτό τον έκανε να χαράξει τη δική του πορεία, βάζοντας την ισορροπία σαν στόχο.

Το σπίτι στο οποίο μετακόμισαν όταν ήταν έξι χρονών ήταν μικροσκοπικό, κουζίνα και ένα δωμάτιο, χωρίς καμία θέρμανση, το μπάνιο κοινό με τα άλλα σπίτια της αυλής. Τους παγωμένους χειμώνες, πάγωνε η μοναδική βρύση του σπιτιού, και χρειάζονταν φωτιά για να έχουν νερό. Το φαγητό μαγειρευόταν σε μασίνα με καυσόξυλα ή κάρβουνα μέχρι που ο πατέρας του βρήκε ένα μάτι κηροζίνης, μεγάλη χαρά για τη μητέρα του που έλεγε ότι το φαγητό θα γινόταν πιο νόστιμο. Πολλές φορές έτρωγε ξερό ψωμί μουσκεμένο στο νερό με ζάχαρη από πάνω, που του έδινε η μητέρα του ελλείψει άλλης επιλογής, αλλά του άρεσε. Όταν υπήρχε κρέας, κάποιες Κυριακές, ήταν γιορτή. Τον

χειμώνα, έκανε μπάνιο με μια κούπα σε μια λεκάνη στην οποία καθόταν γονατιστός. Το καλοκαίρι, η βρύση της αυλής ήταν μεγάλο γλέντι. Το ψυγείο ή ένα απλό ραδιόφωνο, ήταν άγνωστα στον Αντρέα. Έκαναν κάποιες αγορές με κουπόνια, τα τρόφιμα στη διάρκεια αλλά και μετά τον πόλεμο έλειπαν και, για μεγάλο διάστημα, δίνονταν με δελτίο.

Το σπίτι βρισκόταν κοντά στις γραμμές του τρένου. Όταν η μεγάλη ατμομηχανή σταματούσε για να περάσει κάποια άλλη, ήταν ακαταμάχητη ατραξιόν. Τις γνώριζε όλες από τους αριθμούς τους στα πλαϊνά. Κοιτούσε με θαυμασμό όλες τις λεπτομέρειες και τρόμαζε με το δυνατό τους σφύριγμα, σκεπάζοντας τα αυτιά του.

Έξι χρονών, ξεκίνησε τις σπουδές του σε ένα ιδιωτικό σχολείο που πλήρωναν με τη βοήθεια κάποιου συγγενή. Μερικές φορές, η διευθύντρια έμπαινε στην τάξη για να του ζητήσει να έρθει ο πατέρας του στο γραφείο, και τότε όλοι τον κοιτούσαν. Εκείνος, νομίζοντας πως έχει κάνει κάτι λάθος, επέμενε να μάθει τι είχε συμβεί. «Δεν έχει σχέση με σένα, ίσως χρειαστεί να αλλάξεις σχολείο» απαντούσε ο πατέρας του. Στα έξι χρόνια που πήγε εκεί σχολείο, οι συμμαθητές του έκαναν διακρίσεις εις βάρος του, ποτέ δεν έπαιζαν μαζί του, εκείνος λυπόταν πολύ, αλλά δε διαμαρτυρόταν, δε μιλούσε γι' αυτό σε κανέναν. Στα διαλείμματα καθόταν σε μια γωνιά και παρατηρούσε, φανταζόταν να παίζει τα ίδια παιχνίδια, αλλά καλύτερα από εκείνους. Ένα ξανθό αγόρι διάλεγε ποιος θα έπαιζε στην ομάδα, αυτός έλεγε στον Αντρέα «εσύ όχι», κι όλοι υπάκουαν. Οι δάσκαλοι φέρονται πολύ καλά στο αγόρι αυτό που ήταν γιος κάποιου σπουδαίου, κι έμοιαζε για πλούσιος. Τη μοναδική φορά που ένας συμμαθητής του τον κάλεσε στο σπίτι του να παίξει, η μητέρα του παιδιού δεν τον

άφησε να μπει και διαμαρτυρήθηκε μπροστά του που τον είχε καλέσει, «δεν έχουμε φαί» είπε στον γιο της. Ο Αντρέας σκέφτηκε «δεν ήρθα για να φάω», αλλά οι λέξεις δεν του βγήκαν. Όταν του έκλεισαν την πόρτα, ο Αντρέας έμεινε ακίνητος, περιμένοντας, χωρίς να καταλαβαίνει. Έφυγε λυπημένος κοιτάζοντας πίσω, κάθισε στο πεζοδρόμιο και έκλαψε. Αυτή τη φορά, πονούσε πολύ. «Γιατί δεν με θέλει κανείς;» «Γιατί μου φέρονται έτσι;» Δεν ήθελε να γυρίσει στο σπίτι του, γι' αυτό περπάτησε, περπάτησε μέχρι να κουραστεί. Χάθηκε σχεδόν, αλλά άκουσε το σφύριγμα του τρένου και επέστρεψε ακολουθώντας τις ράγες. Πήγε και μίλησε με την μητέρα του που δεν του έδωσε καμία εξήγηση που να τον ανακουφίσει. Η μητέρα του, ημι-αναλφάβητη, φρόντιζε μόνο τις υλικές του ανάγκες και τον έστελνε τις Κυριακές στην εκκλησία, εκείνος πήγαινε για τους βυζαντινούς ύμνους της χορωδίας.

Συσσωρεύοντας θλίψη και σιωπηλή εναντίωση, άρχισε να σχεδιάζει τη φυγή του από το σπίτι, ακολουθώντας τις ράγες του τρένου προς τον βορρά, όπου πήγαινε η μεγάλη ατμομηχανή, τα παράτησε όμως όταν μετά από ώρες περπατήματος πείνασε και το μέρος όπου είχε φτάσει ήταν σχεδόν έρημο, μακριά από την πόλη. Σκέφτηκε να κρυφτεί σε ένα βαγόκι ή ακόμη και από κάτω, όταν το τρένο θα σταματούσε, πώς όμως θα έπαιρνε ρούχα και φαγητό από το σπίτι χωρίς να τον καταλάβουν; Παραιτήθηκε από την φυγή και άρχισε να συμβιώνει με την απόρριψη που δεν ήξερε ποτέ από πού προερχόταν. Η λύση ήταν να απομονώνεται γιατί έτσι είχε την αίσθηση ότι προστατευόταν από καταστάσεις που τον έκαναν να στενοχωριέται, αλλά αυτό τον μεταμόρφωσε. Κάποιες

φορές, όταν του απεύθυναν τον λόγο έμενε σιωπηλός, δεν ήξερε πώς να συμπεριφερθεί, μόνο χαμογελούσε.

Είχε τεράστια δυσκολία να συγκεντρωθεί στην τάξη, όλα τον αποσπούσαν. Τα βιβλία του σχολείου ήταν ανυπόφορα, δεν κατάφερνε να γυρίσει τη σελίδα και να θυμηθεί τη λέξη που είχε διαβάσει, πράγμα που τον υποχρέωνε να γυρνά πολλές φορές στην προηγούμενη σελίδα. Οι σκέψεις του τραβούσαν προς αμέτρητες κατευθύνσεις όσο κι αν πάσχιζε. Παρ' όλα αυτά, κατάφερνε να διαλέξει αυτό που του φαινόταν πιο ενδιαφέρον και να γράψει ή να μιλήσει με λεπτομέρειες γι' αυτό. Όλα, για κείνον, είχαν και άλλο τρόπο για να γίνουν. Παρακολουθούσε τις λεπτομέρειες σε ό,τι έβλεπε, στο σχολείο, στο σπίτι, στο δρόμο, και σε όλα φανταζόταν πώς θα μπορούσαν να βελτιωθούν ή να απλοποιηθούν. Στο σπίτι, για να μην αποσπάται η προσοχή του, ανέβαινε στην ταράτσα μόνος για να κάνει τις ασκήσεις του, αργούσε πολύ, ήταν ένα μαρτύριο. Ήθελε να κάνει τα ωραιότερα γράμματα και μιμούνταν ένα προς ένα αυτά που του άρεσαν. Ήταν ο πιο δυναμικός στο μάθημα της γυμναστικής. Δεν τα παρατούσε ποτέ σ' αυτό που θεωρούσε ότι θα τον ξεχώριζε από τους άλλους. Είχε την ανάγκη να δείξει πως μπορούσε, πως ήταν ικανός. Δυο φορές τον πήγαν στο σπίτι των θείων του, που βρίσκονταν σε καλύτερη οικονομική κατάσταση, για να παίξει με τον ξάδερφό του. Ο θείος του, άλλος αδερφός του πατέρα του, ήθελε να του μάθει καλούς τρόπους, όπως να πλένει τα χέρια του, να σκουπίζει τη μύτη του, που έτρεχε εξαιτίας της ρινίτιδας, και αυτό τον ταπείνωνε, ήταν σαν οι άλλοι να τον σιχαίνονταν. Ο ξάδερφός του, που είχε πολλά παιχνίδια, του έδωσε ένα τρενάκι σπασμένο, άχρηστο. Ο Αντρέας πίστευε ότι μπορούσε να το επισκευάσει. Δεν το χάρηκε, η θεία του εμφανίστηκε στο σπίτι του

καλοντυμένη, αταίριαστη με τα πάντα γύρω της, και είπε ότι θα το έπαιρνε πίσω, προσπερνώντας τις διαμαρτυρίες του όταν έλεγε «μου το έδωσε ο ξάδερφος μου γιατί ήταν χαλασμένο κι εγώ το διόρθωσα γιατί να το πάρει τώρα αφού δεν το ήθελε, επειδή το διόρθωσα;» Απελπισμένος, ζήτησε βοήθεια από τη μητέρα του που δεν έκανε τίποτα, δεν εξήγησε τίποτα. Κι άλλη απογοήτευση, «δεν αξίζω να έχω ένα τέτοιο παιχνίδι» σκεφτόταν. Ποτέ ξανά δεν μπόρεσε να συμπαθήσει τους θείους του.

Κάποιος του έδωσε ένα παιχνίδι κατασκευών, μηχανικό, δεν κατάφερε να συγκεντρωθεί στο εγχειρίδιο, αλλά έκανε πολύ περισσότερα απ' όσα αυτό έλεγε. Ήταν το παιχνίδι που αγαπούσε περισσότερο, τα υπόλοιπα ήταν αυτά που μόνος του σκάρωνε με κονσέρβες, σύρμα, κομμάτια ξύλου και ότι άλλο εύρισκε πρόχειρο.

Τελειώνοντας το δημοτικό, του είχαν υποσχεθεί ένα ποδήλατο, αν περνούσε στις εισαγωγικές εξετάσεις για το καλύτερο δημόσιο γυμνάσιο της Αθήνας. Μέρη πριν τις εξετάσεις, μια πνευμονία παραλίγο να του στερήσει το έπαθλο. Στην τελευταία εξέταση, προφορική και κρίσιμη, ήταν ζαβλακωμένος με ψηλό πυρετό και δεν μπορούσε να περπατήσει χωρίς στήριξη, αλλά ήθελε να πάει. Η μητέρα του, που εναντιώθηκε σε όλους, τον πήγε έτσι όπως ήταν και τον διαβεβαίωσε πως εκείνη θα προσευχόταν κι εκείνος θα έβρισκε βοήθεια. Παρά τις αμφιβολίες του, ξεπλάγη όταν ο εξεταστής του ζήτησε να μιλήσει για έναν ήρωα της ελληνικής επανάστασης ενάντια στους Τούρκους το 1821. Οι Τούρκοι τον είχαν ψήσει στον φούρνο του ψωμιού. Ήταν το μοναδικό απόσπασμα που είχε καταφέρει να μελετήσει, εξαιτίας του πυρετού. Πολύ λίγο χρησιμοποίησε το ωραίο ποδήλατο, γιατί χρειάστηκε να το πουλήσουν ή να το επιστρέψουν, για άλλη μια φορά αισθάνθηκε θλίψη,

και θεώρησε πως δεν άξιζε πλέον τίποτα που να μην είναι παλιόπραγμα, σκουπίδι. Ο πατέρας του, αυτή τη φορά, του έδωσε μια εξήγηση που αφορούσε την οικονομική κατάσταση, ο Αντρέας ζήτησε να το χρησιμοποιήσει λίγο ακόμη, χωρίς αποτέλεσμα. Κλεινόταν όλο και περισσότερο. Σιγά σιγά άρχισε να καταλαβαίνει ότι για να καταφέρει κάτι θα έπρεπε να επιμείνει και να τελειοποιηθεί, ολομόναχος, δεν πίστευε ότι θα τον βοηθούσε κάποιος ή θα του έδινε οτιδήποτε.

Διάβαζε πολλά βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, ήθελε να μάθει. Την εποχή εκείνη, εμφανίστηκε μια σειρά περιοδικών, «τα κλασικά εικονογραφημένα» που ήταν βιβλία διάσημων συγγραφέων σε κόμικς• τα παρατούσε όλα για να τα διαβάσει. Του φάνηκαν πολύ χρήσιμα. Ενθουσιαζόταν με την κλασική μουσική, εύκολα απομνημόνευε τα ακόρντα τους και συνόδευε με κινήσεις μαέστρου. Σκεφτόταν, κάποιες φορές, να σπουδάσει μουσική όταν θα μεγάλωνε, μια ιδέα που δυνάμωσε όταν κάποιος του έδωσε μια φουσαρμόνικα κι έπαιζε δημιουργώντας δικές του μουσικές. Δεν είχε την ευκαιρία.

Στο γυμνάσιο, που ήταν πολύ αυστηρό, ένιωσε να εγκλιματίζεται καλύτερα με τους συμμαθητές του. Σε ένα μάθημα ελληνικών, ο καθηγητής έκανε μια ερώτηση στον μαθητή του μπροστινού θρανίου, που δεν ήξερε την απάντηση. Ο Αντρέας, ενάντια στους κανόνες, του ψιθύρισε τη σωστή απάντηση. Ο καθηγητής, πολύ εκνευρισμένος, φώναξε και τους δύο, πέντε ξυλιές με χάρακα στα χέρια του καθενός. Ο χάρακας, τετράγωνος και μεγάλος τρόμαξε τον συμμαθητή του, που άρχισε να κλαίει. Ο Αντρέας τέντωσε τη δεξιά του παλάμη μπροστά στον καθηγητή και είπε σταθερά: «εγώ έσφαλλα, εκείνος δεν φταίει», «δέκα ξυλιές με τον χάρακα στον καθένα»

απάντησε ακόμη πιο εκνευρισμένος, τραβώντας την παλάμη του άλλου παιδιού. Ο Αντρέας, τότε, αποφασισμένος, απομάκρυνε τον συμμαθητή του και απλώνοντας τα δυό του χέρια ζήτησε να διπλασιάσει τις δικές του ξυλιές. Όλα τα νεύρα του καθηγητή βγήκαν στο σφύριγμα του χάρακα καθώς κατέβαινε στα χέρια του Αντρέα που, συγκεντρωμένος όπως ήταν, δεν ένιωσε τον πόνο. Ο άλλος, ακόμη πιο τρομαγμένος, έκλεισε τα χέρια και τελικά έφαγε μπουνιές στο κεφάλι και στο πρόσωπο. Ο Αντρέας δε διαμαρτυρήθηκε στον καθηγητή, από φόβο μήπως χρειαστεί να αλλάξει σχολείο, άρχισε όμως να τον κοιτάζει με αδιαφορία και περιφρόνηση. Ένωθε δυνατός γιατί είχε φερθεί σωστά, και γιατί δεν είχε νιώσει πόνο λόγω της αυτοσυγκέντρωσής του. Άρχισε να πιστεύει ότι με τη δύναμη της θέλησης θα κατάφερνε κάτι.

Άρχισε να διαμορφώνεται η επόμενη φάση της ζωής του.

Ο πατέρας του, με δυσκολίες, αποφάσισε το 1954 να μεταναστεύσει με την οικογένεια στη «χώρα του μέλλοντος», τη Βραζιλία. Καθώς προσπαθούσε με το μυαλό του να φανταστεί πώς θα ήταν το νέο μέρος όπου θα πήγαινε να ζήσει, ο Αντρέας είχε οράματα του λιμανιού του Ρίο με κάποιες λεπτομέρειες, όπως κάτι που έμοιαζε με μικρό τραμ συνωστισμένο με κόσμο που κρεμόταν απ' έξω και δρόμους με πλακόστρωτα.

Στο πλοίο που τους πήγε στην Ιταλία, απ' όπου θα επιβιβάζονταν σε άλλο, έζησε την πρώτη του καταιγίδα. Ένας πάρα πολύ δυνατός σορόκος, (άνεμος ζεστός με σκόνη της ερήμου από την Αφρική) τους έπιασε σε ένα από τα χειρότερα σημεία της Μεσογείου, στον Κάβο Μαλέα, στο νότιο άκρο της Ελλάδας. Το πλοίο βυθιζόταν με την πλήρη στα κύματα, που έσκαζαν πάνω στη γέφυρα

καλύπτοντας τα πάντα. Η πρύμνη σηκωνόταν και ο έλικας ξενέριζε. Πίδακες νερού πετάγονταν ψηλά. Εκείνες τις στιγμές το πλοίο τρανταζόταν δυνατά, με τη μηχανή να επιταχύνει χωρίς την αντίσταση του νερού στον έλικα. Η κατάσταση πρέπει να ήταν επικίνδυνη γιατί δόθηκε εντολή να πάνε όλοι στις καμπίνες τους, λανθασμένα κατά τη γνώμη του. Ήθελε να μάθει τι συνέβαινε, και δεν ήθελε να μείνει φυλακισμένος σε μια καμπίνα αν το πλοίο βυθιζόταν. Το θέαμα των ψηλών κυμάτων και η επίπονη πορεία του πλοίου, που έμοιαζε κάποιες φορές να χάνει τη μάχη κόντρα στην θάλασσα και οπισθοχωρούσε, τον κράτησε εκστασιασμένο για ώρες, μονάχο, στο σαλόνι του μπαρ. Σε καμία στιγμή δεν φοβήθηκε, του φαινόταν μια φυσιολογική κατάσταση και του ερχόταν να πει σε όλους πως δεν θα συνέβαινε τίποτα. Ο καπετάνιος κατόπιν επιβεβαίωσε ότι βρέθηκαν σε πραγματικό κίνδυνο να σπάσει ο άξονας του έλικα, και το πλοίο να μείνει ακυβέρνητο κοντά στα βράχια του ακρωτηρίου. Όλοι ευχαρίστησαν τον Άγιο Νικόλαο, τον προστάτη των Ελλήνων ναυτικών. Ο διάπλους του Ατλαντικού υπήρξε πολύ πιο ήρεμος, κι εκείνος πέρασε ώρες στην πλώρη του πλοίου, απορροφημένος να σαρώνει τον ορίζοντα, χωρίς να ξέρει ακριβώς τι έψαχνε, αλλά του άρεσε και του έκανε καλό, σαν να ήταν μια οικεία του συνθήκη.

Έκαναν μια σύντομη στάση στο Ντακάρ (Αφρική) και είδε για πρώτη φορά ανθρώπους της μαύρης φυλής. Είχε μια περίεργη αίσθηση όταν είδε έναν από κοντά, ντυμένο με μια άψογη λευκή κελεμπία. Πουλούσε χειροτεχνίες, αλλά αυτό που τράβηξε την προσοχή του Αντρέα ήταν τα ρούχα του.

Κεφάλαιο 3

Ρίο ντε Τζανέιρο, Φεβρουάριος του 1954, Σάββατο Καρναβαλιού, τα τραμάκια φίσκα ζωηρό κόσμο που κρεμόταν απ' έξω, δρόμοι γεμάτοι μεταμφιεσμένους, μουσικές χαρούμενες και ζωντανές.

Ο Αντρέας, 12 χρονών, αποβιβάστηκε από το πλοίο μέσα σε αυτή την ατμόσφαιρα. Έκπληκτος, χωρίς να καταλαβαίνει τίποτα, του άρεσαν όσα έβλεπε, νόμισε πως αυτό συνέβαινε κάθε σαββατοκύριακο.

Χρειαζόταν επειγόντως να μάθει πορτογαλικά, δεν ήξερε ούτε λέξη, ήδη από την πρώτη μέρα άρχισε να προσέχει τις συνομιλίες των ανθρώπων σε κάθε μέρος και να προσπαθεί να διαβάσει τα πάντα, τις επιγραφές στις βιτρίνες, τις εφημερίδες που κρέμονταν στα περίπτερα. Με τη βοήθεια συμπατριωτών του, ο πατέρας του κατάφερε να τον γράψει, ως ακροατή, σε ένα γυμνάσιο. Σε τέσσερις μήνες κατάφερε, μετά από εξετάσεις αξιολόγησης, να συνεχίσει τη φοίτησή του. Αλλά, για άλλη μια φορά υπέστη διακρίσεις από τους συμμαθητές του, τα πορτογαλικά του, αδύναμα ακόμη, ήταν αιτία καζούρας. Ένα χρόνο αργότερα, σε μια άσκηση πορτογαλικών που τους έβαλε η καθηγήτρια που του έδειχνε την μεγαλύτερη κατανόηση, ήταν εκείνος που έδωσε την καλύτερη απάντηση. Εκείνη τον φώναξε στον πίνακα και του ζήτησε να εξηγήσει την απάντηση στους συμμαθητές του, που βρήκαν την ευκαιρία να του ζητήσουν να γράψει τα ονόματά τους στα ελληνικά, με σαφή πρόθεση να τον δοκιμάσουν. Τους εξέπληξε όλους με την ευκολία με την οποία έγραφε στις δύο γλώσσες. Εκείνη την ημέρα, επιτέλους, ανακουφίστηκε, ένιωσε ευτυχής. Ένιωθε υποχρεωμένος να αποδεικνύει διαρκώς ότι ήταν ικανός, αλλά όταν τα κατάφερνε, ερχόταν η ανασφάλεια. Εξαιρετικά ντροπαλός, γινόταν κατακόκκινος, δεν ήθελε με κανένα τρόπο να τραβά την προσοχή.

Η θάλασσα, τα σκάφη, και η φυγή προς ένα παραδεισένιο νησί απασχολούσαν τις σκέψεις του. Κοιτούσε τα ιστιοπλοϊκά και προσπαθούσε να τα αξιολογήσει, άραγε ήταν δυνατά και γρήγορα για μακρινά ταξίδια; Εκείνη την εποχή, μαζί με έναν φίλο του, μπόρεσαν να φτιάξουν ένα απλό σκάφος από κόντρα πλακέ ακολουθώντας το σχέδιο ενός περιοδικού. Τους χρησίμεψε για εξάσκηση γιατί, καθώς δεν είχαν χρήματα για να το τελειώσουν, το πούλησαν αμέσως. Κατάφεραν να δανειστούν ένα μικρό σκάφος με κουπί και πανί, όπου μετά βίας χωρούσαν κι οι δύο, και το χρησιμοποίησαν για να πλεύσουν στον κόλπο Γκουαναμπάρα με πολύ στυλ. Έφτιαξε τη μινιατούρα, με ξύλα από τα κουτάκια των σπέρτων (που ήταν όλα τους ξύλινα εκείνη την εποχή), ενός ιστιοπλοϊκού που είχε δει με τον πατέρα του, και φανταζόταν πώς θα ήταν το δικό του. Για την φυσική του αγωγή, μπήκε σε μια ακαδημία μποξ, ήταν 15 χρονών. Ο προπονητής του μετά από τις προπονήσεις τον πήγαινε στο πιο ξακουστό μπορντέλο του Ρίο, κι ένιωθε καλά, πιο ώριμος. Ανακάλυψε γρήγορα πως τίποτα δεν είναι δωρεάν, η ευγένεια του προπονητή είχε κάποιο σκοπό, ήταν για να τον χρησιμοποιήσει στην σπείρα απατεώνων του. Καυχιόταν όταν κατάφερνε να ξεγελάσει κάποιον, καθώς και επειδή είχε κάνει υποχείριό του έναν αστυνομικό με ακάλυπτη επιταγή. Όταν ζήτησε από τον Αντρέα να πάρει κάτι επιταγές από κάποιους γνωστούς, εκείνος προτίμησε να εξαφανιστεί, δεν είχε δώσει τη διεύθυνσή του και ήταν εύκολο. Δεν μπορούσε να καταλάβει πώς κάποιος περηφανευόταν επειδή είχε βλάψει άλλους. Εκείνος αισθανόταν περήφανος όταν οι άλλοι τον επαινούσαν και τον αγαπούσαν, κι αυτό το χρειαζόταν πολύ. Συνέχισε τις ασκήσεις γυμναστικής στο σπίτι και άρχισε να κολυμπά μεγάλες αποστάσεις στα νερά της νήσου Γκοβερναντόρ, πάντα μόνος, επιτυγχάνοντας

εξαιρετική φυσική προετοιμασία. Σκεφτόταν να πλεύσει μόνος.

Στα 16, αφού δούλεψε σκληρά ως παιδί για τα θελήματα σε μια μεγάλη εταιρεία εισαγωγών στο κέντρο του Ρίο, κατάφερε να αγοράσει ένα μικρό ιστιοπλοϊκό αγώνων. Το σκάφος, δημοφιλούς κλάσης, ήταν μισοκατεστραμμένο σε ατύχημα. Μετά από πολλή δουλειά αποκατάστασης, με τις συμβουλές ενός γέρου και καλού Πορτογάλου ξυλουργού, το σκάφος μπόρεσε να πλεύσει ξανά. Αυτό ήταν το πρώτο σκάφος του. Μετά από τα μαθήματα έβγαινε για ιστιοπλοΐα καθημερινά, με κάθε καιρό και τα σαββατοκύριακα πήγαινε στο νησί Πακετά που τον τραβούσε πολύ, το ένοιωθε οικείο, κι όπου εκεί είχε μιαν ερωμένη μεγαλύτερή του. Άρχισε να συμμετέχει σε ιστιοδρομίες, βελτιώνοντας γρήγορα την κατάταξή του. Όταν κέρδισε την πρώτη ιστιοδρομία ενός πρωταθλήματος με μεγάλο πλεονέκτημα, απέκλεισαν το σκάφος του, με τον ισχυρισμό ότι η πλώρη ήταν λίγο διαφορετική. Διαμαρτυρήθηκε εξοργισμένος, ήθελε να μάθει γιατί δεν του το είπαν νωρίτερα, αλλά δεν έβγαλε άκρη. Ένας ανταγωνιστής που είχε αποσυρθεί, του πρόσφερε το σκάφος του, για να τελειώσει η συζήτηση. Το σκάφος δεν είχε καλές ρυθμίσεις και έμπαζε πολύ νερό, το οποίο υποχρεωνόταν να αδειάζει κατά τη διάρκεια του αγώνα, αλλά ο Αντρέας πήρε τη δεύτερη θέση, και έχασε μόνο με έναν πόντο διαφορά από τον καλύτερο ιστιοπλόο της εποχής, καταπλήσσοντας τους πάντες. Περιέργως, δέχτηκε διακριτικά συγχαρητήρια από ένα μόνο άτομο. Δεν το έβαλε κάτω, έλεγε στον εαυτό του ότι αυτό του έδινε κίνητρο για να προχωρήσει ακόμη περισσότερο. Είχε έναν διαφορετικό τρόπο να ιστιοπλοεί, πολύ συγκεντρωμένος στο τιμόνι και σε όλα, δεν σταματούσε να κάνει ρυθμίσεις, μερικές αρκετά ασυνήθιστες, πράγμα που σχολιαζόταν με

ειρωνεία από κάποιους, αλλά δεν τον ενοχλούσε γιατί είχαν αποτέλεσμα. Είχε ανακαλύψει πού μπορούσε να έχει επιτυχία, να τον σέβονται, να τον αποδέχονται.

Η θάλασσα και τα σκάφη γίνονται όλο και περισσότερο το κίνητρό του για σπουδές, ανάγνωση, δουλειά και σχέσεις.

Τελειώνοντας τη μέση εκπαίδευση στράφηκε στην ναυτική μηχανολογία. Άλλαξε σχέδια όταν, αγχωμένος, ζήτησε να παρακολουθήσει ένα μάθημα και ανακάλυψε ότι γνώριζε ήδη κάποιους υπολογισμούς που έμαθε πρακτικά από έναν μηχανολόγο του ναυτικού ενός μεγάλου ναυπηγείου. Σε αντάλλαγμα για τα μαθήματα, ο Αντρέας τον βοήθούσε στο σκάφος του. Απογοητευμένος από τον αργό και χωρίς κίνητρα τρόπο διδασκαλίας, θεώρησε καλύτερο να συνεχίσει αυτό που ήδη έκανε, να ενημερώνεται, να διαβάζει και να κάνει πρακτική εξάσκηση. Αλλά η απόφαση δεν ήταν εύκολη, για μέρες κυκλοφορούσε μόνος σε διάφορα μέρη, και φανταζόταν τη ζωή σαν σταυροδρόμι. Ποιο δρόμο να ακολουθήσει, με τόσους που υπήρχαν γύρω του. Καμία ένδειξη. Αμφισβητούσε το δρόμο που θα επέλεγε η πλειοψηφία, αυτοί δηλαδή είναι βέβαιοι, και για ποιο πράγμα; Προσπαθούσε να δει τον εαυτό του στα παραδείγματα που τον περιέβαλαν, τρόμαζε όμως βλέποντας πόσο οι άνθρωποι βλάπτονταν, και το χειρότερο, πόσο περισσότερο έβλαπταν τους άλλους μόνο και μόνο για να νιώσουν νικητές, σημαντικοί, ισχυροί. Απεχθανόταν τη φράση «ο τάδε είναι νικητής, νίκησε στη ζωή». Τι νίκη ήταν αυτή που χρειαζόταν τόσα ανώφελα χαϊμαλιά, ενώ θα πρόστρεχε στους άλλους για τα πιο απλά πράγματα, μήπως αν δεν χρειαζόταν τίποτα και κανέναν δεν θα μπορούσε να γίνει σημαντικός και χρήσιμος; Αποφάσισε ότι θα ακολουθούσε τον δικό του δρόμο, χωρίς να βλάψει κανέναν, σκεφτόταν να δείξει έναν εναλλακτικό

δρόμο στους άλλους, με λάθη που θα έβλαπταν μόνο τον ίδιο.

Αναζητώντας μια προσοδοφόρα δουλειά, με στόχο πάντα να αγοράσει το ιστιοπλοϊκό του, δοκιμάστηκε σε διάφορες δραστηριότητες στην ξηρά και στη θάλασσα. Έτσι, στην στεριά, ο πατέρας του του βρήκε διάφορα πόστα, υπαίθριος πωλητής στην αγορά του Κασίας, πωλητής επίπλων, έμπορος ρούχων στην οδό Αλφάντεγκα και στη Μαντουρέιρα, υπεύθυνος σε μαγαζί με πλαστικά και εργαλεία στην Ιπανέμα, υπεύθυνος σε εργοστάσιο κοσμημάτων, ανάμεσα σε άλλα που τον κρατούσαν μακριά από τη θάλασσα και τον κατέθλιβαν πολύ.

Αναζητώντας τη γνώση, δούλευε και βοηθούσε επίσης σε σκάφη γνωστών που είχαν κάτι να του μάθουν. Ένιωθε χρήσιμος όταν κάποιος του ζητούσε βοήθεια. Του έκανε καλό. Με αυτό τον τρόπο άρχισε να γνωρίζει κάθε είδους σκάφη. Συχνάζοντας σε ναυτικούς ομίλους είχε ευκαιρίες για δουλειές, πολλά ταξίδια και ιστιοδρομίες στον ωκεανό. Εκπαιδεύτηκε στην ναυσιπλοΐα, την εποχή εκείνη χωρίς εξεζητημένα όργανα, πράγμα που όξυνε την αντίληψη και την διαίσθησή του. Άρχισε να ζει από υπηρεσίες και μεταφορές με σκάφη, αλλά αυτά δεν θα του έδιναν αρκετά χρήματα σε σύντομο διάστημα για το μεγάλο του ιστιοπλοϊκό.

Το 1962, εκείνος κι ένας φίλος του έπιασαν να κατασκευάσουν ένα πολύ μικρό και επισφαλές ιστιοπλοϊκό με το σκεπτικό να τους πάει στο Μαϊάμι για να αναζητήσουν δουλειά στα μεγάλα γιοτ. Οικογενειακά προβλήματα του φίλου του ματαίωσαν το ταξίδι και την αλλαγή ζωής.

Κατάφερε να βελτιώσει ιστιοπλοϊκά αγώνων με επιτυχία και μαζί μ' αυτό κάποιοι ιδιοκτήτες του τα δάνειζαν για να διαγωνιστεί. Συμμετείχε έτσι σε αγώνες διαφόρων κλάσεων κερδίζοντας κάποιες ιστιοδρομίες ακόμη και πρωταθλήματα. Στην πραγματικότητα, αυτό που ήθελε ήταν να αποδείξει πως ήταν ικανός ανεξάρτητα από το σκάφος, ότι μπορούσε να είναι γρήγορος. Έτσι συμμετείχε σε μια ιστιοδρομία για διάφορες κλάσεις με δανεικό σκάφος που θα έπρεπε να έχει πλήρωμα πέντε μέλη. Μόνος σήκωσε όλα τα πανιά κάνοντας ταχυδακτυλουργίες για να κρατήσει το σκάφος όρθιο. Το σκάφος, ελαφρότατο, πέρασε μπροστά από όλα τα άλλα, αλλά χωρίς να κερδίσει πόντους επειδή δεν είχε συμπληρωμένο πλήρωμα. Έτσι ένιωθε να αντισταθμίζει τις διακρίσεις που είχε υποστεί, αυτό ήταν που τον ενδιέφερε, πράγμα που ενόχλησε κάποιους ιστιοπλόους, αλλά ο Αντρέας λανθασμένα το γενίκευε. Μια φορά που τον φώναξαν στο γιοτ κλαμπ του Ρίο ντε Τζανέιρο για μια ιστιοδρομία, κάποιος τον σταμάτησε δείχνοντας τα ρούχα του και του είπε πως δεν μπορούσε να περάσει μέσα με κοντή βερμούδα. Κοίταξε τριγύρω και είδε ότι φορούσε τα ίδια με τους άλλους. Ένιωσε ξανά θιγμένος, και ήθελε να αποδείξει ότι στη θάλασσα ήταν καλύτερος από όλους αυτούς και πως τα λεφτά δεν εξασφαλίζουν την επιτυχία. Δεν έχανε ευκαιρία. Υπήρχε μια κλάση ιστιοπλοϊκών εκείνη την εποχή πολυσυζητημένη, που ο όμιλος της είχε έδρα στο γιοτ κλαμπ και όπου επίσης παρέμενε η πλειοψηφία των σκαφών αυτής της κλάσης. Ο πρόεδρος ήταν ένας από τους πρωταθλητές και ο άλλος ήταν από έναν γειτονικό όμιλο όπου ο Αντρέας σύχναζε. Χωρίς δικό του σκάφος, ακριβό και ανέφικτο εκείνη την εποχή, βγήκε 2^{ος} σε έναν σημαντικό αγώνα, με σκάφος δανεικό. Στην ιστιοδρομία εκείνη ξεφορτώθηκε έναν αντίπαλο, που με τις μανούβρες

του καθυστερούσε και τους δύο και του στέρησε τη δυνατότητα να πετύχει την 1^η θέση, οδηγώντας τον σε ένα ταπεινωτικό λάθος που τον άφησε πίσω. «Αυτό δεν θα μείνει έτσι» τον άκουσε ο Αντρέας να λέει. Τη στιγμή που θα ανέβαινε στο βάθρο για να πάρει το βραβείο, ο πρόεδρος και πρωταθλητής της κλάσης τον πλησίασε και του είπε «δεν μπορείς να πάρεις το βραβείο, παράδωσέ το στον όμιλο της κλάσης», «γιατί;», «γιατί δεν είναι του ομίλου, δεν είσαι ιδιοκτήτης σκάφους». Παρέλαβε τα βραβεία του και των δύο μελών του πληρώματος και δεν τα επέστρεψε, δεν είχε λόγο. Προσέλκυσε κι άλλη απόρριψη, αλλά εκείνος ένιωθε πιο σίγουρος, ήταν καλύτερος από εκείνους. Ήθελε να το αποδείξει. Ο ιδιοκτήτης του σκάφους που είχε δανειστεί είχε γραφτεί στον επόμενο αγώνα, κι επειδή δεν μπόρεσε να έρθει το έδωσε στον Αντρέα την τελευταία στιγμή, που αργοπορημένος χρειάστηκε να αυτοσχεδιάσει για να βρει τρίτο μέλος πληρώματος. Βγήκαν στην ιστιοδρομία, που είχε ξεκινήσει, με τόση καθυστέρηση που ο έφορος του αγώνα τον ρώτησε αν στ' αλήθεια θα διαγωνιζόταν. «Ναι», είπε και σχεδίασε με τα δύο μέλη του πληρώματος τι θα έκαναν για να καλύψουν την απόσταση των υπόλοιπων 24 σκαφών που βρίσκονταν αρκετά μπροστά. Είχε έμπνευση, και με το σκάφος καλορυθμισμένο και με διαρκείς και σωστές μανούβρες, γρήγορα πλησίασαν τον στόλο προσπερνώντας τους έναν προς έναν. Χρησιμοποιώντας το ρεύμα της παλίρροιας, τις ριπές του ανέμου, και τα λάθη των άλλων προς όφελός του κατάφερε να πλησιάσει τους πέντε πρώτους. Τώρα απέμενε το πιο δύσκολο, μπροστά βρίσκονταν οι καλύτεροι, ήταν η ευκαιρία του και σε λίγο η ιστιοδρομία θα έφτανε στο τέλος. Μερικές ακόμη σωστές μανούβρες με το σκάφος να ανταποκρίνεται και προσπέρασαν άλλους τρεις, έμεναν τώρα οι δύο καλύτεροι

της κλάσης που διεκδικούσαν την πρώτη θέση μεταξύ τους χωρίς να νοιάζονται που εκείνος πλησίαζε. Ο Αντρέας υπολόγισε πόσες μανούβρες χρειαζόταν να κάνει ο καθένας τους για να περάσουν την γραμμή του τερματισμού και κίνησε καταπάνω τους. Κανόνισε σιωπηλά την τελική ριψοκίνδυνη μανούβρα με τους δύο του πληρώματος, φώναξε «τώρα» και τοποθέτησε το σκάφος ανάμεσα στους άλλους δύο, σε μια θέση που μέσα στους κανόνες του έδινε το δικαίωμα να περάσει μπροστά από το ένα σκάφος ενώ ταυτόχρονα εμπόδιζε τη μανούβρα του άλλου καθυστερώντας το αρκετά ώστε να κερδίσει απίστευτα τον αγώνα για μισό μέτρο, μόνο. Οι κριτές του χάρισαν ένα χαμόγελο επιδοκίμασίας που έκανε τον Αντρέα να αγαλλιάσει, γιατί διαπίστωνε, ευτυχής, πως είχε αποδείξει αυτό που ήθελε, τους είχε νικήσει όλους. Δεν θα έκανε άλλες ιστιοδρομίες αυτής της κλάσης, ήθελε άλλες προκλήσεις, αυτή την είχε ξεπεράσει. Ούτε που πήγε να παραλάβει το βραβείο, πήγε να γιορτάσει με το υπόλοιπο πλήρωμα. Έμειναν ως αργά να γελούν κατάμουτρα στους άλλους που με τις ωραίες φόρμες τους με το όνομα του σκάφους κεντημένο πάνω τους, είχαν χάσει από εκείνους που, ούτε ιδιοκτήτες ήταν, ούτε καλοντυμένοι. Αντί για φόρμα, εκείνος είχε μόνο τη δύναμη της διαίσθησης που προερχόταν από μια γνώση που ένιωθε ότι είχε.

Με αποφασιστικότητα, νικούσε τις προκλήσεις αποδίδοντας καλά σε δουλειές που του πρόσφεραν, αλλά δεν μπορούσε να φανταστεί τον εαυτό του για χρόνια στη σειρά να κάνει τα ίδια με το σκεπτικό να μαζέψει χρήματα και, στο τέλος να αποσυρθεί για να «ευχαριστηθεί» τη ζωή. Σίγουρα θα αρρώσταινε, θα γινόταν πιο αδύναμος και δεν θα είχε την ίδια θέληση, σίγουρα όχι, λοιπόν, παρακολουθούσε τους ιδιοκτήτες των ιστιοπλοϊκών που

τον καλούσαν για να ταξιδέψει, να συμμετέχει σε ιστιοδρομίες, για κάποια δουλειά ή απλώς για να τους βοηθήσει να βγουν στη θάλασσα. Ήταν κρίμα να βλέπει κανείς ένα θαυμάσιο ιστιοπλοϊκό να χρησιμοποιείται μόνο μερικές μέρες τον χρόνο επειδή ο ιδιοκτήτης του είχε κάθε είδους προβλήματα, υγείας, υποχρεώσεις, οικογένεια και κυρίως περιορισμούς λόγω ηλικίας. Και το χρήμα δεν τα έλυσε. «Αφού με χρειάζονται τώρα, αυτή είναι η καλύτερη ώρα κι εγώ θα επωφεληθώ, όταν γεράσω θα δουλεύω στην ξηρά, θα έχω καλύτερη υγεία απ' αυτούς ή θα είμαι πεθαμένος». «Θα κάνω το αντίστροφο» έλεγε όταν κάποιος τον ρωτούσε τι θα έκανε στη ζωή του. «Μέχρι τώρα δεν έχω δει ένα παράδειγμα με συνοχή για να το ακολουθήσω.» Ένα πράγμα είχε σίγουρο, τα λεφτά δεν εξασφάλιζαν την επιτυχία, η θέληση και η αποφασιστικότητα ήταν πιο πολύτιμες για να είναι κανείς σεβαστός και ήθελε να αποτελέσει ένα τέτοιο παράδειγμα.

Μια επίμονη σκέψη του ήταν να βρει ένα παλιό βυθισμένο πλοίο με πολύτιμο φορτίο, έναν θησαυρό, και γι' αυτό έμαθε να βουτάει. Ασχολήθηκε επαγγελματικά με υποθαλάσσιες δουλειές. Έτσι, γνώρισε δύο δύτες που ήταν επίσης σε αναζήτηση πολύτιμων φορτίων, βυθισμένων στο Κάμπο Φρίο. Το όνομα «Κάμπο Φρίο¹» πολύ τον αναστάτωνε, τον τραβούσε, ήταν ακαταμάχητο. Ούτε που άκουσε τις εκκλήσεις της μάνας του που, χωρίς να ξέρει τον λόγο, του ζητούσε να αποφύγει αυτή την πόλη. Αγόρασε μια παλιά εξωλέμβια μηχανή 12 ίππων και την προσάρμοσε στο εύθραυστο ιστιοπλοϊκό καταμαράν του ενός απ' αυτούς. Χωρίς κατάρτι και φτιαγμένο από λεπτό κοντραπλακέ ήταν αρκετό για να ξεκινήσουν να κερδίζουν λεφτά ψαρεύοντας αστακούς και ανασύροντας μέταλλα και

¹ Κρύο Ακρωτήριο

εξαρτήματα από τα πολλά βυθισμένα πλοία της περιοχής. Το σχέδιό τους ήταν να αγοράσουν εξοπλισμό για καταδύσεις σε μεγαλύτερο βάθος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Καλοκαίρι του '63, το σκάφος έτοιμο, εκείνος, ο φίλος του και δυο ακόμη επιβάτες της τελευταίας στιγμής αποφάσισαν να ξεκινήσουν. Τα λίγα διαθέσιμα λεφτά έφτασαν για να εφοδιαστούν με βενζίνη και να πάρουν κάτι μαζί τους για φαγητό στο ταξίδι από το Ρίο ντε Τζανέιρο στο Κάμπο Φρίο. Χωρίς καν πυξίδα, η λύση ήταν να ακολουθήσουν την ακτή που έβγαζε ως εκεί. Ο δυνατός βορειανατολικός τους έπιασε πριν από τα μισά της διαδρομής με πολύ ψηλά κύματα που χτυπούσαν πάνω στην πλώρη και γέμιζαν το σκάφος με νερό κάνοντας το να βυθίζεται γρήγορα και υποχρεώνοντάς τους να πέσουν στο νερό. Αλλά, χωρίς το βάρος τους, το ξύλινο σκάφος επέπλευσε ξανά. Όταν έβγαλαν το νερό με κάποιο τρόπο, κατάφεραν να ανέβουν και να συνεχίσουν το ταξίδι, αφού, μετά από μεγάλη δυσκολία, έκαναν την μηχανή και πάλι να λειτουργήσει. Τη δεύτερη φορά που το σκάφος άρχισε να βουλιάζει, κι έχοντας ακόμη μεγάλη πορεία μέχρι να φτάσουν, καθώς ήταν όλοι τους εξαντλημένοι, ο Αντρέας έμεινε μόνος. Το υπόλοιπο πλήρωμα αποφάσισε να κολυμπήσει ως την ακτή, κάπου 200 μέτρα, εντελώς έρημη εκείνη την εποχή. Εκείνος είπε ότι δεν εγκαταλείπει το σκάφος και την μηχανή του, που ήταν ό,τι είχε και δεν είχε. Με μεγάλη δυσκολία κατάφερε να βάλει μπρος τη μηχανή για άλλη μια φορά και ακολούθησε την πορεία προς το νησί του Κάμπο Φρίο. Το σκάφος πιο ελαφρύ, παρά τα πολλά νερά που είχε βάλει, προχωρούσε καλύτερα κι έτσι, μετά από περισσότερες από 20 ώρες στο τιμόνι, μπήκε στο Αρραϊάλ ντου Κάμπο. Σκοτεινή νύχτα, αργά, κανείς στην

παραλία. Μούσκεμα εντελώς, χωρίς στεγνά ρούχα, πόσιμο νερό ή τροφή, έριξε άγκυρα κοντά στην παραλία και έπεσε στον πάτο του σκάφους για να προσπαθήσει να ξεκουραστεί, με το νερό να τον σκεπάζει σχεδόν. Στήριξε το κεφάλι του σε κάτι για να παραμείνει έξω από το νερό και κοιμήθηκε. Ξύπνησε με την καρίνα να χτυπάει δυνατά στον βυθό. Η άμπωτη είχε κατέβει πολύ. Περίμενε λίγο, ένιωθε ότι είχε πυρετό, αλλά το σκάφος θα καταστρεφόταν αν δεν έκανε τίποτα. Η μηχανή είχε ήδη σταματήσει να δουλεύει. Ίσως να ήταν η τελευταία του προσπάθεια, αλλά βούτηξε στο παγωμένο νερό και από το αγκυρόσχοινο κατάφερε να σύρει το σκάφος μακρύτερα από την παραλία. «Η δύναμη δεν προέρχεται από την σωματική ικανότητα αλλά από μια αδάμαστη θέληση» έλεγε ο Μαχάτμα Γκάντι.

Ξύπνησε το απόγευμα από μια πετριά στο κεφάλι. Οι συνταξιδιώτες του, ξεκούραστοι, φαγωμένοι και τακτοποιημένοι δεν ήθελαν να μπουν στο νερό και πετούσαν πέτρες για να τον ξυπνήσουν. Σχολίαζαν ότι πρέπει να ήταν πολύ άσχημα ή και νεκρός, γιατί τον φώναζαν ήδη εδώ και πολλή ώρα. Του έδωσαν κάτι να πει και σάντουιτς με σαλάμι από κρέας φάλαινας, που ήταν συνηθισμένο σ' αυτά τα μέρη την εποχή εκείνη, αλλά τον άφησαν μόνο λέγοντάς του ότι δεν ξανάμπαιναν σε αυτό το σκάφος. Κατάφερε να φτάσει στο Κάμπο Φρίο.

Μόλις το σκάφος και ο Αντρέας συνήλθαν, άρχισαν αμέσως το ψάρεμα αστακού και κωλοχτύπας με αρκετά καλά αποτελέσματα.

Ήταν εποχή που οι φιλίες ήταν εύκολες και καλές, κατάφεραν να τους δανείσουν ένα πολύ παλιό σπίτι, του 1840 περίπου, ανάμεσα στο κέντρο και στη συνοικία Πασάζειν, εντελώς άδειο. Χωρίς νερό ή ρεύμα. Έμοιαζε με

σπίτι υποστατικού, μόνο του στη μέση μιας μεγάλης έκτασης άμμου και τυπικού τροπικού δάσους. Με τη βοήθεια δύο ακόμη νέων φίλων που ενδιαφέρονταν να μείνουν εκεί για τις διακοπές, ο Αντρέας και ο φίλος του που είχε το σκάφος καθάρισαν το σπίτι, το τακτοποίησαν και εγκαταστάθηκαν. Έμοιαζαν όλα τέλεια, με το φως του γκαζιού, νερό από τις βρύσες που υπήρχαν στους δρόμους, άφθονες, εκείνη την εποχή στο Κάμπο Φρίο. Τη δεύτερη νύχτα, ο Αντρέας έφτασε αργά και βρήκε όλους τους συντρόφους του έξω από το σπίτι ταραγμένους να μιλάνε για περίεργους θορύβους που τους ξύπνησαν. Νόμισαν μάλιστα ότι ήταν κάποιο δικό του αστείο. Προσπάθησε να τους πείσει ότι ήταν ο βορειανατολικός άνεμος που κουνούσε τον σκελετό του σπιτιού, που κατά μεγάλο μέρος ήταν από ξύλο. Κανείς δεν θέλησε να μείνει μονάχος ξανά σ' αυτό το σπίτι. Ο Αντρέας, που δεν πίστευε, μια νύχτα έφτασε μόνος και πήγε για ύπνο. Ξύπνησε με τον θόρυβο αλυσίδων που κουδούνιζαν, έμεινε ακίνητος και έβαλε όλη του την προσοχή, ερχόταν από κάτω από το σπίτι. Φώναξε μερικές βρισιές στους συντρόφους του και ξανάπεσε για ύπνο. Δεν τα κατάφερε, οι αλυσίδες κουνιόνταν πολύ και ήταν ξεκάθαρες. Πήρε έναν φακό και σηκώθηκε σιωπηλά. Βγήκε από το σπίτι κι έκανε τρέχοντας τον γύρο του, δεν είδε κανέναν. Γονάτισε και φώτισε μέσα από τα σίδερα των μικρών παραθύρων στο κάτω μέρος του σπιτιού. Το υπόγειο ήταν παράξενα χαμηλό και είχε σιδερένιους κρίκους κρεμασμένους στους πέτρινους τοίχους. Σε τι χρησίμευε ένας τέτοιος χώρος, τόσο χαμηλός, 1,20μ. το πολύ, και οι κρίκοι και το πάτωμα με άμμο; Ποια ζώα είχαν φυλακίσει σε ένα τέτοιο μέρος; Πεπεισμένος ότι ο θόρυβος ήταν από αλυσίδες, που μόνο εκείνος άκουγε, την επομένη πήγε και κουβέντιασε με τον ιδιοκτήτη, που ήταν ήδη ηλικιωμένος, και δεν θέλησε να μπει σε λεπτομέρειες.

Ήξερε ότι το σπίτι ανήκε στον παππού του και πως κανείς δεν το χρησιμοποίησε μετά από κείνον. Και οι κρίκοι; Οι κρίκοι ήταν για να πιάνουν τις αλυσίδες των σκλάβων του παππού του. Τι φοβερό μέρος, πόσο θα είχαν υποφέρει εκεί!

i ii

Αλλά, πώς συνέβαινε αυτό; Θυμήθηκε τον Άλμπερτ Αϊνστάιν «υπάρχει ένας κόσμος ίδιος και παράλληλος με τον δικό μας, σε άλλη διάσταση». Γιατί ακούν μόνο μερικοί; Ήταν βέβαιος ότι θα το ανακάλυπτε, απλώς δεν είχε έρθει η ώρα.

Βρήκαν άλλο μέρος για να μείνουν, αμέσως μετά όμως, η μηχανή έπαθε ανεπανόρθωτη βλάβη. Ο Αντρέας και ο φίλος του που είχε το σκάφος, έμειναν ξαφνικά χωρίς λεφτά. Το Κάμπο Φρίο δεν είχε δουλειά γι' αυτούς, έτρωγαν μικρά ψάρια που ψάρευαν στην είσοδο του λιμανιού και μερικές φορές τα αντάλλαζαν με φρούτα για ποικιλία. Η θάλασσα ήταν πολύ ταραγμένη και χαλούσε την ψαριά στέλνοντάς τη σε καλύτερο μέρος κι έτσι κατέληξαν να περάσουν 20 μέρες μόνο με ώριμες μπανάνες που τους έδινε ο μανάβης. Ήταν μια εποχή που δεν είχε άλλα προβλήματα παρά μόνο να βρει να φάει, αξέχαστη όμως για τις ερωτικές κατακτήσεις στην παραλία, τις ατέλειωτες κουβέντες στο κέντρο και κυρίως την ωραία συντροφικότητα, ένιωθε ευτυχής. Δεν μιλούσαν για φαί σε κανέναν, από ντροπή. Η νηστεία τελείωσε τη μέρα που ο πλοηγός του λιμανιού του Αρραϊάλ ντου Κάμπου τους φώναξε για να βρουν την άγκυρα ενός πλοίου. Εκτός από την πληρωμή έλαβαν

ⁱ Σήμερα είναι η συνοικία Μερλίν και η οδός Μέστρε Βιβίν (σ.τ.Σ)

ⁱⁱ Οι παραλίες του Κάμπο Φρίο είχαν χρησιμοποιηθεί ευρέως από λαθρεμπόρους για την αποβίβαση σκλάβων κι αυτή ήταν μια από τις πολλές αποθήκες της περιοχής. (να βάλω ημερομηνίες) Η δουλεία είχε καταργηθεί ήδη στον κόσμο. Στη Βραζιλία προσποιούνταν ότι κυνηγούσαν τους λαθρέμπορους για να ευχαριστήσουν τους Άγγλους που ήταν αδέκαστοι με το λαθρεμπόριο σκλάβων. Ήταν «για τα μάτια των Άγγλων» (σ.τ.Σ)

πρόσκληση για γεύμα με τον κυβερνήτη του πλοίου. Ήταν ντροπιαστικό, έξυσαν την πιατέλα με το φαγητό και ο καπετάνιος με τους αξιωματικούς αναγκάστηκαν να φάνε το απλό φαγητό πληρώματος που έφερε ο μάγειρας, ενοχλημένος.

Πουλώντας ένα μέρος του εξοπλισμού κατάδυσης επέστρεψαν στο Ρίο, πήγαν σε μια καλή εταιρία καταδύσεων που τους προσέλαβε. Άρχισε μια περίοδος σε νερά πολύ διαφορετικά. Βρώμικα νερά, χωρίς καμία ορατότητα κάποιες φορές. Έκανε πολλές καταδύσεις σε υδροηλεκτρικά φράγματα, σε υποβρύχιους πετρελαιοαγωγούς, έκανε επιθεωρήσεις, έκανε επισκευές στο λιμάνι του Ρίο μετά από χτυπήματα πλοίου, έμαθε πολλά και ριψοκινδύνεψε επίσης. Ήθελε να επωφεληθεί από τον εξοπλισμό για να βουτήξει σε βυθισμένα πλοία με το όνειρο ότι θα βρει κάτι αξίας, βούτηξε σε κάποια, χωρίς σημασία. Επέμεινε να βουτήξει στα απομεινάρια του πλοίου «Magdalena» που είχε βυθιστεί το 1949, στην είσοδο του λιμανιού του κόλπου της Γκουαναμπάρα. Τα μοναδικά κομμάτια με κάποια αξία ήταν τα όμορφα φινιστρίνια που ήταν καρφωμένα στο κύτος με κάμποσες βίδες. Η πλώρη, που χωρίστηκε από το υπόλοιπο μισό του πλοίου όταν αυτό ανασύρθηκε, αφού χτύπησε στις πλάκες του Τιζούκα, βρισκόταν δίπλα, ήδη κομματιασμένη, στη λάσπη, σε βάθος 14 μέτρων. Το ρεύμα στην περιοχή αυτή είναι δυνατό και με το λίγο αντιμάμαλο εκείνης της ημέρας τον δυσκόλευε να παραμείνει ακίνητος για να βγάλει τις βίδες, μαζί με την ανησυχητική ισορροπία του μέρους του πλοίου στο οποίο βρισκόταν. Είχε βγάλει δύο φινιστρίνια, βρισκόταν στο τρίτο, όταν αποφάσισε να χώσει το πόδι του στην τρύπα του κύτους για να μπορέσει να σταθεροποιηθεί. Ένιωσε κάτι βαρύ να μετακινείται και να του πιάνει τον

αστράγαλο και το υπόλοιπο πόδι του. Δεν κατάφερνε να κουνήσει το πόδι, ούτε να το τραβήξει, δεν πονούσε, είχε όμως μουδιάσει. Καθώς καθυστερούσε να ανέβει, ο συνάδελφός του κατέβηκε με το σκοινί-οδηγό χωρίς μπουκάλες και προσπάθησε να τον βοηθήσει, αλλά εφ' όσον δεν είχε πρόσβαση στην άλλη πλευρά του πλοίου ήταν αδύνατο, και το χειρότερο ήταν ότι εκείνη τη μέρα είχαν πάρει μαζί τους εξοπλισμό μόνο για έναν δύτη. Ο Αντρέας καθυσύχασε τον φίλο του κάνοντάς του σήμα ότι θα τα κατάφερνε, του έδωσε αέρα και τον πρόσταξε να ανέβει. Χωρίς να χάσει την ψυχραιμία του, συγκεντρώθηκε και κατάφερε να τραβήξει το πόδι με τα δυο του χέρια στριφογυρίζοντας το σώμα του από τη μια πλευρά στην άλλη• δεν ένιωθε πόνο, ένιωσε όμως να κόβεται. Το πόδι του ελευθερώθηκε αλλά αιμορραγούσε πολύ, η λαστιχένια στολή ήταν σκισμένη, χάθηκε και το βατραχοπέδιλο. Ανέβηκε στο σκάφος με βοήθεια και άκουσε κατσάδα από τους υπόλοιπους. Η πληγή δεν ήταν μεγάλη, αισθάνθηκε ότι είχε από κάπου προστασία.

Ήθελε να επιστρέψει στο Κάμπο Φρίο και χρειαζόταν να μαζέψει λεφτά για να αγοράσει ένα ψαράδικο σκάφος. Οι επαγγελματικές καταδύσεις απέφεραν πολύ λίγα και συχνά ήταν ριψοκίνδυνες.

Στον καθαρισμό μιας σωλήνωσης, σε ένα πλοίο εργοστάσιο ηλεκτρικής ενέργειας, όπου μετά βίας χωρούσε στη διάμετρο, έμεινε από αέρα εξαιτίας λάθους του χειριστή του συμπιεστή. Έπρεπε να περάσει μέσα από όλο το μήκος του σωλήνα μέχρι το τέλος όπου πλάταινε και του επέτρεπε να κάνει τούμπα για να πλεύσει προς την έξοδο. Ο Αντρέας χρειάστηκε να σύρει τον σωλήνα του αέρα που τον εμπόδιζε να κολυμπήσει γρήγορα, αλλά δεν τον άφησε με την ελπίδα ότι μπορεί να έδινε ξανά αέρα. Όταν έκανε

την τούμπα, η έλλειψη του αέρα ήταν ήδη μεγάλη, στα μισά της διαδρομής προς την έξοδο ένιωσε ότι δεν θα τα κατάφερνε και άνοιξε το στόμα του να μπει νερό, ο λάρυγγάς του έκλεισε, χωρίς να τα παρατά συνέχισε να κολυμπά, αλλά άρχισε να νιώθει ότι θα λιποθυμούσε, το μυαλό του δεν λειτουργούσε με καθαρότητα, έβλεπε αντικατοπτρισμούς, είδε φως στην έξοδο του σωλήνα και σήκωσε το χέρι του. Ανέπνευσε ξανά όταν ο χειριστής, τραβώντας τον γρήγορα από τον σωλήνα, σταμάτησε με τον Αντρέα να χτυπά δυνατά με το στήθος πάνω στην άκρη της πλωτής εξέδρας με τον εξοπλισμό. Του πήρε κάμποση ώρα για να συνέλθει. Αυτή τη φορά είχε περάσει ξυστά.

Το 1963, και πάλι, τους φώναξαν επείγοντως να βουτήξουν στο φράγμα της Παμπούλια, στο Μπέλο Οριζόντε. Ο υδατοφράκτης ήταν ανοικτός και στην προσπάθεια να κλείσει, ο μηχανισμός που δεν είχε σχεδιαστεί καλά έσπασε. Το νερό, λιγοστό την εποχή εκείνη λόγω έλλειψης βροχών, διέρρεε γρήγορα. Χωρίς να μελετήσουν το σχέδιο, οι υπάλληλοι έριξαν σακιά άμμου μπροστά από τον υδατοφράκτη σε μια προσπάθεια να τον καλύψουν. Με την πίεση των 15 μέτρων βάθους η διαρροή ήταν πολύ βίαιη. Τα σακιά έπεφταν πάνω σε μια κατασκευή από μπετόν με σίδερα μπροστά από τον υδατοφράκτη, τον προθάλαμο. Έριξαν περισσότερα από 1300 σακιά, χωρίς αποτέλεσμα, καταστράφηκαν από τη δύναμη της αναρρόφησης και η πλειοψηφία τους πέρασε τελικά από το άνοιγμα που δεν ήξεραν καν το μέγεθός του. Μια βουτιά σε τέτοιες συνθήκες ήταν πολύ παρακινδυνευμένη, στην παραμικρή απροσεξία θα ρουφιόταν πάνω στα κάγκελα με άγνωστες συνέπειες. Ο πύργος του υδατοφράκτη έτρεμε στο πέρασμα του νερού, ο θόρυβος, που ακουγόταν από μακριά, ήταν τρομακτικός. Τι μπορούσε να κάνει ένας άντρας μόνο με

τα χέρια του σε τέτοιες συνθήκες; Το λασπώδες νερό εμπόδιζε εντελώς την ορατότητα, οποιαδήποτε δουλειά έπρεπε να γίνει με την αφή, ο φόβος ήταν μεγάλος. Δεν μπορούσαν απλώς να πουν ότι ήταν αδύνατο. Έπρεπε κάτι να προσπαθήσουν. Μελέτησαν το σχέδιο του υδατοφράκτη και άρχισαν να προγραμματίζουν την βουτιά ως εκεί.

Τις μέρες εκείνες της αναποφασιστικότητας, ένα αγόρι βούτηξε από την κορυφή του πύργου και εξαφανίστηκε στο νερό για μερικά δευτερόλεπτα, επιστρέφοντας στην επιφάνεια έγνεψε προς την κατεύθυνση του Αντρέα και των συντρόφων του και μετά εξαφανίστηκε. Κολύπησαν γρήγορα προς το μέρος του, αλλά δεν κατάφεραν να το βρουν, πράγμα που προκάλεσε μεγάλη στενοχώρια. Κάποιος ήρθε με ένα μπιλιέτο στο χέρι, που το είχε βρει στο αυτοκίνητο του νέου. Εκεί ζητούσε συγνώμη για όλα, επρόκειτο για αυτοκτονία. Ακολούθησαν μέρες ζωηρής κίνησης με πυροσβέστες, συγγενείς, περίεργους και ομάδες δημοσιογράφων, την τηλεόραση που ανακάτευε τις ειδήσεις για τη διαρροή του υδατοφράκτη με την εξαφάνιση της σορού. Οι πυροσβέστες, υποχρεωμένοι να επιδείξουν έργο, βουτούσαν οπουδήποτε εκτός από την περιοχή κοντά στον πύργο, γιατί τους είχαν προειδοποιήσει για τον κίνδυνο. Σκεπτόμενοι την πιθανότητα η σορός να είχε αναρροφηθεί και διαμελιστεί, ένιωθαν ρίγος.

Γνωρίζοντας τις διαστάσεις του σημείου, αποφάσισαν να βουτήξουν με δύο σχοινιά ασφαλείας, ένα ως οδηγό με τρεις σημαδούρες και άλλο ένα δεμένο στο σώμα, εκτός από τον σωλήνα του αέρα.

Η σορός του αυτόχειρα ανέβηκε στην επιφάνεια την τέταρτη μέρα, μακριά από τον υδατοφράκτη, και το μέρος ησύχασε.

Ο Αντρέας, απομνημονεύοντας τις λεπτομέρειες του σχεδίου ήταν ο δεύτερος που βούτηξε στον υδατοφράκτη για να βρει λύση. Σταμάτησε πάνω στον προθάλαμο, και ψηλαφώντας έσπρωξε μερικά σακιά στην κατεύθυνση της αναρρόφησης. Ο θόρυβος άλλαζε για δευτερόλεπτα όταν αυτά καταστρέφονταν και αναρροφούνταν εντελώς. Ξαπλωμένος πάνω στον χώρο που δεν είχε σακιά στην οροφή του προθαλάμου, τέντωσε το μπράτσο του με προσοχή και έβαλε τα δάχτυλα και κατόπι την παλάμη για να νιώσει την αναρρόφηση μπροστά από τα κάγκελα που είχαν ένα διάστημα 15 εκατοστών μεταξύ τους. Με λίγη δύναμη μπορούσε να ελέγξει την παλάμη του. Ξαφνικά, του ήρθε η έμπνευση• βγήκε από το νερό με αίσθημα ευφορίας.

«Μπάλες, μπάλες», επαναλάμβανε, γιατί όχι, ξύλινες μπάλες με ενσωματωμένα βάρη για να πατώσουν, που όταν θα ρίχνονταν στην αναρρόφηση θα κατέληγαν στο άνοιγμα του υδατοφράκτη από μόνες τους με την δύναμη της πίεσης. Παραήταν απλό για να λειτουργήσει, είπαν οι άλλοι, αποφάσισαν όμως να το προσπαθήσουν.

Πρώτα χρειαζόταν να μάθουν το μέγεθος του ανοίγματος, που υπολογιζόταν μεταξύ 20 και 30 εκατοστών. Σε ένα ξυλουργείο, ο Αντρέας παράγγειλε 4 μπάλες, που φτιάχτηκαν στον τόρνο και βάφτηκαν σε 4 διαφορετικά χρώματα και με διάμετρο 22,24,26 και 28 εκατοστά. Εν τω μεταξύ, άρχισαν να πριονίζουν το πρώτο κάγκελο, προστατευμένοι από τα πλαϊνά του προθαλάμου και έτσι είχαν έναν χώρο 30X30 εκατοστά. Ήταν το πιο δύσκολο και χρονοβόρο μέρος της δουλειάς, οι λεπίδες του πριονιού έσπαγαν, κάποιες φορές στην πρώτη απόπειρα, δεν υπήρχε τρόπος να στερεώσει κανείς το τεντωμένο μπράτσο που έτρεμε από το δυνατό ρεύμα του νερού. Χρησιμοποιήθηκαν περισσότερες από 150 λεπίδες και κάμποσα πριόνια

ρουφήχτηκαν, μαζί με βατραχοπέδιλα και μια μάσκα ακόμη, αλλά τα κατάφεραν. Το νερό που διέρρεε περνούσε μόνο μέσα από ένα μακρύ τούνελ κάτω από το φράγμα και χυνόταν στον ποταμό, προς τη μεριά του αεροδρομίου του Μπέλο Οριζόντε. Έβαλαν ανθρώπους σε πόστα στις όχθες για να πιάσουν τις μπάλες που θα περνούσαν. Μάζεψαν τρεις, το άνοιγμα ήταν ακριβώς 24 εκατοστά, αυτή των 26 εκατοστών κόπηκε με ακρίβεια, στο χτύπημα πάνω στον υδατοφράκτη.

Έφτιαξαν στον τόρνο μερικές μπάλες των 28 εκατοστών και πολλές μικρότερες σε διάφορα μεγέθη ακόμη και πολύ μικρές. Πρώτα έριξαν τις μεγάλες και μετά τις μικρές που πήγαιναν και σφηνώνονταν στα κενά ανάμεσα στις πρώτες. Η διαρροή μειωνόταν σταδιακά, μέχρι που, ξαφνικά, ρίχνοντας τις πολύ μικρές μπάλες σε μεγάλη ποσότητα με μιας, ακούστηκε ένας γδούπος, που έκανε κάποιους από τους ανθρώπους που παρακολουθούσαν τη διαδικασία ψηλά από τον πύργο, που τραντάχτηκε, να φύγουν τρέχοντας για τον φόβο της κατάρρευσης. Η διαρροή περιορίστηκε σε μερικές κλωστές νερού.

Όταν έβγαλαν τα κάγκελα, τα αντικατέστησαν με κομμάτια ξύλου με σιδερένιες δοκούς, τα «stop log» που κάλυπταν καλύτερα, επιτρέποντας στην ομάδα επιδιόρθωσης να δουλεύει στεγνά.

Με την έλλειψη βροχών και τη διαρροή, το νερό του υδατοφράκτη είχε κατέβει κάπου 12 μέτρα βάθος στο σημείο. Στη περιοχή όπου είχαν ριχτεί τα σακιά με την άμμο έπρεπε να γίνει βυθοκόρηση, κάποια ήταν ακόμη ανέπαφα.

Η βυθοκόρηση έγινε με το σύστημα Venturi, έναν σιδερένιο σωλήνα με διάμετρο 12 εκατοστά και μήκος 1,5 μέτρο,

συνδεδεμένο με ένα λαστιχένιο ελαστικό σωλήνα μήκους 25 μέτρων. Κοντά στην είσοδο του σιδερένιου σωλήνα εφαρμόζει μια αεροαντλία με γρήγορο αποσβεστήρα «άνοιξε-κλείσε». Ο αέρας που ανεβαίνει στην επιφάνεια προκαλεί ισχυρή αναρρόφηση όλων όσων βρίσκονται μπροστά από τον σωλήνα. Με τον ελαστικό σωλήνα μπορεί να φτάσει μακριά. Ο συμπιεστής, που έμενε στην ξηρά, ήταν υπερβολικά ισχυρός και ο χειριστής είχε οδηγίες να στέλνει λιγότερο αέρα. Πολλές φορές του είχαν ζητήσει να τον ανοίξει λιγότερο, ο Venturi γινόταν ανεξέλεγκτος και επικίνδυνος με τον πολύ αέρα, κυρίως όταν έμπαινε κάποιο αντικείμενο μέσα στον σωλήνα και τον βούλωνε, εμποδίζοντας την έξοδο του αέρα προς την επιφάνεια. Έτυχε στον Αντρέα, γιατί πάλι σ' αυτόν; Ο σωλήνας και ο υπόλοιπος εξοπλισμός ζύγιζαν μεταξύ 40 και 50 κιλών, αλλά ήταν πολύ ελαφρύς όταν ήταν σε λειτουργία με τον αέρα σωστά ρυθμισμένο, και είχε μια λαβή που, όταν περνούσε το χέρι του από μέσα, έδινε μεγαλύτερο έλεγχο. Όταν βούλωνε, κλείνοντας τον αποσβεστήρα του σωλήνα, η πέτρα ή όποιο άλλο πράγμα πεταγόταν έξω. Ο Αντρέας ένιωθε να αυξάνεται η ένταση του αέρα και με τον σκοινί-οδηγό έδωσε το προσυνηνοημένο σήμα για να την μειώσουν, δεν πρόλαβε, κάτι μπήκε μέσα και έκλεισε εντελώς την άνοδο του αέρα, αναστρέφοντάς τον. Όταν ο αέρας βγήκε από την είσοδο του σωλήνα μεταμορφώθηκε σε ισχυρό πίδακα οδηγώντας τον Αντρέα, που δεν είχε χρόνο να απεμπλακεί από την λαβή ή να φτάσει τον αποσβεστήρα, στην επιφάνεια μέσα σε δευτερόλεπτα. Ο αέρας στους πνεύμονες, υπό τη διπλάσια πίεση σε σχέση με τον φυσιολογικό όγκο, εξαιτίας του βάθους, θέρμανε επικίνδυνα το στήθος του, και παρότι κράτησε ανοιχτό το στόμα του για να βγει, η στολή και η ζώνη κατάδυσης με τα μολυβένια βάρη φαινόταν ότι του έσφιγγαν το σώμα.

Όσοι τον είδαν να βγαίνει από το νερό πιασμένο στον σωλήνα Venturi, διαβεβαιώνουν ότι πετάχτηκε τουλάχιστον δύο μέτρα πάνω από την επιφάνεια του νερού. Ο χειριστής τρομαγμένος έκλεισε αμέσως τον αέρα, πράγμα που ήταν χειρότερο, τα μεγάλο βάρος παρέσυρε τον Αντρέα στον βυθό με την ίδια ταχύτητα, ο οποίος βούλιαξε με το στήθος, με τα αυτιά του να πονούν πολύ, παρόλο που προσπάθησε να τα συνεφέρει. Οι συνάδελφοί του βούτηξαν στον νερό και τον βοήθησαν, ήταν πολύ ζαλισμένος και έβηχε, λίγο αίμα έβγαινε από το στόμα του. Όταν τον πήγαν στο νοσοκομείο, δεν φάνηκε κάτι σοβαρό στην ακτινογραφίες. Και πάλι κάτι τον προστάτευσε ή ήταν τύχη; Χρειάστηκε να σταματήσει για μερικές μέρες. Η καλή φυσική του προετοιμασία τον βοήθησε στην αποκατάσταση.

Το συμβόλαιο με την Νομαρχία τους υποχρέωνε να βουτούν τρεις ώρες το πρωί και τρεις ώρες το απόγευμα, και ο Αντρέας βούτηξε ξανά αλλά, κατ' απαίτηση των συναδέλφων του, έμενε ξαπλωμένος πάνω στον προθάλαμο όπου μερικές φορές μάλιστα κοιμόταν στη διάρκεια της βάρδιάς του.

Όταν επέστρεψε στο Ρίο, ζήτησε να του δανείσουν ένα μικρό ιστιοπλοϊκό με καμπίνα και με προμήθειες νερού και τροφής εξαφανίστηκε 12 μέρες στον κόλπο Γκουαναμπάρα και έξω από αυτόν, αρμένιζε τη μέρα και σταματούσε όπου μπορούσε για να κοιμηθεί. Ήταν κάτι που χρειαζόταν πολύ, χρειαζόταν να μείνει μόνος, με τον εαυτό του. Η εποχή των βρώμικων νερών έπρεπε να τελειώνει, δεν απέδιδε αρκετά και η εταιρεία δεν ήθελε να του δώσει αύξηση, ζήτησε απόλυση, δυσαναστώνοντας το αφεντικό.

Στις αρχές του '64 στο Ρίο, κατάφερε να πείσει τον ιδιοκτήτη ενός μικρού ψαράδικου σκάφους με προβλήματα στη μηχανή, να του το πουλήσει σε 7 δόσεις χωρίς προκαταβολή. Ο ιδιοκτήτης, ένας άκαμπτος και σκληρός δικηγόρος, τον έβαλε να υπογράψει συμβόλαιο ότι ο Αντρέας θα επέστρεφε το σκάφος αν αργούσε έστω 4 μέρες στην πληρωμή της κάθε δόσης, μέχρι την τελευταία, χωρίς καμία αποζημίωση, και γέλασε μάλιστα σαρκαστικά κοιτάζοντάς τον κατάματα. Ο Αντρέας ένιωσε ότι τον προκαλούσε, «δεν με ξέρει καλά» σκέφτηκε και βγήκε από το γραφείο του άντρα, ψυχρά.

Μετακόμισε στην καμπίνα του μικρού σκάφους και, δουλεύοντας μέρα και νύχτα, ξεμοντάρισε τη μηχανή. Έψαξε για εξαρτήματα στα παλιοσίδερα, προσάρμοσε κάποια άλλα, ζήτησε βοήθεια και κατάφερε να φτιάξει μια καινούρια ρεβέρσα.ⁱⁱⁱ

Με τα λίγα λεφτά που είχαν περισσέψει, γέμισε το ντεπόζιτο, αγόρασε τρόφιμα και προσπάθησε να πλεύσει προς το Κάμπο Φρίο. Όταν έβαλε μπρος τη μηχανή ο δυνατός θόρυβος των καινούριων γραναζιών της ρεβέρσας τρόμαξε όποιον βρισκόταν στην αποβάθρα του γιοτ κλαμπ της Γκουαναμπάρα, στο Μποτοφόγκο. Αποκάλεσαν τον Αντρέα τρελό που ταξίδευε έτσι, και ειδοποίησαν τον σταθμό διάσωσης που βρισκόταν εκεί δίπλα. Ο Αντρέας υποχώρησε και είπε ότι θα επιθεωρούσε ξανά τη μηχανή. Τη νύχτα, που δεν ήταν κανείς τριγύρω, έβαλε βρεγμένα πανιά γύρω από την ρεβέρσα για να πνίξει τον θόρυβο, έβαλε μπρος τη μηχανή και έφυγε μόνος του.

Στη διάρκεια των πρώτων ωρών, χρειαζόταν να ρίχνει νερό πάνω στην ρεβέρσα για να την κρυώσει, έμοιαζε πως

ⁱⁱⁱ Θαλάσσιο κιβώτιο μετάδοσης κίνησης εμπρός-πίσω (σ.τ.Σ.)

θα έλιωνε τόσο που είχε ζεσταθεί, αλλά όπως ήταν προβλεπόμενο τα γρανάζια άρχισαν να λειαίνονται και να θηλυκώνουν καλύτερα το ένα στο άλλο κι έτσι ο θόρυβος και η θερμοκρασία έπεσαν. Ταξίδεψε όλη τη νύχτα, κουρασμένος λαγοκοιμήθηκε κάμποσες φορές στο τιμόνι. Έφτασε στο Αρραϊάλ ντου Κάμπο νωρίς το πρωί και σταμάτησε στην παραλία σχεδόν χωρίς καύσιμα. Έβαλε το σκάφος προς ενοικίαση και πέτυχε καλό ναύλο. Αυτή τη φορά, η τύχη του χαμογελούσε.

Κατάφερνε και πλήρωνε τις δόσεις νοικιάζοντας το σκάφος, ψαρεύοντας και βουτώντας σε ναυάγια, κάποιες φορές μόνος του, πράγμα πολύ παρακινδυνευμένο. Αλλά, έφτασε ο μήνας που δεν είχε καταφέρει να μαζέψει τα λεφτά και σε δυο μέρες θα έχανε το σκάφος. Αποφασισμένος, και χωρίς κανέναν να τον βοηθήσει, οδήγησε το σκάφος πάνω από ένα ναυάγιο στο Πόντα ντε Ζαραράκα στο Αρραϊάλ ντου Κάμπο όπου το κύμα χτυπούσε πολύ. Έριξε άγκυρα και βούτηξε με τον συμπιεστή να λειτουργεί χωρίς βοήθεια. Έδεσε το αγκυρόσχοινο σε ένα μέρος του ναυαγισμένου καραβιού για να είναι πιο σίγουρος και άρχισε να ψάχνει κομμάτια που θα μπορούσε να πουλήσει για παλιοσίδερα. Χάλκινους σωλήνες, μέταλλα, μολύβι, μπρούντζο. Έδενε τα κομμάτια σε ένα σχοινί-οδηγό και ανέβαινε στο σκάφος για να τα τραβήξει. Χρειαζόταν κι άλλα, κάτι βαρύ. Είδε στα απομεινάρια του μηχανοστασίου του πλοίου, στα 12 μέτρα βάθος, έναν πολύ μεγάλο άξονα πάνω στα βράχια. Επάνω του ήταν πιασμένα δύο τεράστια ρουλεμάν από ειδικό μπρούντζο, γύρω στα 50 κιλά το καθένα, και μ' αυτά θα μπορούσε να πληρώσει τη δόση. Οι ατσάλινες βίδες που τα συγκρατούσαν στον άξονα ήταν πολύ διαβρωμένες και δεν είχε εργαλείο κατάλληλο για τη δουλειά. Ο Αντρέας χρησιμοποίησε καλέμι και

βαριοπούλα χωρίς αποτέλεσμα, είχε αρχίσει να αγχώνεται, ο αέρας είχε δυναμώσει και τα κύματα θέρριευαν, το σκάφος, που βρισκόταν κοντά στα βράχια, θα μπορούσε να καταστραφεί. Στο καθαρό νερό, κοιτάζοντας προς τα πάνω έβλεπε τη σιλουέτα του κύτους να μπαλαντζάρει σε μικρή απόσταση από τα βράχια. Σκέφτηκε τις συνέπειες και την απώλεια του σκάφους του, όσα είχε χάσει όταν ήταν παιδί. Χρειαζόταν μια ιδέα, έφτασε στην άκρη του άξονα και προσπάθησε να τον σηκώσει, πρέπει να ζύγιζε πάνω από 500 κιλά ολόκληρος, ούτε που κινήθηκε. Ένωσε απελπισία και οργή, όλα ή τίποτα, «μπορώ» «μπορώ» φώναζε, καθώς μεγάλες φουσαλίδες αέρα έβγαιναν από το ακροφύσιο. Έπιασε τον άξονα με τα δυο του χέρια, έσκυψε λυγίζοντας τα γόνατά του πήρε τη μεγαλύτερη αναπνοή που μπορούσε και σήκωσε την άκρη του άξονα τεντώνοντας τα πόδια κι αφήνοντάς τον να πέσει μετά πάνω στο βράχο με έναν ξερό κρότο. Ένα από τα ρουλεμάν κουνήθηκε από τη θέση του, αλλά δεν ελευθερώθηκε. Του ήρθε μια έμπνευση, ο άξονας βρισκόταν πάνω σε ένα βράχο επίπεδο σαν πλάκα, και προς τα κάτω πιο βαθιά ήταν σαν σκαλοπάτια, πέτρα μέχρι τα 20 και κάτι μέτρα βάθος. Κατάφερε να τον σηκώσει ξανά και ξανά μέχρι να βγάλει την μια άκρη από την πλάκα. Η συνέχεια ήταν εύκολη, με μια κραυγή έσπρωξε την άλλη άκρη έξω. Ένωσε τη δόνηση και τον ήχο των δυνατών χτυπημάτων, έμεινε χωρίς ορατότητα στο νερό λόγω της αιωρούμενης σκουριάς του άξονα και τις οργανικές αποθέσεις από τα βράχια. Κατέβηκε για να δει, ανήσυχος. Ο σωλήνας του αέρα δεν έφτανε ως εκεί, ήθελε ακόμη 3 ή 4 μέτρα. Τον έβγαλε από τη ζώνη του, πήρε αναπνοή και τον έδεσε γύρω από μια πέτρα. Τα ρουλεμάν είχαν ελευθερωθεί στον βυθό, σε δυο κομμάτια το καθένα. Τα ανέβασε όλα επάνω και μετά τα έφερε μέσα

στο σκάφος. Βγήκε στη στεριά αργά, νύχτωνε, κουρασμένος αλλά τραγουδώντας και μονολογώντας.

Υπολόγισε ότι όλα μαζί ήταν περίπου 130 κιλά. Θα τα πουλούσε για παλιοσίδερα στο Ρίο, στην Πλατεία Μπαντέιρα, που πλήρωναν καλά.

Αφού δεν είχε αυτοκίνητο, έπρεπε να πάει με το λεωφορείο, με το πρώτο της επομένης, και τελευταίας μέρας της προθεσμίας. Είχε δυο παλιούς, γερούς στρατιωτικούς σάκους, ήταν οι βαλίτσες του. Μοίρασε το υλικό και προσπάθησε να τους κουβαλήσει, αδύνατο, έπρεπε να τους πάει έναν-έναν. Η μυρωδιά σαπίλας από τις αποθέσεις στα κομμάτια ήταν αισθητή από απόσταση. Προχωρούσε με τον έναν σάκο μερικά μέτρα, τον άφηνε σε απόσταση που να τον βλέπει, επέστρεφε και έπαιρνε τον άλλον. Φόρτωσε και τους δυο στο λεωφορείο για το Νιτερόι, ικετεύοντας τον οδηγό που διαμαρτυρόταν. Καθώς δεν υπήρχε ακόμη τότε η γέφυρα προς Ρίο, από τον σταθμό των λεωφορείων έκανε πάνω από μία ώρα μέχρι να φτάσει με όλο το βάρος ως τα φέρυ, κάπου δυο χιλιόμετρα απόσταση. Το τοπικό λεωφορείο δεν δέχτηκε να τον πάρει. Στο Ρίο, η λύση ήταν ένα ταξί, χωρίς λεφτά χρειάστηκε να κάνει συμφωνία με τον ταξιτζή, έναν ηλικιωμένο Πορτογάλο που ήταν ο μόνος που πίστεψε την ιστορία του. Τα πούλησε όλα και κατάφερε να μαζέψει τα χρήματα για τη δόση, με λίγα έξτρα για την επιστροφή του. Μπήκε στο γραφείο του δικηγόρου ιδρωμένος, βρώμικος, μυρίζοντας θάλασσα, με τα λεφτά στα χέρια και το χαμόγελο της νίκης στο πρόσωπο. Ο άντρας, που ξεδιάντροπα ήταν εναντίον του, διαμαρτυρήθηκε μάλιστα για την καθυστέρηση, επέστρεψε το γραμμάτιο στον Αντρέα που είπε «δύο έμειναν μόνο». Βγήκε στο δρόμο ευτυχής, ήθελε να πετάξει, ένιωθε σαν υπεράνθρωπος. Το γιόρτασε τρώγοντας ένα ψωμάκι μπριος

με φτηνό τυρί και καφέ με γάλα. Καθώς ζούσε στο σκάφος χωρίς κουζίνα και χωρίς μπάνιο η διατροφή του ήταν πολύ απλή, βασιζόταν κυρίως στα σάντουιτς, κι όταν μπορούσε καμιά πολύ φτηνή σούπα για βράδυ, φτιαγμένη από τα μεσημεριανά απομεινάρια, σύμφωνα με τον ιδιοκτήτη ενός από τα ελάχιστα εστιατόρια που υπήρχαν στο Κάμπο Φρίο την εποχή εκείνη.

Μερικές μέρες αργότερα, έμαθε από γνωστούς ότι ο ιδιοκτήτης της εταιρίας καταδύσεων είχε πάει στο ναυάγιο με τον άξονα, με τον κατάλληλο εξοπλισμό για να τον σηκώσει, επωφελούμενος από τον αέρα που είχε αλλάξει. «Μόνο έναν ξέρω που είναι ικανός να κάνει τέτοιο πράγμα, τον καργιόλη τον Αντρέα» σχολίασε εκνευρισμένος με το χαμένο ταξίδι. «Θα πρέπει να το μετάνιωσε που δεν μου έδωσε αύξηση» σχολίασε ο Αντρέας.

Απολαμβάνοντας μεγαλύτερο σεβασμό τώρα στο επάγγελμά του, τον κάλεσαν να συμμετέχει στις εργασίες ανέλκυσης του φορτίου χρυσών νομισμάτων της εγγλέζικης φρεγάτας «Thetis», που είχε βυθιστεί το 1835 σε μια καταιγίδα στο νησί του Κάμπο Φρίο. Το σκάφος, μεταχειρισμένο, μεγάλο και ψαράδικο, είχε έρθει από τη Γαλλική Γουιάνα με εξοπλισμό για καταδύσεις και με έναν καπετάνιο Γάλλο, ζωηρό και πάντα χαμογελαστό. Ο ένας ιδιοκτήτης ήταν Αμερικάνος, δύτες και ερευνητής, ο άλλος Ιταλός, παλιός δύτες, τοποθετούσε εκρηκτικά στα πλοία των συμμάχων στον Β' παγκόσμιο πόλεμο, υπήρχε ακόμη ένας Πορτογάλος δύτες και πρωταθλητής κολύμβησης καθώς και ο Αντρέας που είχε αναθαρρήσει κι ονειρευόταν τα λεφτά για το ιστιοπλοϊκό του.

Για να βρουν κεφάλαιο για την αναζήτηση του θησαυρού, έπρεπε να ψάξουν για σιδερικά για πούλημα. Έτσι βρήκαν κάπου 1500 κιλά χαλκού ανάμεσα σε άλλα μέταλλα. Ανέσυραν 29 ασημένια νομίσματα, μερικά κουμπιά στολής καλυμμένα με χρυσό και μερικά προσωπικά αντικείμενα. Ο Αντρέας βρήκε την ευκαιρία να μάθει να χρησιμοποιεί τον δυναμίτη δίπλα στον Ιταλό σαμποτέρ, αλλά η δουλειά σταμάτησε στη μέση γιατί το σκάφος ζητήθηκε για άλλη δουλειά στη βόρεια Βραζιλία. Κέρδισε κάποια χρήματα ανασύροντας κομμάτια από άλλα πλοία, χρησιμοποιώντας μικρά κομμάτια δυναμίτη (την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν ιδιαίτεροι περιορισμοί). Με το μερίδιό του από τον χαλκό, ξεφορτώθηκε τον ιδιοκτήτη του σκάφους, ξεπληρώνοντας τις δύο τελευταίες δόσεις.

Μια μέρα, βουτώντας με ένα γκρουπ τουριστών σε ένα ναυάγιο στο νησί Φρανσέζες στο Αρραϊάλ ντου Κάμπου, κι ενώ τους χρησιμοποιούσε ως βοήθεια για να ανελκύσει κομμάτια, έπιασε δυνατός νοτιοδυτικός άνεμος. Έπρεπε να βγουν γρήγορα, προτού η θάλασσα φουσκώσει πολύ, οι επιβάτες του ήταν τρομαγμένοι. Περνώντας από την μύτη του νησιού άκουσε μια κραυγή που την έφερε ο άνεμος, σταμάτησε το σκάφος ν' ακούσει ξανά και είδε μακριά στο νερό ένα κεφάλι κι ένα χέρι να γνέφει. Πήρε κατεύθυνση προς τα εκεί, και με τους υπόλοιπους να διαμαρτύρονται έριξε άγκυρα και βούτηξε στο νερό. Ήταν ένας δύτης με τη μπουκάλα του οξυγόνου άδεια και μια τεράστια στήρα χωμένη σε τρύπα, καμακωμένη. Ο Αντρέας του ζήτησε να την αφήσει και να ανέβει γρήγορα στο σκάφος, αλλά εκείνος επέμεινε να τη βγάλει από την τρύπα θέτοντας σε κίνδυνο το σκάφος που δεν ήταν καλά αγκυροβολημένο και όλους τους υπόλοιπους. Τα κατάφερε με τη βοήθεια του Αντρέα και ανέβηκε στο σκάφος πάρα πολύ κουρασμένος.

Ήταν ένας παράξενος άνθρωπος, ο Νίλο μιλούσε λίγο και είχε ινδιάνικα χαρακτηριστικά. Το σκάφος που τον συνόδευε, είχε εξαφανιστεί. Ο Αντρέας είδε από πολύ μακριά ένα σκάφος που πήγαινε με κατεύθυνση το Αρραϊάλ ντου Κάμπου και το έφτασε, ήταν οι σύντροφοί του που είχαν πάει να φέρουν βοήθεια για να τον βρουν. Λανθασμένη απόφαση, γιατί δεν θα τον έβρισκαν ζωντανό με τη θάλασσα σε τέτοιες συνθήκες. Λογόφεραν, εκείνοι κατηγορούσαν τον Νίλο ότι είχε πάει σε λανθασμένη υποθαλάσσια κατεύθυνση από αυτήν που είχαν συμφωνήσει κι εκείνος έλεγε ότι τον εγκατέλειψαν. Η συνεργασία τους έληξε επιτόπου και εκείνος ρώτησε τον Αντρέα αν τον δεχόταν για συνέταιρο για να ψαρεύουν κωλοχτύπες και αστακούς. Ξεκίνησε μια επικερδής φάση καταδύσεων και για τους δύο, αγόρασαν ένα φορτηγάκι για να πηγαίνουν την ψαριά στο Ρίο και άρχισαν να προμηθεύουν τα καλύτερα εστιατόρια της εποχής στο Ρίο. Ψάρευαν κατά μέσο όρο περισσότερα από 250 κιλά. Άλλαζαν τόπους ψαρέματος κι έπιαναν μόνο ενήλικα, κι έτσι για δυο χρόνια δεν τους έλλειψε η ψαριά. Η μεγαλύτερη ψαριά σε κωλοχτύπες σε μια μέρα έφτασε τα 224 κιλά. Την ημέρα εκείνη ο νοτιοδυτικός άνεμος ήταν πολύ δυνατός και ο Αντρέας αποφάσισε να βουτήξει σε ένα μέρος διαφορετικό κοντά στο Φοσίνιο ντου Κάμπου, σε μια μικρή σπηλιά. Μόνο σ' αυτήν έβγαλε 140 κιλά. Οι λίγοι δύτες της εποχής στο Κάμπο Φρίο δεν πίστευαν στα μάτια τους^{iv}.

Νοίκιασαν ένα μικρό σπίτι, αγόρασαν ένα καλύτερο σκάφος με καινούρια μηχανή, αντικαθιστώντας το σκάφος του Αντρέα. Ο Νίλο, με 7 παιδιά, μετακόμισε στο Ρίο. Ο Αντρέας αγόρασε άλλη μηχανή για το παλιό του σκάφος. Αγόρασε αυτοκίνητο. Άρχισε να διασκεδάζει λίγο, έβγαине

^{iv} Σήμερα τα νούμερα αυτά είναι αδιανόητα. (σ.τ.Σ.)

για φαγητό πάντα με καλή παρέα, εμφανίστηκαν πολλοί «φίλοι», προσέλκυε τον φθόνο. Δεν το είχε ξανακάνει ποτέ του, ήταν θαμπωμένος, αλλά προσπαθούσε να κρατήσει το μέτρο. Σκεφτόταν τις δύσκολες μέρες και σύγκρινε τη ζωή με ένα σκάφος στον διάπλου του ωκεανού. Μετά την καταιγίδα έχει όμορφες μέρες και πρέπει κανείς να επωφεληθεί, αλλά πάντα έρχεται μια καινούρια καταιγίδα και θα χρειαστεί εφόδια για να την ξεπεράσει, το σκάφος πρέπει να είναι προετοιμασμένο, το πλήρωμα να αγρυπνά. Τίποτα απολύτως δεν είναι παντοτινό, θα αλλάξει κάποτε, θα εξελιχθεί.

Στο Ρίο, ένας δημοσιογράφος του ναυτικού περιοδικού «O Cruzeiro» (πολύ δημοφιλές την εποχή εκείνη) και ιστιοπλόος, γνωστός του Αντρέα, του ζήτησε να κάνει ένα μεγάλο ρεπορτάζ σχετικά με τους ίδιους. Η ιδέα τους άρεσε και, από ματαιοδοξία, δέχτηκαν. Τα νούμερα που δημοσιεύτηκαν κέντρισαν την απληστία διαφόρων δυτών από άλλες πόλεις που πήγαν στο Κάμπο Φρίο για να κάνουν το ίδιο. Καθώς δεν γνώριζαν τα αλιευτικά πεδία, άρχισαν να τους ακολουθούν με γρηγορότερα σκάφη, και παρόλο που τους παραπλανούσαν για να χάσουν τα ίχνη τους, τα μέρη σιγά σιγά ανακαλύφθηκαν. Χωρίς κανένα κριτήριο προστασίας σάρωσαν τα πάντα. Σιγά σιγά η στάση τους αυτή άρχισε να έχει συνέπειες και η ψαριά μειώθηκε. Οι καλοί πελάτες ήταν λίγοι και μερικοί δύτες, για να πουλήσουν, έριξαν τις τιμές. Οι συνθήκες άρχισαν να δυσκολεύουν.

Αναζητώντας παράλληλες λύσεις, άρχισαν το ψάρεμα του γαλέου με παραγάδι. Προσέλαβαν έναν ψαρά ακόμη για βοήθεια. Ο Αντρέας δεν τον συμπαθούσε, δεν τον ήθελε με τίποτα, του Νίλο του άρεσε να ρισκάρει και τον κράτησε.

Μετά από μια εξαιρετική ψαριά έδωσαν έξτρα λεφτά στον καινούριο και πήγαν τα ψάρια στο Ρίο. Στην επιστροφή, την επόμενη μέρα, ο Αντρέας πήγε να ρίξει μια ματιά στο σκάφος τους και δεν το είδε στην προβλήτα. Κατάπληκτος και τρομαγμένος ρώτησε τον ιδιοκτήτη του περιπτέρου δίπλα, «πού είναι το σκάφος μου;», «ωχ, δεν τα 'μαθες;», «τι πράγμα;», «το σκάφος σου βυθίστηκε», «ποιος, πώς, πού;» και ο άντρας αργότερα ορkiζόταν ότι είδε τα μαλλιά του Αντρέα να σηκώνονται όρθια από την ανατριχίλα, σαν ζώου. «Ο καινούριος ψαράς, αγόρασε 5 λίτρα κασάσα² από 'δω, φώναξε και μερικούς φίλους του και βγήκαν από το λιμάνι, ευτυχώς τους έσωσε ο Λέο».

Ο Λέο, παλιός ψαράς και φίλος του Αντρέα, τους είδε να περνούν από μπροστά του με την ταχύτητα στο φουλ και τους ακολούθησε, με τη βεβαιότητα ότι ο Αντρέας δεν θα φερόταν στο σκάφος με τέτοιο τρόπο. Πιο αργός αυτός, είδε από μακριά το σκάφος να βυθίζεται στην ακτή του νησιού Κομπρίντα, κάπου 4 μίλια από το Κάμπο Φρίο. Έβγαλε τους 4 μεθυσμένους από το νερό και παρά την ηλικία και τις λιγοστές δυνάμεις του ήθελε να τους δείρει, έλεγε ότι τους έσωσε μόνο και μόνο για να τους περιλάβει ο Αντρέας.

Ο Αντρέας σκέφτηκε το σκάφος και τον εξοπλισμό τους που βρισκόταν στο μπαλαούρο. Την καινούρια μηχανή, τις μπουκάλες οξυγόνου, τους ρυθμιστές, στολές κατάδυσης, μάσκες, βατραχοπέδιλα, υλικά ψαρέματος και τόσα άλλα πράγματα, όλα τώρα χαμένα • θα 'πρεπε να ξεκινήσουν από την αρχή;

Ο Νίλο, πάντα παράξενος και σιωπηλός, σχεδόν δεν αντέδρασε. Ο Αντρέας πήρε την πρωτοβουλία χωρίς

²Το βραζιλιάνικο ρούμι από ζαχαροκάλαμο

αργοπορία. Γνωρίζοντας ότι το μέρος δεν ήταν βαθύ κανόνισε με τον Λέο να πάνε ως εκεί και να προσπαθήσουν να ανεγκύσουν το σκάφος. Πήραν μαζί τους 6 τενεκέδες των 200 λίτρων, νάιλον πετονιά και μερικά κομμάτια μπετόβεργας. Ο Ιταλός, σαμποτέρ πλοίων, στα μαθήματά του, του είχε πει πώς να σηκώνει τα βάρη από τον βυθό. Ο Αντρέας βούτηξε μόνο με μια δανεική μάσκα και χωρίς βατραχοπέδιλα, μπήκε στο αμπάρι του σκάφους στα 12 μέτρα βάθος. Ανέσυρε τα απαραίτητα υλικά για να τα χρησιμοποιήσει στην επιχείρηση και γεμίζοντας τους τενεκέδες με νερό τους έσυρε κοντά στο σκάφος. Κάθε τενεκές ήταν δεμένος στο σκάφος αναποδογυρισμένος. Η άλλη άκρη της πετονιάς δεμένη στο κομμάτι της μπετόβεργας που ήταν σφηνωμένο στο στόμιο εγκάρσια για να μη βγαίνει. Με τις μπουκάλες του οξυγόνου άρχισε να βάζει αέρα μέσα στον τενεκέ που εκτόπιζε το νερό και τον έκανε να πλέει με δύναμη σχεδόν 200 κιλών. Το σκάφος σιγά σιγά ανέβαινε, επιταχύνοντας προς την επιφάνεια στο τέλος.

Με τη θάλασσα ταραγμένη, ξεκίνησε μια βασανιστική ρυμούλκηση που κράτησε περισσότερες από 8 ώρες με το σκάφος να εξαφανίζεται και να εμφανίζεται στην επιφάνεια. Μερικές φορές, έμοιαζε πως δεν θα ξαναβγεί. Μέσα στο κανάλι του Κάμπο Φρίο αργά το βράδυ το σκάφος προσάραξε. Όλη η διαδικασία έπρεπε να επαναληφθεί, να δεθούν οι τενεκέδες χαμηλότερα, για να πλεύσει το σκάφος ψηλότερα. Φτάνοντας στο ναυπηγείο το έβγαλαν να στεγνώσει.

Ο Αντρέας με θλίψη, ξεμοντάρισε την καινούρια ακόμη μηχανή, για να καθαρίσει και να αντικαταστήσει κάποια εξαρτήματα. Τη μοντάρισε ξανά και κατάφερε να τη βάλει σε λειτουργία, την είχε διορθώσει. Το σκάφος χρειαζόταν

επισκευές στο κύτος και το άλλο βρισκόταν στο Ρίο, χωρίς μηχανή ακόμη. Ξαφνικά όλα σταματημένα. Σκεφτόταν τον υπαίτιο όλων αυτών, που είχε εξαφανιστεί, και σιγά σιγά η καρδιά του ηρέμησε, καμία εκδίκηση, δεν ήθελε πια τέτοια προβλήματα, ήθελε μόνο να σταθεί ξανά στα πόδια του.

Τις μέρες εκείνες, η μητέρα του Αντρέα που ζούσε με τον πατέρα και την αδερφή του στο Ρίο, παρουσίασε ένα πρόβλημα υγείας. Ο Αντρέας πήγε να τη δει και έμαθε για τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα απ' το εμπόριο του πατέρα του. Είχε μπλέξει με τοκογλύφους και κινδύνευε, κι επιπλέον είχε χρησιμοποιήσει το όνομα του Αντρέα που ήταν σχεδόν το ίδιο και εύκολο να το μπερδέψει κανείς, για να δημιουργήσει κι άλλα χρέη. Αυτός ήταν κι ένας από τους λόγους της αρρώστιας της μητέρας του, όταν είδε να φτάνουν στο σπίτι διαμαρτυρίες για χρέη και κόντρα χρέη στο όνομα του γιου της.

Ο Αντρέας πούλησε το αυτοκίνητο, με ζημία, για να βοηθήσει τον πατέρα του, που έλεγε πως δεν χρωστούσε πολλά, αλλά έλεγε ψέματα. Έκανε συμφωνίες για να πληρώσει τα χρέη στο όνομά του, χρειάστηκε να βρει κι άλλα λεφτά, να πληρώσει τόκους, αλλά και πάλι δεν έλυσε το πρόβλημα. Πούλησε το μερτικό του απ' τον συνεταιρισμό στον Νίλο, με δόσεις.

Ήταν αρχές του '66, είχαν περάσει μόνο 20 μέρες από το ναυάγιο του σκάφους και η καταιγίδα συνεχιζόταν. Ο Νίλο ήταν κάκιστος οδηγός, ποτέ δεν οδηγούσε το φορτηγάκι, στο 2^ο ταξίδι προς το Κάμπο Φρίο χωρίς τον Αντρέα, χτύπησε μετωπικά με ένα λεωφορείο. Στο τρακάρισμα, η πόρτα του άνοιξε και πετάχτηκε μακριά, σώθηκε, αλλά οι δύο που τον συνόδευαν, δυστυχώς δεν γλίτωσαν. Έχασε το

αυτοκίνητο και πολλά υλικά. Χρειάστηκε αρκετό καιρό για να συνέλθει, και ο Αντρέας δε διανοήθηκε να τον χρεώσει.

Μήνες μετά έμαθε ότι ο Νίλο είχε εξαφανιστεί βουτώντας στην Πόντα Λέστε, στο νησί του Κάμπο, στις ίδιες συνθήκες που τον είχε βρει ο Αντρέας στο νησί Φρανσέζες. Ο Αντρέας θυμήθηκε τις αμέτρητες φορές που του είχε ζητήσει να μην αλλάζει κατεύθυνση χωρίς να ενημερώσει. Ούτε η σορός δε βρέθηκε.

Ο πατέρας του Αντρέα ήταν πολύ διαφορετικός από τον ίδιο. Μεγαλομανής, κακοπληρωτής και αγχωτικός όπως οι περισσότεροι Έλληνες, επιπλέον είχε ερωμένη. Είχε ένα εμπορικό γραφείο στον δεύτερο όροφο ενός παλιού κτιρίου στην οδό Ντ' Αλφάντεγκα στο κέντρο του Ρίο. Πήγε και τον βρήκε, να κουβεντιάσουν για την κατάσταση και του είπε για την καταχρηστική χρήση του ονόματός του, για την ερωμένη του και τα χρέη του, πράγμα που δεν άρεσε στον πατέρα του, ο οποίος εκνευρίστηκε εξαιρετικά και άρχισε να χτυπά βίαια τον Αντρέα που δεν αντιδρούσε, μόνο του έλεγε πως ενεργούσε παράλογα, πως έκανε λάθος. Φτάνοντας στο αποκορύφωμα της απώλειας ελέγχου, ο πατέρας του έβγαλε ένα πιστόλι από το συρτάρι του γραφείου του και το έστρεψε απειλητικά προς εκείνον φωνάζοντας «δεν είσαι γιος μου». Ο Αντρέας έτρεξε προς τις σκάλες, έχασε την ισορροπία του και κατακύλησε τα σκαλιά δύο ορόφων, καταλήγοντας στη μέση του στενού δρόμου, που ήταν φίσκα σε κόσμο που απομακρύνθηκε τρομαγμένος από κοντά του. Σηκώθηκε τρεκλίζοντας, πονώντας πολύ και με τα ρούχα του σκισμένα, βρώμικα. Ο κόσμος τον κοιτούσε, εκείνος ήθελε να κρυφτεί, αλλά δεν ήξερε πού, κάθισε στο πεζοδρόμιο, έκρυψε το πρόσωπο στα χέρια του κι έκλαψε. Θυμήθηκε την ντροπή της κλειστής πόρτας του συμμαθητή του. Έπλυνε το πρόσωπο σε ένα

μπαρ και πήγε στο σπίτι της μητέρας του να πάρει όλα του τα πράγματα, θα πήγαινε να ζήσει στο σκάφος του, που ήταν δεμένο στο Μποταφόγκο. Όταν έμαθαν την ιστορία, η μητέρα του και η αδερφή του δεν θέλησαν πια να μείνουν με τον πατέρα του.

Ο Αντρέας νοίκιασε ένα μικρό διαμέρισμα για τους τρεις τους και προσπάθησε να ξαναρχίσει την επαγγελματική του ζωή προετοιμάζοντας το σκάφος του. Με λίγα λεφτά και πάλι, προσάρμοσε τον κινητήρα στο σκάφος ενώ ταυτόχρονα έκανε διάφορες δουλειές. Η καταιγίδα όμως εξακολουθούσε αδυσώπητη, δεν έχανε τη δύναμή της. Ο κινητήρας που είχε αγοράσει από μια εταιρία μηχανών θαλάσσης, με εγγύηση, παρουσίασε ένα σοβαρό πρόβλημα λειτουργίας και ο Αντρέας πήγε στο μαγαζί και το βρήκε κλειστό. Βρήκε τη διεύθυνση του ιδιοκτήτη που υποσχέθηκε να αντικαταστήσει το εξάρτημα που είχε πρόβλημα, αρκεί να περίμενε μέχρι να το βρει. Ποτέ όμως δε βρέθηκε, δεν υπήρχε στην αγορά, ο άνθρωπος γνωρίζοντας ότι θα έκλεινε πουλούσε όπως μπορούσε και χωρίς πραγματική δυνατότητα εγγύησης. Ο Αντρέας έκανε τα πάντα για να τον χρεώσει, χωρίς αποτέλεσμα. Κατηγόρησε τον εαυτό του που εμπιστεύτηκε λάθος άτομο. Κατάφερε με κάποιες μετατροπές να κάνει το σκάφος να λειτουργήσει προσωρινά, αλλά ο κινητήρας τον απασχολούσε περισσότερο παρά η ίδια η δουλειά. Σε ένα παραγάδι, το σκάφος έμεινε δυο μέρες ακυβέρνητο μακριά από την ακτή, και κατάφερε να επιστρέψει όταν διόρθωσε τη μηχανή. Χωρίς τα λεφτά για ν' αγοράσει άλλη μηχανή, προτίμησε να πουλήσει το σκάφος.

Έψαξε για άλλες δουλειές, ξανάρχισε να δουλεύει σε άλλα σκάφη, και με δυσκολία πλήρωνε το χρέος που είχε συσσωρεύσει ο πατέρας του, τον οποίο δεν έβλεπε πλέον.

Ιστιοπλοούσε και συμμετείχε σε αγώνες όποτε μπορούσε. Οι «φίλοι» εξαφανίστηκαν κι ένας απ' αυτούς του είπε ότι δεν ήταν πια μέλος της ομάδας «είσαι σκληρός». Κατάλαβε ότι επρόκειτο απλώς για ένα ακόμη μάθημα.

Ένας παλιός του πελάτης που αγόραζε ψάρια, για τα τρία εστιατόριά του, του ζήτησε να γίνει μεσάζοντας προμηθευτής του. Προμήθευε τα εστιατόρια κι έκανε μερικές έξτρα δουλειές για άλλους εστιατόρες με ένα δανεικό φορτηγάκι. Αγόραζε ψάρια από την αγορά στην Πράσα Κίνζε, τα χαράματα, και τα ξαναπουλούσε με κάποιο κέρδος. Μερικές φορές είχε ζημιά. Αλλά ενόχλησε τους μεγάλους προμηθευτές, και δέχτηκε πολλές απειλές, με σημειώματα στο αυτοκίνητο που χρησιμοποιούσε. Αν συνέχιζε, θα είχε σοβαρά προβλήματα, έλεγαν τα σημειώματα. Επειδή ένιωθε ότι τον παρακολουθούσαν, προσπάθησε να αλλάξει δραστηριότητα και δέχτηκε να μεταπουλά φρέσκαμανιτάρια, σε μεγάλες ποσότητες, στα εστιατόρια του Ρίο. Ταμανιτάρια έπρεπε να πωλούνται την ίδια μέρα γιατί ήταν πολύ ευπαθή. Το εμπόρευμα ερχόταν από το Σάο Πάολο αεροπορικώς και παρότι είχε κέρδος 100%, τα έδινε στη μισή τιμή της αγοράς. Αυτό σύντομα επηρέασε τις τιμές της αγοράς που όλο και έπεφταν μέχρι που δεν άφηνε πια κέρδος. Εκτός αυτού, οι έμποροι του κλάδου κατάφεραν να τον ξεγελάσουν με μια ψεύτικη παραγγελία που του προξένησε μεγάλη ζημιά. Δεν ήθελε μια τέτοια ζωή, δεν έβλεπε πλεονεκτήματα σ' αυτόν τον αρρωστημένο ανταγωνισμό για το χρήμα, με κάθε κόστος. Συνέχισε να ονειρεύεται ότι θα έβρισκε το ιδεώδες μέρος για εκείνον. Ήθελε να απομακρυνθεί σε έναν μικρό τόπο όπου θα γνώριζε τους πάντες και θα ήξερε ποιον να εμπιστευτεί. Το ιστιοπλοϊκό θα ήταν το μέσο για να το κατορθώσει αυτό, αυτή ήταν η φαντασίωσή του.

Γνώρισε δυο Αμερικάνους με ένα Βραζιλιάνο συνέταιρο που είχαν ένα καλό συμβόλαιο πώλησης γαρίδων στις ΗΠΑ. Είχαν κατασκευάσει έναν καταψύκτη στο Ρίο και χρειάζονταν κάποιον να τον διαχειρίζεται, ως συνέταιρος. Το πρόβλημα ήταν να καταφέρουν να βγάλουν αρκετές ποσότητες γαρίδας, για να είναι εντάξει με το συμβόλαιο. Ο Αντρέας δέχτηκε κι αυτή την πρόκληση και βγήκε να ψάξει για γαρίδες. Επέστρεψε στην παραγορά, έκανε κάποιες επαφές αλλά δεν έμαθε καλά νέα, η διαθέσιμη ποσότητα ήταν μικρή και αν έκανε μεγάλες αγορές τότε η τιμή θα εκτινασσόταν και θα έκανε αδύνατες τις εξαγωγές. Αποφάσισε να πάει στο Παρατί, την εποχή εκείνη ήταν προσβάσιμο μόνο από θάλασσα, από το Άνγκραντος Ρέις. Ο μοναδικός δρόμος, επικίνδυνος και με αραιή κίνηση, ανέβαινε από το βουνό προς το Κούνια, όλο στροφές, ήταν στενός και είχε μεγάλα διαστήματα όπου περνούσε μόνο ένα αυτοκίνητο. Όποιος ανέβαινε πήγαινε με την όπισθεν για χιλιόμετρα για να δώσει προτεραιότητα. Ο δρόμος μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μόνο μέρα και με στεγνό καιρό. Είχε πολλή γαρίδα αλλά, χωρίς εξοπλισμό αποξήρανσης, δεν υπήρχε κίνητρο για ψάρεμα. Ο Αντρέας, με τα λεφτά που του έδωσαν οι ιδιοκτήτες του ψυγείου, εγκαταστάθηκε σε ένα νοικιασμένο δωμάτιο και νοίκιασε μια εγκατάσταση παστώματος, που δε λειτουργούσε πια, για να καταψύχει και να αποθηκεύει την ψαριά. Ναύλωσε ένα σκάφος για να φέρει πάγο από τη Μαραμπάια, όπου υπήρχε ένα εργοστάσιο πάγου και μια σχολή ψαρέματος. Μέσα σε λίγο χρόνο έπεισε μερικούς ψαράδες να του πουλήσουν γαρίδες, ήταν όμως υποχρεωμένος να αγοράζει και τα ψάρια που πιάνονταν μαζί. Ναύλωσε άλλο σκάφος για να πάει την πρώτη δόση στην παραγορά του Ρίο όπου θα τα πουλούσε όλα για να τεστάρει την όλη επιχείρηση. Πούλησε έναν

τόνο ψαριάς και βελτίωσε την υποδομή στο Παρατί. Οι συνέταιροι ανυπόμονοι ήθελαν πιο γρήγορα αποτελέσματα και ο Αντρέας αυτή τη φορά αγόρασε περισσότερα από 1600 κιλά. Συμφώνησε με τους ιδιοκτήτες άλλου σκάφους, του μόνου διαθέσιμου, να φύγουν το πρωί για το Ρίο. Λόγω άθλιας συντήρησης, η μηχανή χάλασε και ο Αντρέας στράφηκε στην λύση να πάει οδικώς. Προσφέρθηκε να καλοπληρώσει τον μοναδικό που δέχτηκε να κάνει το ταξίδι, φόρτωσαν κι έφυγαν. Με πολλά επικίνδυνα σημεία, η καρότσα του φορτηγού μερικές φορές περνούσε ξυστά απ' τον γκρεμό για να χωρέσει στον δρόμο, κυρίως στις στροφές, από την άλλη μεριά ήταν η άβυσσος, χωρίς καμία προστασία. Όταν έφτασαν σώοι στην ασφαλτο το γιόρτασαν, τώρα θα ήταν πιο ήσυχα τα πράγματα. Ξαφνικά, ένα φορτηγό γεμάτο με εργάτες γης πετάχτηκε από απέναντι στον δρόμο μπροστά τους, κι ο οδηγός του φορτηγού τους αναγκάστηκε να στρίψει βίαια. Καθώς το φορτίο μετακινήθηκε μέσα στην καρότσα, έκανε το φορτηγό να ισορροπήσει στις δύο ρόδες μέχρι να καθίσει ξανά στο πλάι. Κανείς δεν τραυματίστηκε. Ο Αντρέας, ο πρώτος που βγήκε έξω, βοήθησε τους υπόλοιπους και πήγε να δει το φορτίο, που ήταν ασφαλισμένο με τον μουσαμά ακόμη. Το φορτηγό μπαλαντζάριζε επικίνδυνα, έτοιμο να έρθει τούμπα. Θα έπρεπε να ελευθερωθεί από το φορτίο για να μπορέσει να επανέλθει στην σωστή θέση. Ο μουσαμάς πετάχτηκε και τα κασόνια με τις γαρίδες και τα ψάρια ανακατεύτηκαν στην ασφαλτο και στο κράσπεδο, ένα χάος. Με κάμποση βοήθεια έστησαν το φορτηγό όρθιο, αλλά δεν ήταν να το εμπιστευτεί για την υπόλοιπη διαδρομή. Ο Αντρέας ζήτησε από την τροχαία να τον πάει μέχρι το Γκουαρατινγκετά για να βρει άλλο. Ήταν νύχτα πια, ήταν δύσκολο να βρει αλλά προσπάθησε πηγαίνοντας από σπίτι σε σπίτι να βρει τους φορτηγατζήδες που του σύστησε ο

αστυνομικός της τροχαίας. Στο τελευταίο σπίτι μία έκπληξη, εκείνος φώναξε τον φορτηγατζή αλλά την πόρτα άνοιξε μια πολύ όμορφη κοπέλα, που μόλις τον κοίταξε τρόμαξε. Ο Αντρέας, βρώμικος και μυρίζοντας ψαρίλα, ήταν πράγματι τρομακτικός, είχε όμως εντυπωσιαστεί και έμεινε άφωνος, χαμογέλασε μόνο και ζήτησε συγγνώμη. Εκείνη χαμογέλασε επίσης και σαν να γνωρίζονταν τον ρώτησε να μάθει τι του είχε συμβεί. Χωρίς τη δική της επιμονή, ο πατέρας της δεν θα έδινε το φορτηγό στον μεγαλύτερο γιο του για να κάνει την κούρσα. Πήρε δυνάμεις από ένα αξέχαστο σάντουιτς που του έφτιαξε εκείνη και ρώτησε αν θα μπορούσε να ξανάρθει για να τη δει όταν θα είχε ξεμπερδέψει. Δεν του δόθηκε η ευκαιρία να επιστρέψει και η έλλειψη άλλου μέσου επικοινωνίας τελικά τους απομάκρυνε, άργησε όμως να την ξεχάσει.

Επιστρέφοντας στο σημείο του ατυχήματος, κάτω από το φως των φαναριών ενός Σκαραβαίου είδε το μέγεθος της ζημιάς και παρότι η πλειοψηφία τον συμβούλευε να τα παρατήσει, αποφάσισε για άλλη μια φορά να βάλει τα δυνατά του. Ζήτησε μόνο να του αφήσουν τα φανάρια αναμμένα και, μόνος του, με ένα φτυάρι γέμισε ξανά τα κασόνια, μόνο που αυτή τη φορά ήταν ένα μείγμα γαρίδας, ψαριού, πάγου και χώματος από το ανάχωμα. Άφησε στην άκρη μόνο το μέρος που είχε ανακατευτεί με τα χυμένα καύσιμα.

Στον δρόμο ζητούσε να επιταχύνουν για να προλάβει την αγορά της Πράσα Κίνζε ανοιχτή, με την ελπίδα να καταφέρει να περισώσει κάτι. Η Τροχαία τους σταμάτησε, κάτι δεν πήγαινε καλά, δεν ήθελαν να τους αφήσουν, ο Αντρέας κουρασμένος, λαγοκοιμόταν στο φορτηγό αλλά αποφάσισε να παρέμβει. Μπήκε στον σταθμό της τροχαίας, τους κοίταξε όλους και είπε «κατάφερα να φτάσω ως εδώ

με τόσο κόπο, σας παρακαλώ, αφήστε μας». Οι αστυνομικοί τον κοίταξαν από πάνω ως κάτω, ακόμη πιο βρώμικο και δυσώδη και είπαν «φύγε, φύγε γρήγορα από 'δω, μας βρωμίζεις το μέρος». Παρ' όλη την κατάσταση, γέλασαν. Έφτασαν την ώρα σχεδόν που η αγορά έκλεινε, ο Αντρέας έτρεξε σε έναν γνωστό του που ήταν καλός δημοπράτης που πήγε και είδε το εμπόρευμα, κανόνισε να το φέρουν μέσα και όπως η αγορά δεν είχε πολλά πράγματα εκείνη την ημέρα, κατάφερε να πουλήσει. Έβγαλε ακριβώς όσα είχε ξοδέψει για όλα. Αξίζει πάντα τον κόπο να επιμένει κανείς στη διαίσθησή του, όταν είναι για καλό.

Χωρίς ένα καλό σκάφος, το σύστημα αυτό του εφοδιασμού του ψυγείου δεν λειτουργούσε και οι συνέταιροι δεν μπορούσαν να επενδύσουν περισσότερο. Αποφάσισαν να σταματήσουν τις εξαγωγές και να καταψύχουν μικρές γαρίδες, που τις έβρισκαν πιο εύκολα, και να τις πουλούν στην εσωτερική αγορά. Ο Αντρέας παρακολούθησε όλα τα μαθήματα που ήταν διαθέσιμα την εποχή εκείνη στον κλάδο αλλά έμαθε περισσότερα στην πράξη. Έκανε μετατροπές στο ψυγείο, βελτίωσε την απόδοση του εξοπλισμού. Κατάφερε να βελτιώσει τη γεύση του προϊόντος με απλές συνταγές. Μέσα σε ένα χρόνο ήταν η καλύτερη κατεψυγμένη γαρίδα που πουλιόταν στο Ρίο, παρ' όλο όμως που δούλευε με 500 και 600 κιλά καθημερινά δεν έβγαζε κέρδος γιατί η εφοδιασμός είχε πρόβλημα. Αποφάσισαν να αλλάξουν δραστηριότητα, να στοκάρουν ψάρια για να κερδίζουν από τις διακυμάνσεις της τιμής. Του Αντρέα αυτό δεν του άρεσε και έχασε το ενδιαφέρον του, είχε δυο προσφορές δουλειάς, η μία να διευθύνει ένα μεγάλο ψυγείο στο Νότο ή να δουλέψει στην παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, μετά από πρόσκληση του ενός συνεταίρου, που ήταν του κλάδου.

Προτίμησε το καινούριο, κι έτσι έκλεισε η καριέρα του στο ψάρεμα και τα ψυγεία. Ξεκίνησε ως βοηθός και έφτασε διευθυντής παραγωγής. Δούλεψε με διάφορους γνωστούς ηθοποιούς και με καλούς και κακούς σκηνοθέτες. Διασκέδασε πολύ, γνώρισε ωραίες γυναίκες και την πιο ενδιαφέρουσα απ' όσες είχε ποτέ. Έμαθε πολλά για τον κινηματογράφο λόγω της περιέργειάς του και της διάθεσής του να βοηθά παντού. Δεν σταμάτησε τις άλλες του δραστηριότητες γιατί μεσολαβούσε πολύς καιρός ανάμεσα στις ταινίες.

Ξεκίνησε μια περίοδος με διάφορες δουλειές, βουτούσε σε διάφορες αποστολές, μεταξύ των οποίων και για το ψάρεμα κωλοχτύπας, που ήταν πια πολύ ισχνό, δούλευε σε σκάφη, και ιστιοπλοούσε πολύ, κυρίως σε σκάφη του ωκεανού. Κατάφερε να αποκρυπτογραφήσει τον μαθηματικό τύπο για την ηλεκτρόλυση του ασημιού του σταθεροποιητή των αρνητικών των ασπρόμαυρων φιλμ. Ένας Γιουγκοσλάβος φίλος του που είχε μεγαλώσει στη Βραζιλία είχε λάβει τον τύπο αυτό σε συνέχειες, σε διάφορες επιστολές που έρχονταν από την κομμουνιστική Γιουγκοσλαβία, όπου η αλληλογραφία λογοκρινόταν, από έναν παλιό συνάδελφό του ερευνητή. Το μυστικό βρισκόταν στην ένταση του ρεύματος που χρησιμοποιούνταν, έπρεπε να είναι ακριβής και ελεγχόμενη αν δεν ήθελε να χαθούν όλα μέσα σε λίγα λεπτά. Ο φίλος του Αντρέα το έκανε λάθος συνέχεια, στο τέλος βαρέθηκε και έδωσε την σπαζοκεφαλιά στον Αντρέα. Το σύστημα, πρωτοφανές στη Βραζιλία του 1967, χρησιμοποιούσε ελάσματα από ανοξείδωτο ατσάλι, ηλεκτρόδια κάρβουνου και συνεχές ρεύμα. Σιγά σιγά ο Αντρέας κατάφερε να το βελτιώσει μέχρι να παράγει καθαρό ασήμι. Μάζευε κορεσμένα σταθεροποιητικά από τα φωτογραφικά εργαστήρια

δίνοντάς τους μια μικρή αποζημίωση για να του τα φυλούν και να μην τα πετούν. Με τη διαδικασία αυτή, που δεν απασχολούσε πολύ απ' τον χρόνο του, έβγαζε κάμποσα γραμμάρια ασήμι που τα πουλούσε στους αργυροχόους. Μια μέρα, στον ναυτικό όμιλο όπου σύχναζε, του έπεσε από την τσέπη μια λαμπερή ράβδος ασημιού εκατό γραμμαρίων και κάτι. Η περιέργεια όσων την είδαν ήταν ασυγκράτητη κι εκείνος για να τους αποπροσανατολίσει τους είπε πως ήταν από ένα ναυάγιο. Μέχρι που τον ακολουθούσαν όταν έβγαινε με κάποιο σκάφος για να βουτήξει. Για να δώσει ένα μάθημα στους «φίλους» επωφελήθηκε από μια διαδρομή του στο Κάμπο Φρίο για ψάρεμα κωλοχτύπας, με το σκάφος άλλων ψαράδων και πήγε και βούτηξε σε ένα σημείο που ήταν γνωστό ότι δεν είχε ψάρια. Εκείνοι παρατήρησαν ότι όταν ο Αντρέας επέστρεψε είχε ένα σακουλάκι από λινάτσα που το έκρυψε αμέσως στην τσάντα του. Χωρίς να σχολιάσει τίποτα, επέστρεψε στο Ρίο με τη λιγοστή ψαριά που πέτυχε. Μετά από μέρες έμαθε ότι δύο σκάφη και κάμποσοι δύτες ξεψάχνιζαν το σημείο για μια βδομάδα αναζητώντας το πλοίο με το ασήμι.

Συμμετείχε στους ιστιοπλοϊκούς αγώνες από το Σάντος ως το Ρίο, που είχαν μεγάλη συμμετοχή την εποχή εκείνη, με σκοπό να εξασκηθεί στην ναυσιπλοΐα, συνήθως χωρίς όργανα. Χρησιμοποιούνταν το στίγμα εξ αναμετρήσεως και η εξάσκηση είχε μεγάλη αξία. Ο Αντρέας, σεβόμενος τους πιο έμπειρους έκανε πάντα τους υπολογισμούς του χωριστά, με μεγάλη ακρίβεια, κι εξάλλου είχε καλή αίσθηση προσανατολισμού και απόστασης που διανύθηκε. Λίγα χρόνια νωρίτερα, όταν ιστιοπλοούσε τακτικά στον κόλπο της Γκουαναμπάρα, δυο φορές χρειάστηκε να επιστρέψει από το νησί Πακετά στο Ρίο με πυκνή ομίχλη,

χωρίς κανένα όργανο και χωρίς λάθος. Έλεγε πως έπρεπε να χρησιμοποιεί όλες του τις αισθήσεις και να έχει απόλυτη αυτοσυγκέντρωση. Κοιτούσε το ίχνος που άφηνε το σκάφος στην πρύμνη και το κρατούσε ευθύ ενώ χρησιμοποιούσε την ακοή για να ακούει αντίλαλους. Σε ένα από τα ταξίδια προς το Σάντος, με ένα ιστιοπλοϊκό 46 ποδιών, πριν το Σάο Σεμπασιάο, ενώ βρισκόταν στο τιμόνι έλαβε από τον καπετάνιο την πορεία που θα έπρεπε να ακολουθήσουν τη νύχτα. Χωρίς αέρα, έπλεαν με μηχανή. Ο Αντρέας σχολίασε ότι θα ήταν καλύτερα να έπλεαν πιο ανοιχτά από την ακτή, αλλά δεν εισακούστηκε, ήταν ο νεότερος απ' όλους. Στις δύο το πρωί, με μια ομίχλη που έδινε ορατότητα μάξιμουμ 15 μέτρα, μετά βίας φαινόταν η πλώρη του σκάφους, ο ιδιοκτήτης του ιστιοπλοϊκού ήρθε να τον αλλάξει στη βάρδια. Ο Αντρέας αποφάσισε να περιμένει για τη ζεστή σοκολάτα που ένας άλλος από το πλήρωμα θα έφτιαχνε και, νυσταγμένος έγειρε στο πλάι της εισόδου της καμπίνας και κοιμήθηκε. Ξύπνησε τρομαγμένος και κοιτάζοντας τριγύρω είδε αφρό στο νερό (που σήμαινε ότι υπάρχουν βράχια κοντά). Έπεσε πάνω στο τιμόνι και το έσπρωξε με δύναμη, έφαγε μια αγκωνιά από τον τιμονιέρη που δεν είχε καταλάβει τίποτα και είχε αντιδράσει αγανακτισμένα. «Κοίτα έχει κύματα με αφρό, θα χτυπήσουμε» φώναξε ο Αντρέας αλλάζοντας πορεία στο σκάφος που μπαίνοντας στα σχηματισμένα κύματα σχεδόν δεν υπάκουε, «επιτάχυνε, επιτάχυνε τη μηχανή». Με ανησυχητική καθυστέρηση το σκάφος απομακρυνόταν σιγά σιγά από τα βράχια που τώρα ήταν απολύτως ορατά. Τα υπόλοιπα επτά μέλη του πληρώματος βγήκαν από την καμπίνα τρέχοντας όπως όπως, φωνάζοντας «ανοίξου, ανοίξου». Η ακτή ανήκε στο νησί Βιτόρια, λίγο πριν το Σάο Σεμπασιάο.

Όταν πέρασε η τρομάρα, ήθελαν να μάθουν πώς τα κατάφερε. Απλό, ο Αντρέας αποκοιμήθηκε αλλά είχε το νου του, ή μάλλον καλύτερα, κοιμήθηκε ανήσυχος για την λανθασμένη, κατά τη γνώμη του, πορεία. Όταν το σκάφος έφτασε κοντά στον κυματοθραύστη του νησιού, ο αντίλαλος που δημιουργήθηκε από τον θόρυβο του νερού που έσκαγε πάνω του, τον ξύπνησε. Κέρδισε προσωρινά το παρατσούκλι «ραντάρ» και μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στην πλεύση του.

Στον κινηματογράφο βρέθηκε σε καταστάσεις που δεν φανταζόταν ποτέ ότι θα περνούσε. Σε ένα γύρισμα στο νεκροταφείο του Καζού, τη νύχτα, μιας ταινίας τρόμου, χρειάστηκε το πρωί να πάρει από εκεί με φορτηγό το φέρετρο που χρησιμοποιήθηκε. Το φέρετρο ήταν παντού βρώμικο από τη λάσπη εξαιτίας της σκηνης που γύρισαν. Στην πρωινή κυκλοφοριακή συμφόρηση, σε ένα σήμα που του έκανε η Τροχαία του Ρίο, είδε τους επιβάτες του λεωφορείου δίπλα, να δείχνουν το φορτηγό αγανακτισμένοι. Ήταν τέτοια η οχλοβοή, που τράβηξε την προσοχή των τροχονόμων, οι οποίοι ζήτησαν αμέσως από τον Αντρέα να σταματήσει. Το πλήθος μαζεύτηκε αμέσως και η κυκλοφορία σταμάτησε. Το καπάκι του φέρετρου είχε μετακινηθεί και άφηνε να φανούν δύο πόδια με παπούτσια, από την κούκλα που ήταν ντυμένη με ένα κομψό κοστούμι. Υπήρξε γενική απογοήτευση, γιατί το πλήθος ήθελε να λιντσάρει τον κλέφτη του μακαρίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το 1967, στα χρόνια της στρατιωτικής δικτατορίας, μια μέρα στον ναυτικό όμιλο, ένας γνωστός του Αντρέα, ο Μπάιρον, του ζήτησε να τον βοηθήσει στα ελληνικά σε μια

επιχειρηματική συνάντηση με ένα καπετάνιο ελληνικού καραβιού. Ο Αντρέας, που πάντα του άρεσε να είναι χρήσιμος, δέχτηκε πρόθυμα. Προτού φτάσουν στο γραφείο, ο Μπάιρον του είπε να μην πει ότι μιλούσε ελληνικά στους παριστάμενους, αλλά να δώσει προσοχή στις κουβέντες μεταξύ τους γιατί δεν τους εμπιστευόταν. Τον ρώτησε επίσης αν μπορούσε να τον εμπιστευτεί ότι θα κρατούσε μυστικά όσα θα άκουγε. Ο Αντρέας δεν εξεπλάγη όταν άκουσε να μιλούν για λαθραία εμπορεύματα. Τα ελληνικά πλοία ήταν πασίγνωστα γι' αυτή τους τη δραστηριότητα. Έφερναν κυρίως αμερικάνικα τζην παντελόνια, αμερικάνικα τσιγάρα και ουίσκι. Σε καμία περίπτωση ναρκωτικά γιατί, παρ' όλα αυτά, είχαν κάποιες αρχές.

Μετά από μερικές μέρες, ο Μπάιρον αναζήτησε ξανά τον Αντρέα και του ζήτησε αν μπορούσε να τον βοηθήσει με τη μηχανή ενός ταχύπλοου που είχε. Ρυθμίζοντας τη ρεβέρσα, ο μηχανικός είχε σπάσει μια ειδική βίδα και τα κομμάτια έπεφταν μέσα. Έπρεπε να την ξεμοντάρει όλη και ο Μπάιρον ήθελε να χρησιμοποιήσει το ταχύπλοο το ίδιο βράδυ, διαφορετικά θα είχε μεγάλη ζημία. Το σκάφος ήταν ξύλινο, όλο ενισχυμένο• ήταν μόνο 22 ποδιών αλλά είχε μηχανή 210 ίππων, 8 κύλινδρη και με 4 καρμπυρατέρ. Χρησιμοποιούσε μόνο βενζίνη υψηλών οκτανίων και είχε κατανάλωση 80 λίτρα/ ώρα. Το είχε κρυμμένο σ' ένα σπίτι μπροστά στην παραλία, στο νησί Γκοβερναντόρ. Ο Αντρέας δέχτηκε την προσφορά μιας καλής πληρωμής και υποσχέθηκε ότι θα προσπαθήσει με κάθε τρόπο. Είχε την ιδέα να ψαρέψει όλα τα σπασμένα κομμάτια με έναν μαγνήτη. Τα μάζεψε με τον μαγνήτη κι έτρεξε σε έναν τορναδόρο που πήρε εύκολα τα μέτρα και έφτιαξε καινούρια. Κέρδισε καλά λεφτά απ' αυτό και ανέλαβε τη συντήρηση του ταχύπλοου. Το σκάφος χρησιμοποιούνταν

για να βρίσκει τα πλοία που έφερναν λαθραία, στα προκαθορισμένα σημεία στα ανοιχτά.

Ο Μπάιρον είχε στήσει τη δουλειά με έναν υψηλόβαθμο Βραζιλιάνο στρατιωτικό ο οποίος ήταν επικεφαλής της όλης επιχείρησης. Ξεκινούσε τώρα μόνος του και δεν είχε καλή ομάδα. Είχε ζημιά από το τελευταίο φορτίο, γιατί δεν είχαν καταφέρει να βρουν το πλοίο. Στην περίπτωση αυτή, το εμπόρευμα, συνήθως, πεταγόταν στη θάλασσα για να μην πιαστούν μέσα στα λιμάνια κατά την επιθεώρηση του τελωνείου, όταν υπήρχε η Ακτοφυλακή.

Ο Αντρέας ένιωθε να τον ελκύει η περιπέτεια αλλά δεν του άρεσε η ιδέα να κάνει κάτι παράνομο, όμως ο Μπάιρον τον έπεισε ότι εκείνος θα έβρισκε μόνο τα πλοία και τα υπόλοιπα θα τα έκανε η ομάδα. Δέχτηκε αλλά ζήτησε να τον φωνάζει με άλλο όνομα μπροστά σε ξένους και να μην κουβαλάει κανενός είδους όπλο στο ταχύπλοο. Απαίτησε εκείνος να ασχοληθεί μόνο με το ταχύπλοο και το δοκίμασε σε ανοιχτή θάλασσα σε άγριες συνθήκες, με θαυμάσια αποτελέσματα. Έκανε μετατροπές ενίσχυσης και βελτιώσεις. Έβγαλε τα καθίσματα, γιατί δεν άντεχαν στα χτυπήματα των κυμάτων. Άρχισε να πιλοτάρει γονατιστός πάνω σε μαξιλάρι ή όρθιος. Έκανε ένα γερό έλεγχο στη μηχανή, τη ρύθμισε όσο καλύτερα μπορούσε και τελικά τη δοκίμασε. Ενθουσιάστηκε με την ταχύτητα. Η μέτρηση της ταχύτητας εκείνη την εποχή ήταν δυνατή μόνο ανάμεσα σε δύο σταθερά σημεία με γνωστή μεταξύ τους απόσταση και χρονομετρώντας τα περάσματα. Ήταν εντυπωσιακή: 52 και 54 κόμβοι (98 χλμ/ώρα).

Το πλοίο έκανε τη μεταφόρτωση των εμπορευμάτων σε μεγάλα αλιευτικά σκάφη που τα μετέφεραν για ξεφόρτωμα στην στεριά, συνήθως σε κάποια άδεια παραλία, και μετά

σε φορτηγά. Ύστερα μεταφέρονταν σε αποθήκες και διανέμονταν γρήγορα με αυτοκίνητα ή φορτηγάκια σε μαγαζιά, συνήθως στο κέντρο του Ρίο. Όλα αυτά μέσα σε μία, το πολύ δύο νύχτες.

Δεν μπορούσαν να επιλέξουν μέρα με καλό καιρό για να πλεύσουν, την συμφωνημένη μέρα έπρεπε να ξεφορτωθούν τα λαθραία σε οποιεσδήποτε συνθήκες, το πλοίο είχε ημερομηνία άφιξης και δεν μπορούσε να περιμένει περισσότερες από μερικές ώρες χωρίς να εγείρει υποψίες. Για λόγους ασφαλείας, λίγοι ήταν εκείνοι που γνώριζαν πότε θα ήταν η επόμενη δουλειά, το σημείο δινόταν την ίδια μέρα, την τελευταία στιγμή, προσωπικά στους καπετάνιους των αλιευτικών. Οι ασύρματοι παρέμεναν κλειστοί.

Ήταν επικίνδυνο να εμπιστεύεται κανείς τους άλλους και ο Αντρέας έπαιρνε προφυλάξεις, δεν ήθελε να γνωρίζει κανέναν άλλον εκτός από τον Μπάιρον και τον συνέταιρό του.

Κάποια φορά, ο Αντρέας ήξερε τη μέρα και έλαβε το σημείο και την ώρα το απόγευμα. Το σημείο ήταν στα 30 μίλια (55 χιλιόμετρα) στα ανατολικά του φάρου του νησιού του Κάμπο Φρίο, στις 20.00. Εφοδιάστηκε με 600 λίτρα ειδική βενζίνη και πήγε στον όρμο του Μποταφόγκο να πάρει τον Μπάιρον μαζί με έναν χαρτοφύλακα γεμάτο δολλάρια. Δύο ώρες αργότερα βρίσκονταν κάτω από τον φάρο του νησιού. Η θάλασσα ήταν ταραγμένη, με ριπές βορειανατολικού ανέμου γύρω στους 20 κόμβους και μεγάλα κύματα λόγω της παλίρροιας από το νότο, από αντιμάμαλο που τώρα τελείωνε. Δεν προμηνυόταν μια ήσυχη νύχτα στα ανοιχτά, θα ερχόταν δυνατότερος άνεμος και μεγαλύτερα κύματα. Τα αλιευτικά είχαν βγει στη

θάλασσα νωρίτερα και θα έπρεπε να φτάσουν στο καθορισμένο σημείο λίγο μετά από εκείνους. Χωρίς κάποιον εξεζητημένο εξοπλισμό, μόνο με τα όργανα της μηχανής, ο Αντρέας υπολόγιζε την ταχύτητα σύμφωνα με την περιστροφή της μηχανής και τον χρόνο που είχε περάσει. Έπαιρνε πορεία ακολουθώντας μια γωνία με τα κύματα. Η πυξίδα, λόγω των χτυπημάτων στα κύματα δεν σταθεροποιούνταν σε μια θέση, ήταν αδύνατο να την ακολουθήσει. Βγήκαν με κατεύθυνση το σημείο με μισή ταχύτητα, μιάμιση ώρα νωρίτερα. Πέρασαν από την ρότα των πλοίων, που ποικίλε πάνω κάτω στα πέντε μίλια στα ανατολικά του Φοσίνιο ντου Κάμπο. Όταν έφτασαν κοντά στο σημείο, ο Αντρέας είδε ένα πλοίο, «αυτό είναι», και πήγε προς την κατεύθυνσή του κάνοντας το συμφωνημένο σινιάλο με τον φακό. Δεν πήρε απάντηση αλλά επέμεινε, και πάλι τίποτα. Παραξενεύτηκε από το μικρό μέγεθος και την μεγάλη ταχύτητα, αλλά επιτάχυνε και το πλεύρισε, φώτισε τα πλαϊνά του και «πάγωσε», US COAST GUARD. Τι έκαναν στη βραζιλιάνικη ακτογραμμή; Μήπως είχαν πιάσει τις περίεργες κινήσεις του πλοίου και των σκαφών στο ραντάρ και θα τους κατέδιναν στο Λιμενικό ή μήπως ήταν περαστικοί από εκεί; Μήπως βοηθούσαν στις περιπολίες εναντίον του λαθρεμπορίου όπλων προς τους Βραζιλιάνους αντάρτες; Ο Μπάιρον, πολύ νευρικός, και ο Αντρέας συζήτησαν για λίγο και αποφάσισαν να ρισκάρουν και να συνεχίσουν την επιχείρηση, αλλά είχαν αγωνία. Η ιστορία γινόταν επικίνδυνη, θα τους έπιαναν άραγε; Πόνταραν στην ταχύτητα του ταχύπλοου για να ξεφύγουν αν ερχόταν ανάγκη, καθώς ήταν μικρό και ξύλινο το ραντάρ δεν μπορούσε να το παρακολουθήσει. Ο Αντρέας πάντα ήταν προετοιμασμένος για μια έκτακτη ανάγκη. Καλός κολυμβητής, είχε μαζί του μάσκα και βατραχοπέδιλα, στεγνά ρούχα έξτρα αλλαξιά, μέσα σε καλά σφραγισμένο

πλαστικό. Το σχέδιό του ήταν να τρέξει με κατεύθυνση την ακτή, να αφήσει το ταχύπλοο να πάρει νερά για να το βυθίσει, και να κολυμπήσει προς την ξηρά.

Ένα πλοίο εμφανίστηκε στην καθορισμένη θέση. Ο Αντρέας επιτάχυνε προς την κατεύθυνσή του και έκανε το σινιάλο, του απάντησαν. Πλησίασε την πρύμνη και επιβεβαίωσε το όνομα και είδε την προπέλα να μειώνει στροφές. Επιτάχυνε με κατεύθυνση την πλευρά του σταβέντο (υπήνεμη). Το φορτηγό πλοίο, ήταν μεγάλο και πολύ ψηλό, τα κύματα δεν επέτρεπαν ακίνδυνη προσέγγιση, η ταχύτητά του ήταν ακόμη ψηλή, αλλά δεν είχαν χρόνο για χάσιμο. Πάνω στο κατάστρωμα του πλοίου φαινόταν η σκιά τριών-τεσσάρων ανθρώπων που πετούσαν την ανεμόσκαλα για να ανέβει ο Μπάιρον. Με τα κύματα το πλοίο μπαλαντζάριζε στα πλάγια και το ταχύπλοο κάποιες φορές σηκωνόταν τόσο που έμοιαζε πως μπορούσε να φτάσει στο κατάστρωμα του πλοίου με ένα τίναγμα. Ο Μπάιρον, που δεν ήταν πολύ επιδέξιος, απέμεινε διστακτικός, ο Αντρέας δυσκολευόταν να πλησιάσει στο πλοίο με ασφάλεια. Έκανε κάμποσες απόπειρες μέχρι που ο Μπάιρον πιάστηκε από την σκάλα με τον χαρτοφύλακα να κρέμεται. Κατάφερε να ανέβει μερικά σκαλοπάτια μέχρι που το νερό από ένα κύμα τον έφτασε, προσπάθησε να βιαστεί και το πόδι του έχασε το σκαλοπάτι. Έμεινε κρεμασμένος κι άφησε τον χαρτοφύλακα να πέσει, κατά τύχη, πάνω στον ώμο του Αντρέα, τραυματίζοντάς τον. Ο Μπάιρον, στο σκοτάδι, δεν το είδε και σταμάτησε απελπισμένος πάνω στην σκάλα μέχρι που το νερό σχεδόν τον σκέπασε. Κατάφερε να γλιτώσει από αυτή την κατάσταση, μούσκεμα, με τη βοήθεια του πληρώματος του πλοίου. Στο σκοτάδι, κανείς δεν είχε δει τον Αντρέα να πιάνει τον χαρτοφύλακα με τα λεφτά, που ασφαλώς θα είχε βυθιστεί αν είχε πέσει στη θάλασσα.

Έμειναν έκπληκτοι όταν τους φώναξε για να τους ζητήσει ένα σκοινί για να τον ανεβάσει. Τα λεφτά του χαρτοφύλακα ήταν η πληρωμή του ναύλου για το πλήρωμα του πλοίου. Το εμπόρευμα πληρωνόταν στο λιμάνι επιβίβασης, την εποχή εκείνη ήταν το Μαρακαίμπο (Βενεζουέλα) όπου την αρχηγία όλης της επιχείρησης είχε μια γυναίκα. Εκείνη έπαιρνε τις παραγγελίες έναντι πληρωμής και αποθήκευε τα πάντα σε μεγάλες αποθήκες μέχρι τον απόπλου. Όλα γίνονταν στη βάση της εμπιστοσύνης, μερικές σημειώσεις ήταν αρκετές.

Μετά από λίγο κάποιος ήρθε και του φώναξε «it's OK», ήταν το σινιάλο για να ειδοποιήσει ο Αντρέας τα αλιευτικά να πλησιάσουν. Τα τρία σκάφη πλεύρισαν και πήραν το εμπόρευμα. Ήταν ουίσκι, 2500 κάσες. Κατέβαιναν με τον γερανό του πλοίου σε ένα δίκτυ φορτίου. Όλα γίνονταν γρήγορα, χωρίς μεγάλη προσοχή και γι' αυτό έσπασαν πολλές κάσες στα πλαϊνά του πλοίου, χώρια από αυτές που έπεσαν στη θάλασσα. Η μυρωδιά από ουίσκι καλής ποιότητας απλωνόταν όλο και περισσότερο. Ο Αντρέας μάζευε απ' τη θάλασσα όσες μπορούσε αλλά και πάλι υπήρχαν απώλειες. Τα σκάφη μπαλαντζάριζαν πολύ κι ένα από αυτά, με τον δυνατό θόρυβο ξύλου που σπάει, έχασε το σκέπασμα της πρύμνης χτυπώντας στα πλαϊνά. Γίνονταν όλα στο σκοτάδι. Τα φώτα του πλοίου ήταν σβηστά, μόνο τα φώτα πορείας ήταν αναμμένα. Το ραντάρ ανοιχτό θα ειδοποιούσε αν πλησίαζε κάποιο πλοίο. Κανένα φως στα αλιευτικά. Η συνάντηση με το πλοίο της αμερικάνικης ακτοφυλακής ήταν ανησυχητική. Ακόμη και με αυτές τις συνθήκες, έγιναν όλα πολύ γρήγορα, σε λιγότερο από μία ώρα, και τα αλιευτικά έφυγαν με φουλ ταχύτητα για το Ρίο. Θα έπρεπε να ξεφορτώσουν και πάλι στο σκοτάδι. Το πλοίο βρισκόταν ήδη σε κίνηση όταν ο Μπάιρον άρχισε να

κατεβαίνει, αλλά ήταν δύσκολο να πηδήσει από την σκάλα στο ταχύπλοο. Ο Αντρέας ρισκάρισε με μανούβρες και η πλώρη ακούμπησε στο πλοίο ανοίγοντας μια ρωγμή ανάμεσα στο κατάστρωμα και το κύτος. Έπρεπε τώρα να πλεύσει με μικρότερη ταχύτητα για να μην μπουν νερά. Όπως και να 'χε, έπρεπε να παρακολουθεί τα αλιευτικά, που ήταν πιο αργά, από μακριά και γι' αυτό δεν μπορούσε να επιταχύνει πολύ. Ακόμη κι αν ήταν κάποιος εμπιστοσύνης πάνω, υπήρχε πάντα ο κίνδυνος να προωθήσουν αλλού το εμπόρευμα.

Ο Μπάιρον ρώτησε πώς σώθηκε ο χαρτοφύλακας. Ομολόγησε πως αν ήταν αυτός θα τον έκρυβε. Ο Αντρέας του είπε ότι θέλει μόνο τα λεφτά που έχει κερδίσει ο ίδιος, όχι οι άλλοι. Ο Μπάιρον τον ευχαρίστησε και του πρόσφερε μερίδιο στην επιχείρηση. Ο Αντρέας, που στην πραγματικότητα ήθελε μόνο την αδρεναλίνη της περιπέτειας, υποσχέθηκε να το σκεφτεί. Σκέφτηκε, αλλά δεν το είπε, πως οι δραστηριότητες αυτές αργά ή γρήγορα καταλήγουν σε σοβαρά προβλήματα και τα λεφτά δεν μπορούν να τα ξεπληρώσουν.

Προτού μπουν στον κόλπο του Ρίο, ο Μπάιρον ανέβηκε σε ένα από τα ψαράδικα για να παρακολουθήσει το ξεφόρτωμα που θα γινόταν στα υπόγεια της αγοράς του Σάο Σεμπασιάο (ήρεμη την εποχή εκείνη) ενώ ο Αντρέας θα συνέχιζε τον προορισμό του προς το νησί Γκοβερναντόρ. Καθώς έμπαινε χωρίς βιασύνη στο λιμάνι, δίπλα στη Φορταλέζα Σάντα Κρουζ, τρόμαξε με το δυνατό φως ενός προβολέα και τη διαταγή που του έδωσαν από το μεγάφωνο για να σταματήσει. «Άραξε, άραξε εδώ αργά». Αυτό ήταν, οι Αμερικάνοι είχαν ειδοποιήσει, σκέφτηκε ο Αντρέας καθώς συμμορφωνόταν. Στην αντανάκλαση του δυνατού φωτός, φάνηκαν δυο άντρες στην πλώρη του

ταχύπλοου της Ακτοφυλακής με τα όπλα τους να τον σημαδεύουν. Ο Αντρέας ετοιμάστηκε για να επιχειρηματολογήσει, στο κάτω κάτω το ταχύπλοο ήταν καθαρό από λαθραία, για ποιο πράγμα θα τον κατηγορούσαν. «Τι συμβαίνει;» ρώτησε, σταματώντας ήρεμα. «Πού είναι ο Μπάιρον;» τον ρώτησε ένας που έμοιαζε να είναι επικεφαλής. «Δεν ξέρω» «το ταχύπλοο είναι δικό του, πού είναι;» «μου ζήτησαν να το φέρω από το Άνγκρα, είμαι μηχανικός» «Άκου μικρέ, η ιστορία έχει αλλιώς, ο Μπάιρον κανόνισε δύο σκάφη και ήρθαν τρία» και πήδησε στο ταχύπλοο «πήγαινε με σ' αυτόν», «αρχηγέ, δεν θα κάνεις επιθεώρηση;» ρώτησε ένας από τους οπλισμένους. Ο Αντρέας σήκωσε το κάλυμμα, έκανε το γύρο και ζήτησε να επιθεωρήσουν το ταχύπλοο, ένας το έκανε στα γρήγορα με τον φακό. «Ο μικρός είναι καλό παιδί, πάμε» είπε ο επικεφαλής και τους διέταξε να ακολουθήσουν από μακριά. Ο Αντρέας, χωρίς εναλλακτική, υπάκουσε, και πήγε προς τα αλιευτικά, έφτασε σ' αυτό μέσα στο οποίο βρισκόταν ο Μπάιρον, που δε χάρηκε καθόλου με το νέο. Συζήτησαν διακριτικά, έσφιξαν τα χέρια και αποχαιρέτησαν. Πηγαίνοντας προς το ταχύπλοο της αστυνομίας, ο επικεφαλής, ακουμπώντας το χέρι στον ώμο του Αντρέα, του είπε με πατρικό ύφος «εσύ είσαι νέος ακόμη και θα σου δώσω μια συμβουλή, σ' αυτή τη δουλειά πρέπει να είναι κανείς τίμιος για να τα πάμε καλά» και αποχαιρέτησε.

Ο Μπάιρον είχε ένα φορτηγάκι που δεν το χρησιμοποιούσε πολύ και το έδωσε στον Αντρέα ως πληρωμή για την αποτελεσματικότητά και την τιμιότητά του στην επιχείρηση.

Οι επιχειρήσεις αυτές λειτουργούσαν κάθε σαράντα πέντε μέρες περίπου, και στο ενδιάμεσο ο Αντρέας δούλευε σε

παραγωγές ταινιών, παραγωγή ασημιού ή στις καταδύσεις. Κανείς από την οικογένεια ή τους φίλους του δεν γνώριζε για αυτές τις «περιπέτειες». Ένωθε διαφορετικά, αυτή τη φορά ήταν μόνο για αυτο-επιβεβαίωση, δεν ήθελε να αποδείξει τίποτα σε κανέναν, ήθελε την αδρεναλίνη. Δεν είχε στόχο τα λεφτά, δεν ήθελε τέτοια λεφτά, ήταν βέβαιος ότι δεν θα κατέληγε καλά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Στον κινηματογράφο συμμετείχε σε 7 παραγωγές, έκανε κάποια περάσματα και μάλιστα του ζήτησαν να συμμετάσχει σε έναν δεύτερο ρόλο, αλλά δε δέχτηκε εξαιτίας της συστολής του που τον έκανε πολύ ανασφαλή. Διασκέδαζε με τους αυτοσχεδιασμούς που ετοίμαζε για να κάνει κάποιες σκηνές.

Η ιστορία μιας από τις ταινίες διαδραματιζόταν στη ζούγκλα με μερικά άγρια ζώα, έναν ιαγουάρο, ένα βόα δυόμιση μέτρα κι έναν τάπιρο. Υπήρχε ακόμη μία στρουθοκάμηλος, μερικοί γύπες, πολλά μικρά πουλιά και ποντικάκια. Ο βόας, την παραμονή που θα «έπαιζε» στην ταινία βρέθηκε νεκρός, ο Αντρέας, τι να κάνει, είπε ότι θα έβαζε ένα χεράκι. Έχωσε μια σιδερόβεργα από το στόμα του βόα μέχρι τη μέση του και του έδωσε μια στάση επίθεσης με το στόμα ανοιχτό. Συμπλήρωσε με μια διάφανη πετονιά για να κουνάει την άκρη της ουράς κι έκανε τον βόα πιο υπάκουο κι από ό,τι όταν ήταν ζωντανός. Ο ιαγουάρος, κλεισμένος σε ένα στενό κλουβί, είχε στον λαιμό του μια αλυσίδα με λουκέτο. Έλεγαν ότι η αλυσίδα δεν θα φαινόταν, αλλά την ώρα του γυρίσματος ο σκηνοθέτης ζήτησε να του τη βγάλουν. Απέμενε στον Αντρέα να βρει τη λύση. Φώναξε τον «φροντιστή» του, που

φοβόταν περισσότερο απ' όλους, «δεν έχω το κλειδί του λουκέτου» είπε κι έφυγε από κοντά. Βρίσκονταν στη μέση του δάσους, στη δυτική ζώνη του Ρίο, και ο Αντρέας είχε δει μια ομάδα να δουλεύει σε πύργους υψηλής τάσης. Έψαξε τον επικεφαλής, του εξήγησε την περίπτωση και ζήτησε μια μεγάλη πένσα, απ' αυτές που κόβουν τα χοντρά καλώδια. Το πρόβλημα ήταν πώς θα έμενε ο ιαγουάρος ακίνητος για να του κόψουν την αλυσίδα χωρίς να τον τραυματίσουν. Το ζώο ήταν εκνευρισμένο και δεν σταματούσε να απειλεί με τα πόδια και τα νύχια του μέσα από τα κάγκελα. Κάποιος, για να του αποσπάσει την προσοχή, του έβαλε στα μπροστινά πόδια ένα γάτο, κι αυτός με μια γρήγορη και σίγουρη κλωτσιά τον πέταξε μακριά και τον τραυμάτισε. Την στιγμή εκείνη επιτέλους, με μια σβέλτη κίνηση, κατάφερε να κόψει την αλυσίδα που του την είχαν βάλει όταν τον έπιασαν και τον φυλάκισαν, ναρκωμένο. Για να τον κινηματογραφήσουν ελεύθερο έφτιαξαν μια περίφραξη από χοντρό τελάρο και μια τρύπα στο έδαφος όπου θα έμπαινε η κάμερα. Ήταν χρήσιμη όμως και για να καταφύγουν εκεί οι ηθοποιοί, αν ο ιαγουάρος τους επιτιθόταν. Υπήρχε επίσης ένας καλός σκοπευτής, με ένα τουφέκι, σε ετοιμότητα. Όλα πήγαν καλά, ο ιαγουάρος έτρεξε στον περιφραγμένο χώρο και μετά άρχισε να πηγαίνει από την μια άκρη στην άλλη, χωρίς να απειλήσει. Ήταν τέλειος, άξιζε για Όσκαρ. Ποιος όμως θα τον έβαζε και πάλι στο κλουβί; Χωρίς βοήθεια, ο Αντρέας σκέφτηκε να τον προσελκύσει με ένα ωραίο κομμάτι κρέας, τοποθετημένο μέσα στο κλουβί, αλλά ο ιαγουάρος, πολύ ξύπνιος, τράβηξε το κρέας με το πόδι του έξω. Ο «φροντιστής» προειδοποίησε πως δεν τον έχει αφήσει ποτέ ελεύθερο σε τόσο μεγάλο χώρο και δεν ήξερε πώς να βοηθήσει. Ένας ηλικιωμένος που παρακολουθούσε φώναξε τον Αντρέα και του είπε «χρησιμοποίησε τον βόα, ο

ιαγουάρος φοβάται τον βόα». Με κάποια αμφιβολία, αλλά χωρίς άλλη επιλογή, έπιασε τον νεκρό βόα και μπήκε στην περίφραξη. Άρχισε να τον φοβερίζει πετώντας τον προς τη μεριά του ιαγουάρου που άρχισε να οπισθοχωρεί σε στάση άμυνας, σηκώνοντας το του πόδι απειλητικά. Ο Αντρέας με περισσότερο θάρρος άρχισε να φωνάζει και να τον περιορίζει προς το κλουβί. Ασφαλώς ο ιαγουάρος δεν είχε ξαναδεί βόα να επιτίθεται φωνάζοντας. Προς γενική έκπληξη, οπισθοχώρησε μέχρι που μπήκε στο κλουβί σαν να ήταν το λημέρι του. Τον γιουχάισαν.

Μετά το γύρισμα με τον τάπιρο, ο Αντρέας, που αισθανόταν πλέον δαμαστής ζώων, προσπάθησε να τον σπρώξει προς το κλουβί του. Το δυνατό χτύπημα που έδωσε ο Αντρέας στα πισινά του ζώου το εκνεύρισε, γύρισε το κεφάλι του και του έδωσε μια δυνατή και επώδυνη δαγκωματιά στο πόδι. Συμμορφώθηκε στις συμβουλές που του έδωσαν να πάει στο νοσοκομείο Μιγκέλ Κότο για αντιτετανικό. Άνθρωποι πυροβολημένοι, άνθρωποι τραυματισμένοι σε τροχαία, κι ανάμεσά τους ο Αντρέας να περιμένει τη σειρά του. Ο γιατρός τον πλησίασε και τον ρώτησε «ποιο είναι το πρόβλημα;», «με δάγκωσαν στο πόδι», «σκύλος;» «όχι, τάπιρος». Ο γιατρός γύρισε αμέσως και είπε δυνατά «κοιτάτε εδώ κόσμε, ετούτος παίρνει το βραβείο της εβδομάδας, κατάφερε να τον δαγκώσει τάπιρος μέσα στο Ρίο». Όλοι γύρισαν και κοίταξαν τον Αντρέα. Ντροπιασμένος προσπάθησε εκείνος να εξηγήσει, χωρίς να τα καταφέρει, κανείς δεν ήθελε να ακούσει, όσοι δεν πονούσαν χαμογελούσαν.

Η δουλειά στον κινηματογράφο βοήθησε τον Αντρέα να βελτιωθεί σε σχέση με την συστολή του. Έβλεπε καλούς ηθοποιούς να υποδύονται τον χαρακτήρα πριν την κινηματογράφιση της σκηνής και τους θαύμαζε. Σε ένα

γύρισμα, μια εξαιρετική ηθοποιός του θεάτρου και της τηλεόρασης, με το σενάριο στο χέρι, πλησίασε τον Αντρέα και δείχνοντάς τον με το δάχτυλο άρχισε να τσακώνεται μαζί του λέγοντας χοντρές κουβέντες. Ο Αντρέας, που δεν καταλάβαινε τίποτα, έγινε κατακόκκινος, δεν κατάφερε να αντιδράσει. Εκείνη έπαιζε τον ρόλο της τρελής και απλώς προετοιμαζόταν. Ήθελε να κάνει κι αυτός το ίδιο για να γίνει πιο χαλαρός, πιο εξωστρεφής, πιο συμπαθητικός. Το προσπαθούσε στις περιπτώσεις που συμμετείχε ως κομπάρσος, ή σε μικρά πειράματα όπως σε μια σκηνή που έπαιζε τον ρόλο ενός δολοφόνου σε ένα δάσος. Κρυμμένος πίσω από ένα δέντρο έπρεπε να επιτεθεί σε μια κοπέλα και να την στραγγαλίσει. Πήρε ύφος κακού και έσφιξε τον λαιμό του όμορφου κοριτσιού απαλά, αλλά εκείνη δεν έπαιρνε την έκφραση της τρομαγμένης ούτε της ετοιμοθάνατης. Αφού επανέλαβαν τη σκηνή κάμποσες φορές, ο σκηνοθέτης χάνοντας την υπομονή του φώναξε «Αντρέα, σφίξε για τα καλά αλλιώς δεν τελειώνουμε». Ο Αντρέας πήρε μια βαθιά ανάσα και επιτέθηκε. Έσφιξε τον λαιμό της μέχρι που την σήκωσε. Η σκηνή βγήκε τέλεια, αλλά εκείνη η καημένη έβηχε για αρκετή ώρα.

Ήρθε μια μέρα που ο Αντρέας θα δοκιμαζόταν για να δει αν όντως είχε γίνει λιγότερο ντροπαλός. Ήταν στον σταθμό λεωφορείων του Ρίο, σε μια σκηνή που ο ήρωας κατεβαίνει την σκάλα για να πάρει το λεωφορείο. Η κάμερα κινηματογραφούσε από την κορυφή της σκάλας αλλά, όπως είναι προφανές, όλος ο κόσμος κοιτούσε στην κάμερα και αυτό στερούσε τη φυσικότητα από την σκηνή. Ο σκηνοθέτης ζήτησε από τον Αντρέα να βάλει ένα χέρι κι εκείνος ευγενικά ζήτησε να μην κοιτάξει κανείς προς τα πάνω. Ακόμη χειρότερα, τράβηξε μεγαλύτερη προσοχή πάνω στην κάμερα. Κανόνισε με τον κάμεραμαν ότι θα

έμενε έξω από το οπτικό πεδίο και θα προσπαθούσε να τραβήξει την προσοχή των ανθρώπων. «Κοιτάξτε εδώ, κοιτάξτε εδώ», καθώς όμως δεν έβλεπαν τίποτα ενδιαφέρον επέστρεφαν στην κάμερα. Ο Αντρέας αποφάσισε να το τραβήξει, έπεσε στα γόνατα και άρχισε να χτυπά με το ντοσιέ των σημειώσεων το έδαφος, φωνάζοντας σαν τρελός «δεν αντέχω άλλο, δεν αντέχω άλλο, τι κοιτάτε;» Μέχρι να καταλάβουν τι συνέβαινε, πρόλαβαν να τελειώσουν τη σκηνή αλλά και να κινηματογραφήσουν το σόου του Αντρέα, για να γελάσουν όλοι.

Ο κινηματογράφος ήταν διασκεδαστικός και οι δουλειές με τα λαθραία είχαν συγκινήσεις, και με τις δυο δραστηριότητες κατάφερε να ξεχρεώσει τις οφειλές του πατέρα του και να πληρώνει τα μηνιαία έξοδα, αλλά το ιστιοφόρο του ήταν ακόμη μακριά.

Ένας παραγωγός ταινιών και ιδιοκτήτης ιστιοφόρου προσέλαβε τον Αντρέα για να το κυβερνήσει σε ένα κινηματογραφικό γύρισμα στο Μακαέ. Ένα σκάφος 44 ποδιών, βαρύ και δύσκολο στο μανουβράρισμα είχε επίσης χαλασμένη μηχανή, κι αυτό δυσκόλευε περισσότερο τα πράγματα. Ο παραγωγός ήθελε να κάνει το γύρισμα αμέσως και νοίκιασε ένα μικρό μηχανοκίνητο σκάφος για να το ρυμουλκήσει από το λιμάνι μέχρι να μπορέσει να σηκώσει τα πανιά. Ο Αντρέας θεώρησε πως το σκάφος δεν άντεχε και ζήτησε μεγαλύτερο, αλλά του αρνήθηκαν γιατί θα κόστιζε ακριβότερα. Ο δύστυχος ο βαρκάρης έδεσε το σκοινί της ρυμούλκησης στην πρύμνη και άρχισε να σέρνει το ιστιοφόρο. Μέσα στα ήρεμα νερά του λιμανιού ήταν σχετικά απλό, στα ανοιχτά όμως η θάλασσα ήταν λίγο ταραγμένη και ο αέρας ήταν βορειανατολικός, τα κύματα άρχισαν να τεντώνουν το σκοινί δίνοντας δυνατά

τινάγματα στο σκαφάκι που σχεδόν σταματούσε. Ο Αντρέας, προβλέποντας προβλήματα, θέλησε να τα παρατήρει και ζήτησε να προχωρήσει λίγο ακόμη, ίσα για να απομακρυνθεί από τα βράχια για να μπορέσει να επιστρέψει. Δεν πρόλαβε, σε ένα πιο δυνατό τράνταγμα, το κομμάτι της πρύμνης που ήταν δεμένο ξεριζώθηκε ανοίγοντας μια τρύπα που έκανε το «ρυμουλκό» να βυθιστεί γρήγορα. Ο Αντρέας κι ένας φίλος του, που είχε έρθει να βοηθήσει, έτρεξαν στην πλώρη του ιστιοφόρου κι έριξαν άγκυρα σε μια προσπάθεια να αποφύγουν να εξοκείλει στην παραλία. Το μέρος ήταν ρηχό και η καρίνα του ιστιοφόρου ήδη χτυπούσε δυνατά στο βυθό. Η άγκυρα ξέσερνε και σιγά σιγά πήγαιναν προς τα ρηχά με το σκάφος να μπατάρει όλο και περισσότερο. Ο Αντρέας ζήτησε βοήθεια από ένα ψαράδικο που έβγαινε απ' το λιμάνι, αλλά δεν βρήκε ανταπόκριση. Κάθε χτύπημα της καρίνας στον βυθό έδινε την εντύπωση ότι το σκάφος θα διαλυόταν, ήταν θέμα χρόνου να μπατάρει εντελώς και να θεωρηθεί χαμένο. Ο Αντρέας κοιτούσε τριγύρω για βοήθεια, και αγανάκτησε όταν είδε στα ρηχά ένα μικρό πλήθος, με τα εργαλεία στα χέρια, ακόμη και τσεκούρια έτοιμα, για το πλιάτσικο. Πόση ετοιμότητα όταν είναι να κάνουν το κακό. Όχι πολύ μακριά, βρίσκονταν δύο σταματημένα ψαροκάικα, που παρακολουθούσαν την σκηνή. Η αγανάκτηση τον μεταμόρφωσε και άρχισε να φωνάζει δυνατά πως δεν θα έχανε το σκάφος για τον πάρον αυτοί. Έκλεισε το σκάφος τελείως, για να μην μπαίνει νερό, έπιασε το μαντάρι από την κορυφή του καταρτιού (σκοινί που σηκώνει το πανί) και το έδεσε με άλλα σκοινιά για να γίνει πολύ μακρύ. Έδωσε την άκρη στον φίλο του, έναν εξαιρετικό κολυμβητή, και του ζήτησε να υποχρεώσει το μεγαλύτερο σκάφος να τους ρυμουλκήσει από την κορυφή του καταρτιού. Με ύψος τρομακτικό, δύο μέτρα και πέντε και πολύ δυνατός,

φτάνοντας εκείνος στο αλιευτικό ανέβηκε και χωρίς να πει τίποτα έδεσε το σκοινί σε μια δέστρα. Γύρισε προς τον κυβερνήτη και είπε «πήγαινε αργά» «ναι, αλλά δεν θα τα καταφέρεις» «τράβα, γαμώ το», και τότε τον άκουσε. Το ιστιοφόρο μπάταρε όλο και περισσότερο μέχρι που το κατάρτι βρέθηκε παράλληλο με το νερό, σηκώνοντας την καρίνα από τον βυθό. Ο Αντρέας πήδησε στα έξαλλα για να μην πέσει και είδε, χαρούμενος, το σκάφος να σέρνεται πλάγια μακριά από την ρηχή περιοχή. Γρήγορα κατάφερε να μαζέψει την άγκυρα που σύρθηκε κρεμασμένη στην πλώρη. Φτάνοντας σε ασφαλές σημείο, έκανε σινιάλο να αφήσουν ελεύθερο κάνοντας έτσι το ιστιοφόρο να σηκωθεί κατακόρυφα με βία. Είχε σωθεί, και παρά ορισμένες αβαρίες, κατάφεραν να πλεύσουν με τα πανιά και να τελειώσουν το γύρισμα.

1969, η δικτατορία στο απόγειο, Σεπτέμβρης, κι ο Αντρέας συνέχιζε τις δύο δραστηριότητες, τον κινηματογράφο και τον εντοπισμό πλοίων λαθρεμπορίου. Αυτή τη φορά το φορτίο ήταν 4000 κάσες ουίσκι. Χρειάστηκαν τέσσερα μεγάλα αλιευτικά σκάφη, και επτά κλειστά φορτηγά, τύπου ψυγείου. Στη θάλασσα πήγαν όλα καλά, με εξαίρεση τον Μπάιρον. Στην επιστροφή στην ξηρά, βλέποντας τα φώτα τριών πλοίων του ναυτικού σε μανούβρες ασκήσεων, νόμισε πως τον είχαν καταγγείλει, πανικοβλήθηκε και θέλησε να ξεφύγει. «Επιτάχυνε, επιτάχυνε» φώναζε στον Αντρέα που του ζητούσε να ηρεμήσει. «Έρχονται προς τα εδώ, θα περικυκλώσουν τα σκάφη, πάμε να τους ξεφύγουμε, επιτάχυνε προς την ξηρά». Ο Αντρέας προσπαθούσε να του εξηγήσει ότι τα πλοία άλλαζαν πορεία εξαιτίας των μανούβρων και τότε φαίνονταν πως έρχονταν προς το μέρος τους και τότε όχι. Τίποτα δεν ηρεμούσε τον Μπάιρον, που όπως είχε πανικοβληθεί έπιασε το ταχύπλοο

και έπλεε σε κύκλους. Η κατάσταση άρχισε να γίνεται επικίνδυνη, ο Αντρέας, δεν ήξερε τι άλλο να κάνει, έδωσε ένα γερό χαστούκι με κρότο στο μάγουλο του Μπάιρον. «Τι είναι αυτό, τι είναι αυτό;» «Είναι για να ξυπνήσεις, βλέπεις εφιάλτη» κι ο Μπάιρον, προς μεγάλη έκπληξη, ηρέμησε. Πέρασαν μερικά λεπτά χωρίς να μιλάνε ενώ ο Αντρέας πιλοτάριζε το ταχύπλοο με κατεύθυνση την ακτή του Μουρική κοντά στο Ιτακουρουσά, τόπο διάθεσης του εμπορεύματος. «Μπάιρον, συγγνώμη που παραφέρθηκα», «πού το έμαθες αυτό;» «το είδα σε μια ταινία» είπε ο Αντρέας.

Το σχέδιο αυτή τη φορά ήταν προχωρημένο. Πολύς κόσμος στην στεριά για να φορτώσει τα φορτηγά, ακόμη και μια μικρή κλούβα της πολιτοφυλακής, για κάλυψη. Ένας αστυνομικός φώναξε μερικούς ψαράδες που ψάρευαν κοντά στην παραλία, και κοιτούσαν ήδη τρομαγμένοι, είπε ότι είναι αστυνομικός και τους ζήτησε να βοηθήσουν, γιατί είχαν πιάσει παράνομο εμπόρευμα. Κέρδισαν έτσι μερικά μπουκάλια ουίσκι. Οι τέσσερις φορτωμένες τράτες ήταν αγκυροβολημένες λίγο έξω από την παραλία και η μεταφορά γινόταν με τις βάρκες σε ένα γρήγορο πήγαινε-έλα. Τα φορτηγά φορτώνονταν κι έφευγαν ένα ένα για το Ρίο. Ο Μπάιρον ζήτησε από τον Αντρέα να περιμένει να φορτώσει και το τελευταίο φορτηγό προτού βγει από το ταχύπλοο. Ο Αντρέας ήταν καχύποπτος με μια τράτα που βρισκόταν πιο απομακρυσμένη και πήγε ως εκεί να αναζητήσει το εμπόρευμα που το πλήρωμα είχε κλέψει και κρύψει. Βρήκε μπουκάλια παντού. Μέσα στο τεράστιο δίχτυ του ψαρέματος, στην καμπίνα του πληρώματος, ανάμεσα στα ρούχα, στην κουζίνα, μέσα σε ό,τι μπορούσε να χωρέσει μπουκάλια με ουίσκι. Ήξερε όμως πως αυτά ήταν εκεί για να τραβήξουν την προσοχή και πήγε στο

μηχανοστάσιο. Με ένα εργαλείο άρχισε να χτυπά τα ντεπόζιτα των καυσίμων. Ένα ντεπόζιτο τον έβαλε σε υποψίες και διέταξε να ανοίξουν το πλαϊνό καπάκι με τον δείκτη που έδειχνε ότι ήταν γεμάτο. «Θ' αδειάσει όλο το πετρέλαιο» είπε ο μηχανικός, «αν αδειάσει, θα το πληρώσω με ούισκι» και πιάνοντας ένα κλειδί, ο Αντρέας άρχισε να βγάζει τις βίδες. Η κατάσταση ήταν πολύ τεταμένη. Ο καπετάνιος και μερικά μέλη του πληρώματος έπιασαν κουβεντολόι και στην συνέχεια η μηχανή πήρε μπροστά και άρχισε να επιταχύνει. Το σκάφος έβγαινε έξω μόνο με τον Αντρέα πάνω του. Ο Αντρέας έκοψε ταχύτητα κι έτρεξε στο πιλοτήριο βάζοντας έναν φακό στα μούτρα του καπετάνιου. «Γύρνα πίσω τώρα, αλλιώς θα έχουμε προβλήματα» κι εκείνος γύρισε το τιμόνι. Κανείς δεν αντέδρασε. Επέστρεψαν στην παραλία και γέμισαν ένα τζιπάκι φορτηγό με αυτά που ήταν στο ντεπόζιτο. Ο Αντρέας τους άφησε μερικά μπουκάλια, «για να πάνε κάτω τα φαρμάκια».

Είχαν φύγει όλα τα φορτηγά εκτός από ένα, που σε μια λανθασμένη μανούβρα είχε κολλήσει στην άμμο. Ο Μπάιρον ήταν και πάλι σε ένταση, να μην ξέρει τι να κάνει. Ο οδηγός και γιος του φορτηγατζή ήταν απελπισμένος μη χάσει το φορτηγό του και βρεθεί στη φυλακή αν έμενε ακινητοποιημένος εκεί. Η αστυνομία έπρεπε να συνοδέψει τα άλλα φορτηγά που ταξίδευαν σε μεγάλες αποστάσεις μεταξύ τους, για να μην τραβούν την προσοχή. Ο Αντρέας κανόνισε με τους αστυνομικούς να επιστρέψουν και να βάλουν ένα χεράκι για να ελευθερώσουν το φορτηγό. Έστειλε το ταχύπλοο στο Ρίο με ένα πρόσωπο της εμπιστοσύνης του, και πήγε να βοηθήσει τον οδηγό. Έμειναν μόνο οι δυο τους, κι άρχισαν να ξεφορτώνουν το φορτηγό για να το ελευθερώσουν, και ρίχνοντας νερό στην

άμμο τα κατάφεραν. Φόρτωσαν ξανά και πολύ κουρασμένοι ξεκίνησαν για το Ρίο. Το αγόρι που ήταν Πορτογάλος και είχε βαριά προφορά παραπονιόταν συνέχεια «αχ Θεούλη μου, έτσι και το μάθει ο πατέρας μου θα με σκοτώσει». Ο Αντρέας για να τον καλμάρει του είπε να πλύνει το φορτηγό, να φύγει η άμμος και η μυρωδιά απ' το ουίσκι.

Το ταξίδι συνεχιζόταν ήσυχα, είχαν κάνει πια τη μισή διαδρομή, όταν εμφανίστηκε η κλούβα της αστυνομίας και τους ζήτησε να σταματήσουν. «Έχει μπλόκο λίγο παρακάτω, απήγαγαν στον αμερικανό πρέσβη και κάνουν ελέγχους παντού, προχωρήστε κανονικά». Μετά από μια στροφή, εμφανίστηκε μια ουρά αυτοκινήτων, σταμάτησαν. Τανκς, στρατιώτες ξαπλωμένοι στο κράσπεδο σημαδεύοντας με αυτόματα και τουφέκια. Έκαναν ελέγχους στα αυτοκίνητα, βγάζοντας έξω τους επιβάτες, μερικοί από τους οποίους είχαν τα χέρια τους στα κεφάλια. Ο Αντρέας και ο Πορτογάλος πάγωσαν, δεν έβλεπαν διέξοδο, δεν μπορούσαν να αφήσουν να γίνει έλεγχος στο φορτηγό. Ο Αντρέας προσπαθούσε να σκεφτεί τι να πει, αλλά δεν του ερχόταν καμία ιδέα. Το αγόρι κρατούσε το τιμόνι με τα δυο χέρια κι έτρεμε, έσταζε κόμπους τον ιδρώτα, προσευχόταν και έλεγε ασύνδετες φράσεις όπως «θα πηδήσω και θα τρέξω, δεν θα με πιάσουν, μπα». Ο Αντρέας προσπαθούσε να του μιλήσει, αλλά δεν τον άκουγε, ήταν κι ο ίδιος τρομοκρατημένος, αλλά έπρεπε να παραμείνουν ψύχραιμοι. Έσκυψε στο αυτί του άλλου και φώναξε «ηρέμησε, ρε γαμώ το, έτσι είναι χειρότερα, δεν το βλέπεις, οι στρατιώτες μας κοιτάνε, μείνε ψύχραιμος, θα ανάψω το φως μέσα για να δείξουμε πως είμαστε ήρεμοι» και τον κλώτσησε στα πόδια. Εκείνος γύρισε στον Αντρέα και του είπε να πάρει το τιμόνι, ο Αντρέας θεώρησε ότι οποιαδήποτε κίνηση θα ήταν επικίνδυνη, μπορεί να την

ερμήνευαν στραβά. Έφτανε η σειρά τους και η ένταση μεγάλωνε. Αποκλείεται να μην τους έπιαναν, με 500 κάσες ούισκι και χωρίς κανέναν σημείωμα ή έγγραφο, κι ακόμη χειρότερα, θα τους συνέδεαν με κάποια ομάδα τρομοκρατών. Αυτές οι ομάδες έκαναν τα πάντα για να βρουν λεφτά, γιατί όχι και λαθρεμπόριο;

Ο Αντρέας είδε την κλούβα της αστυνομίας να πλησιάζει και να σταματά δίπλα σε έναν αξιωματικό του στρατού, αμέσως μετά ένας αστυνομικός πλησίασε το φορτηγό και τους έκανε σινιάλο να προχωρήσουν μπροστά. Ο οδηγός δεν το πίστευε, ο Αντρέας χρειάστηκε να του δώσει μια δυνατή κλωτσιά στο καλάμι, «άντε, πάμε».

Μόλις απομακρύνθηκαν από το μπλόκο, ο εκνευρισμός τους όλος μετατράπηκε σε χαρά, χοροπηδούσαν κι οι δυο στο κάθισμα, σαν παιδιά.

Στο προκαθορισμένο σημείο, κοντά σε ένα βενζινάδικο, το φορτηγό σταμάτησε. Ανέβηκε άλλος οδηγός και ζήτησε από το αγόρι να κατέβει και να περιμένει, θα επέστρεφε το φορτηγό ξεφορτωμένο. Εκείνος δεν ήθελε και η κατάσταση ήταν τεταμένη. Ο Αντρέας προσπάθησε να του εξηγήσει ότι ήταν για λόγους ασφαλείας. Δεν μπορούσαν να του δείξουν το μέρος που φυλούσαν το εμπόρευμα. Συμφώνησαν να μείνει στο αυτοκίνητο, αλλά με δεμένα τα μάτια σε όλη τη διαδρομή. Στην επιστροφή για να αφήσουν το φορτηγό, η κλούβα ήταν εκεί με τους αστυνομικούς που το γιόρταζαν διακριτικά με μια μπύρα. Τους διηγήθηκαν πώς κατάφεραν να τους ελευθερώσουν. Είπαν πως είχαν λάβει μια καταγγελία. Ένας αρχηγός της σπείρας θα περνούσε από εκεί εκείνη την ώρα και αν έβλεπε μεγάλη ουρά αυτοκινήτων, θα το έσκαγε. Έμειναν λίγη ώρα περιμένοντας, για να τους παραπλανήσουν.

Ο Αντρέας σχεδόν πάντα έμενε στο ταχύπλοο, δεν συμμετείχε στις δουλειές της στεριάς και αυτή τη φορά είχε διατρέξει μεγάλους κινδύνους από την υπερβολική του εμπιστοσύνη. Ήταν η ώρα να αξιολογήσει ξανά την δραστηριότητα. Μετά από ένα μήνα, τον φώναξε ο Μπάιρον, αυτή τη φορά πολύ ζωηρός, επρόκειτο για ένα φορτίο με 30.000 παντελόνια τζην, Lee και Levis. Ήθελε να σταματήσει κι αυτό το φορτίο θα του έδινε τα λεφτά για ν' ανοίξει μια πιο ήσυχη δουλειά. Ο Αντρέας είχε δυνατό προαίσθημα ότι δεν έπρεπε να πάει. Ως δικαιολογία είπε ότι δεν μπορούσε να αθετήσει μια υποχρέωση που είχε για μια ταινία και μάλιστα ομολόγησε το αρνητικό του προαίσθημα. Ο Μπάιρον επέμεινε πολύ, πρόσφερε γερή ανταμοιβή, αλλά στο τέλος δέχτηκε την άρνηση του Αντρέα που ένιωσε μια μεγάλη και παράξενη ανακούφιση. Έδωσε έτσι τέλος στην περιπέτεια του λαθρεμπορίου.

Δυο μέρες αργότερα έμαθε ότι τους έπιασε όλους η Αεροπορία του Ναυτικού και πως τους έδειραν για να ομολογήσουν συμμετοχή στο αντάρτικο. Ένας από τους συμμετέχοντες στην τελευταία επιχείρηση δεν είχε μείνει ευχαριστημένος με αυτά που κέρδισε, και τους κατέδωσε. Ο Μπάιρον πλήρωσε πολλά λεφτά, τον ελευθέρωσαν μετά δυο μήνες, πολύ καταπτοημένο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ζωή στο σκάφος κυλούσε ήσυχα, με ευνοϊκές συνθήκες που συνεχίζονταν ίδιες από τον απόπλου από τη νησί Τριντάντε. Μερικά σύννεφα πिरαζά στη διαδρομή με δυνατές βροχές και άνεμο, είναι ό,τι πρέπει για να δροσίσουν από την δυνατή ζέστη της περιοχής. Ο Αντρέας βρίσκει την ευκαιρία να διαβάσει, να γράψει, να ξαναθυμηθεί γεγονότα της ζωής του. Μια μικρή γιορτή για

τους δυο αρχάριους στο πέραςμα του ισημερινού και τώρα αναμονή για την αλλαγή του ανέμου από νοτιοανατολικό σε βορειανατολικό.

Η μηχανή σε μειωμένες στροφές, για να εξοικονομήσουν καύσιμα, κι επιπλέον το πανί, για να επωφεληθούν από τον λίγο αέρα που εμφανίζεται πότε πότε, βοηθούν να βγουν από τη ζώνη νηνεμίας που υπάρχει σ' αυτά τα νερά. Περνούν τρεις μέρες και σιγά σιγά ο βορειανατολικός άνεμος φερμάρει και σταθεροποιείται. Τώρα, και πάλι προσήνεμα μέχρι την είσοδο στη Μεσόγειο. Ο Αντρέας επιλέγει μια πορεία που περνά ανοιχτά του αρχιπελάγους του Πράσινου Ακρωτηρίου, και έχει στατιστικά τις λιγότερες πιθανότητες καταιγίδας. Αυτή την εποχή, χειμώνας στο βόρειο ημισφαίριο, κατεβαίνουν πολλές καταιγίδες και οι άνεμοι αλλάζουν.

Με καλή ταχύτητα, αφήνουν γρήγορα πίσω τους το Πράσινο Ακρωτήριο. Η θάλασσα, παρά τον άνεμο 25 ως 30 κόμβων, δεν έχει πολύ κύμα. Αν οι συνθήκες συνεχίσουν οι ίδιες θα πρέπει να φτάσουν στην Μαδέρα μέσα στις προβλέψεις του Αντρέα.

Αλλά, καθώς ανεβαίνουν προς τον Βορρά δυναμώνει το κρύο και οι συνθήκες σιγά σιγά αλλάζουν. Ο άνεμος πάντα όρτσα, αλλάζει κατεύθυνση και ένταση. Τα τακ είναι συνεχόμενα και η απόδοση αρχίζει να πέφτει. Η θάλασσα ανεβαίνει κι άλλο εμποδίζοντας το πλοίο να διατηρήσει καλή ταχύτητα. Ο άνεμος που κάποιες στιγμές μοιάζει πως θα σταματήσει, επιστρέφει με περισσότερους από 40 κόμβους, και τα κύματα συνεχίζουν να ψηλώνουν. Ο Αντρέας είναι βέβαιος ότι έχουν πιάσει τα κύματα κάποιας δυνατής καταιγίδας που κατεβαίνει από τον Βορρά. Η εναλλαγή του ανέμου είναι όλο και μεγαλύτερη, φτάνει

τους 60 κόμβους και μετά πέφτει. Το σκάφος δεν καταφέρνει να προχωρήσει. Χρησιμοποιώντας πανιά θυέλλης, όταν ο άνεμος πέφτει, το σκάφος σταματά και σύρεται προς τα πίσω. Η δουλειά πάνω στο σκάφος γίνεται δύσκολη, τα κύματα το καλύπτουν συνέχεια. Το διάστημα ανάμεσα στη μια ριπή και στην άλλη μεγαλώνει, υποδηλώνοντας ότι το χειρότερο έχει περάσει. Αλλά τα κύματα εξακολουθούν για πολύ χρόνο. Ο Αντρέας στο τιμόνι προσπαθεί να τα αντιμετωπίσει με τον καλύτερο τρόπο. Στην κορυφή του ενός, κοιτάζοντας πέρα, βλέπει άλλο, τρομακτικού μεγέθους, να έρχεται προς την κατεύθυνση τους. Ο δυνατός θόρυβος παλίρροιας μοιάζει πως θα καταπιεί τα πάντα. Ο Αντρέας γυρίζει το τιμόνι για να το αντιμετωπίσει με καλύτερη γωνία. Η πλήρη ανεβαίνει, ανεβαίνει και η μισή καρίνα βρίσκεται στον αέρα. Ο Αντρέας γυρνά γρήγορα το τιμόνι για να μαλακώσει την πτώση στο κενό. Με ένα ρίγος στην κοιλιά, το σκάφος πέφτει στο χάσμα μεταξύ δύο κυμάτων. Το δυνατό χτύπημα κάνει τα πάντα να τρέμουν, κυρίως το άρμπουρο και την αρματωσιά, με μια βία που δημιουργεί ανησυχία. Το καπάκι του αμπαριού ανοίγει και εμφανίζονται δυο πρόσωπα με τρομαγμένη έκφραση. «Τι ήταν αυτό, χτυπήσαμε;» ρωτά η Λία «έφυγαν πράγματα από τη θέση τους, εγώ βρέθηκα στον αέρα», συνεχίζει. Ο Αντρέας τους ζητά να κοιτάξουν αν μπαίνει νερό και αν οι πόρτες των ντουλαπιών, της καμπίνας και της τουαλέτας ανοίγουν και κλείνουν κανονικά. Η Λία επιστρέφει «όλα καλά, δεν έχουμε κανένα παράπονο από τον κατασκευαστή» λέει χαμογελώντας.

Ο Αντρέας βρίσκεται στο τιμόνι από τα ξημερώματα. Η νύχτα πλησιάζει και εκείνος θέλει να συνεχίσει την προσπάθεια να προχωρήσουν. Αμφιβάλλει αν είναι η

καλύτερη λύση. Πόση ώρα ακόμα θα καταφέρει να μείνει στο τιμόνι; Σκέφτεται να κατεβάσει τα πανιά και να αφήσει το σκάφος να αντιμετωπίσει τα κύματα χρησιμοποιώντας πλωτή άγκυρα. Κάποια θα έσπαγαν πάνω στο σκάφος, άλλα θα το σήκωναν για να πέσει αμέσως μετά με ορμή. Το καλύτερο ήταν να κρατήσει μια γωνία μεταξύ 45 και 60 μοιρών σε σχέση με τα κύματα. Κι αυτό η πλωτή άγκυρα δεν το κάνει. Αν χρησιμοποιήσει τη μηχανή, μαζί με το πανί, θα χρειαστεί βοήθεια από το τιμόνι και πολλά καύσιμα για μια ασήμαντη πρόοδο. Προσπαθώντας να βρει ποια είναι η πιο ασφαλής θέση για να αντιμετωπίσει τα κύματα, ο Αντρέας γύρισε την πλώρη του σκάφους προς το μέρος τους. Θα ήταν τέλεια, αν η ταχύτητα που είχε αναπτύξει δεν ήταν τόσο μεγάλη. Θα έχαναν μεγάλο μέρος της διαδρομής που είχαν καλύψει, πλέοντας αντίθετα προς την πορεία τους. Όταν ο Αντρέας επέλεξε αυτό το σχέδιο για την κατασκευή του σκάφους του, το μεγάλο skeg (πτερύγιο μπροστά από το τιμόνι) του είχε τραβήξει την προσοχή. Το σκάφος κρατάει σταθερότερη πορεία, μειώνοντας τις συνεχείς διορθώσεις με το τιμόνι, που αφαιρούν ταχύτητα. Στα κύματα, ένα σκάφος αναψυχής έχει μεγαλύτερη απόδοση, σε σύγκριση με ένα άλλο σκάφος με ίδια γάστρα, αλλά χωρίς skeg. Αποφάσισε να το δοκιμάσει. Κατέβασε τα πανιά, έστριψε το τιμόνι κόντρα τα κύματα και το σταθεροποίησε. Το σκάφος άρχισε να καλπάζει στα κύματα σε καλύτερη γωνία. Δεν χρειαζόταν να κάνει τίποτα άλλο, έμοιαζε τέλειο. Αφού παρατήρησε για κάμποση ώρα για να βεβαιωθεί, κατέβηκε στην καμπίνα. Μερικές φορές, κάποιο ασυνήθιστο κύμα σκάει πάνω στο σκάφος, με τον τρομακτικό θόρυβο του ξεβράσματος. Ο Αντρέας ελέγχει την κατάσταση ανοίγοντας λίγο το καπάκι του αμπαριού, για να κοιτάξει τριγύρω μόνο. Η ατμόσφαιρα στην καμπίνα είναι σχετικά

«ήσυχη». Τα τραντάγματα και οι πτώσεις στο κενό είναι διαρκή και κάποιες φορές με ένα πιο βίαιο παλάντζο, νιώθουν το σκάφος να σέρνεται πλάγια, αμέσως όμως επαναφέρεται στην σωστή του θέση. Μουσική ποικίλη, οι ακροβασίες και η δημιουργικότητα της Λία στην κουζίνα μετριάζουν την αναμονή. Ο Αντρέας για να τους ηρεμήσει σχολιάζει αστειευόμενος «χειρότερα από ό,τι είναι, σίγουρα δεν πρόκειται να γίνει».

Περνούν τρεις μέρες και οι συνθήκες στη θάλασσα αρχίζουν να βελτιώνονται. Προχώρησαν σχεδόν 200 μίλια προς τα πίσω και θα χρειαστούν άλλες τρεις μέρες για να τα αναπληρώσουν, με τον άνεμο κόντρα και τα κύματα ακόμη ψηλά. Σχεδόν μια βδομάδα χαμένη. Ο άνεμος εξακολουθεί κόντρα και δυνατός, 30 ως 40 κόμβους και τώρα έρχεται από την ήπειρο, με κατεύθυνση ανατολική βορειανατολική. Τα κύματα έχουν μεγαλύτερη κανονικότητα. Η ορατότητα είναι πολύ κακή από την σκόνη που έρχεται από την αφρικανική έρημο. Το σκάφος είναι παντού βρώμικο. Είναι ο 'Χαρματάν' άνεμος ζεστός και πολύ ξηρός. Ο Αντρέας αρχίζει να σηκώνει τα πανιά και κοιτάζει γύρω, η έλλειψη ορατότητας τον απασχολεί. Ξαφνικά εμφανίζεται ένα πλοίο, με έντονο πορτοκαλί χρώμα, που έρχεται κατευθείαν προς τα πάνω τους. Άραγε τους βλέπουν, τους έχουν πιάσει στο ραντάρ; «Λία, άνοιξε τον ασύρματο και κάλεσε το πλοίο στο κανάλι 16». Απάντησαν αμέσως. Ήταν ένα ισπανικό πλοίο που είχε εντοπίσει τη θέση τους εδώ και ώρα στο ραντάρ. Καθώς το σκάφος είναι ακυβέρνητο, σχεδόν σταματημένο, ο καπετάνιος νόμισε πως είναι ναυαγοί, και άλλαξε πορεία για να ελέγξει. Η Λία ρωτά πληροφορίες για τον καιρό, και για την καταιγίδα που τους έπληξε. «Είστε τυχεροί που είστε εδώ, πάνω στο βορρά η καταιγίδα ήταν πολύ πιο

βίαη, έγιναν πολλά ναυάγια στη Μάγχη. Συγκεντρώθηκαν τρεις περιοχές χαμηλού βαρομετρικού και δημιούργησαν τη μεγαλύτερη καταιγίδα εδώ και δεκαετίες. Κατέβηκε από τον βορρά, από την Αγγλία πέρασε από την Ισπανία, τη Γαλλία, την Πορτογαλία μέχρι εδώ». Ρώτησαν αν χρειάζονταν κάτι και πρόσφεραν εφόδια και ισπανικό κρασί. Ο Αντρέας χρειάστηκε να αρνηθεί, γιατί ο κίνδυνος από την προσέγγιση ήταν μεγάλος.

Με το σκάφος να προχωρεί και πάλι, οι ψυχές αναθάρρησαν, αλλά ο Αντρέας βρίσκει το σκάφος αργό και αναζητεί τον λόγο. Κρατιέται από την αρματωσιά βρίσκει την ευκαιρία όσο το κύτος μπατάρει προς τα δεξιά και εξετάζει την αριστερή πλευρά. Είναι καθαρό, δεν έχει πιαστεί τίποτα στην καρίνα. Τσεκάρει τα πανιά, ρυθμίζει το άλμπουρο, τίποτα το προφανές. Κάτι δεν πάει καλά. Περνούν μερικές μέρες και χειροτερεύει. Ο άνεμος σταθεροποιήθηκε στους 25 με 30 κόμβους. Αποφασίζει να μαζέψει τα πανιά και να σταματήσει το σκάφος. Δένει ένα σκοινί πιασμένο από το σκάφος στην μέση του και βουτάει στο παγωμένο νερό για να εξετάσει το κύτος. Έκπληξη, δεκάδες όστρακα «percebes» κολλημένα στη δεξιά πλευρά του κύτους, πάνω και κάτω από τα ίσαλα. Ακριβώς η πλευρά που παρέμεινε βυθισμένη τις τρεις μέρες της καταιγίδας. Το νόστιμο αυτό οστρακοειδές είναι σπάνιο, θυμίζει χοιρινό πόδι κι αυτά που βρίσκονται στο κύτος είναι πολύ μεγάλα. Είναι η περιοχή τους, από το Πράσινο Ακρωτήριο ως την Αγγλία. Με τα τεράστια κύματα, χτυπώντας δυνατά στις ακτές, κάποια νεώτερα σκόρπισαν και όταν βρήκαν το κύτος του σκάφους, σχεδόν σταματημένο, αρπάχτηκαν. Ο Αντρέας έξαλλος με τους λαθρεπιβάτες του και την καθυστέρηση που προκάλεσαν, τα ξεριζώνει με μια σπάτουλα. Η Λία λέει πως ξέρει να τα

μαγειρεύει, «τα έχω φάει στην Πορτογαλία και είναι πανάκριβα». Ο Αντρέας δεν θέλει να το ρισκάρει.

Τώρα το σκάφος προχωρά καλά και ο Αντρέας υπολογίζει ότι θέλουν ακόμη κάπου δέκα μέρες για να φτάσουν στη Μαδέρα, ξεπερνώντας τη διάρκεια που είχε υπολογίσει αρχικά. Το νερό έχει υπολογιστεί για 90 μέρες, αλλά η τροφή είναι για 60 μέρες μαζί με τα απρόβλεπτα, και χρειάζεται να την ελέγχουν μέχρι να βεβαιωθούν ότι φτάνουν.

Επιτέλους, 55 μέρες μετά το Κάμπο Φρίο, η Μαδέρα εμφανίζεται στην πλώρη.

Μόλις το σκάφος δένει στο λιμάνι, η Λία και ο Πέδρο πετάγονται αμέσως στην προβλήτα, αλλά ο Αντρέας κάθεται στο κόκπιτ και κοιτάζει την κίνηση στη στεριά. Με τις ώρες να περνούν ο Αντρέας φιλοσοφεί για τις διαφορές της ζωής στη θάλασσα και στην στεριά. Κοιτάζει τους ανθρώπους και τα αυτοκίνητα που πηγαινοέρχονται και δεν βρίσκει ποιο το νόημα. Διστάζει να βγει και να αναμιχθεί μαζί τους. Συγκρίνει πόσο πιο απλή είναι η ζωή στη θάλασσα. Σκέφτεται τη γραφειοκρατία της εξακρίβωσης, τους κανόνες που επιβάλλει ο πολιτισμός, σωστούς και λανθασμένους. Πόσο πιο εύκολα θα ήταν αν οι προθέσεις όλων ήταν ειλικρινείς. Αισθάνεται ξένος σε όλα αυτά. Δεν θέλει να χάσει το αίσθημα ότι είναι μέρος της φύσης. Πώς αλλάζει αυτό κάνοντας απλώς μερικά βήματα στην στεριά! Του έρχεται να πει σε όλους «απλοποιείστε τα όλα, είναι υπέροχη αίσθηση».

Περνούν τεσσερισήμισι ώρες. Ένας υπάλληλος της υπηρεσίας μετανάστευσης σταματά δίπλα στο σκάφος, που έχει βραζιλιάνικη σημαία, «ε πατριώτη, πρέπει να περάσεις να φτιάξεις τα χαρτιά σου». Ο Αντρέας κουνά το κεφάλι

του σαν να βγαίνει από έκσταση και απαντά πως θα πάει αμέσως.

Γενική επιθεώρηση και εφοδιασμός για να συνεχίσει το ταξίδι. Μόνο μια ενίσχυση στο πανί της πλώρης χρειάζεται. Γνωρίζουν ένα ζευγάρι Εγγλέζων που έχουν στο σκάφος τους μία ντραμς με ενσωματωμένα διάφορα όργανα. Πολύ ζωηροί, κάνουν μια φανταστική επίδειξη. Το αγόρι χρησιμοποιεί ένα μονόκυκλο για να κάνει τα ψώνια του που τα κουβαλά στα χέρια, κανονικός ζογκλέρ. Η Λία και ο Αντρέας για να βάλουν ποικιλία στο μενού, ψάχνουν για κάποιο εστιατόριο με τοπική κουζίνα, αλλά χωρίς τουρίστες. Σε ένα απλό και παλιό υπόγειο, στο παλιό κομμάτι του λιμανιού, βλέπουν ντόπιους να τρώνε μαζί σε μεγάλα τραπέζια. Κατεβαίνοντας τα σκαλιά, βλέπουν ότι είναι γεμάτο, είναι κάποια συγκέντρωση ή είναι εστιατόριο; Μένουν ακίνητοι και αναποφάσιστοι μέχρι που κάποιος συμπαθητικός Πορτογάλος, βλέποντας ότι είναι ξένοι, έρχεται να τους υποδεχτεί. «Welcome», «είμαστε Βραζιλιάνοι, μπορούμε να φάμε εδώ;» «φυσικά, φυσικά, είστε καλοδεχούμενοι, από πού είστε;» «ήρθαμε από το Ρίο με ιστιοπλοϊκό» «πόσες μέρες; Θα θέλετε φρέσκο φαγητό» και τους βάζει να καθίσουν μαζί με τους άλλους. Χωρίς να ρωτήσει τίποτα φέρνει δυο κανάτες κόκκινο κρασί και έναν δίσκο με κομματάκια ψάρι και τους ζητά να περιμένουν λίγο. Ο Αντρέας και η Λία απολαμβάνουν το φαγητό και το κρασί που βάζουν μπροστά τους ασταμάτητα. Σιγά σιγά οι θαμώνες φεύγουν, μέχρι που στο τέλος μένουν μόνο αυτοί. Ο Αντρέας ρωτά αν είναι ώρα να κλείσουν και ζητά το λογαριασμό. «Τι λέτε, τώρα θα αρχίσετε να τρώτε» και φέρνει κι άλλο φαγητό, μερίδες ψαριών διαφόρων ειδών, και μια νταμιτζάνα κρασί. «Αυτό είναι το κρασί μου» και κάθεται στο τραπέζι για να φάει μαζί τους. Δεν μπορούν να

αντισταθούν. Η Μαδέρα είναι ηφαιστιογενές νησί και πολύ γόνιμο, γνωστό για το εξαιρετικό του κρασί, τη μεγάλη ποικιλία ψαριών, φρούτων, λαχανικών και τοπικών σπεσιαλιτέ. Η αγορά είναι απαραίτητη τουριστική ατραξιόν. Έφτασε η ώρα που δεν χωρούσε πλέον τίποτα στο στομάχι και απλώς κουβεντιάζουν μέχρι που ο ιδιοκτήτης σηκώνεται, γεμίζει ένα μεγάλο σκεύος με φαγητό «αυτό είναι για αύριο» και τους λέει πως είναι προσκεκλημένοι του και πως «εδώ οι καλεσμένοι δεν πληρώνουν». Αλησμόνητος.

Περνά μια βδομάδα κι έρχεται η ώρα να συνεχίσει. Η Λία που δεν μπορεί να παρατείνει τις διακοπές της, θα πρέπει να γυρίσει στη Βραζιλία αεροπορικώς.

Ο Αντρέας θα συνεχίσει με τον Πέδρο. Το σκάφος έχει εφοδιαστεί, η πρόβλεψη είναι για άνεμο κόντρα 25 κόμβων στα 600 μίλια (1100 χλμ.) μέχρι το Γιβραλτάρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Πάντα αξιόπιστος, ο Αντρέας ποτέ δεν αρνιόταν τη βοήθεια σε όποιον του τη ζητούσε. Δεν σκεφτόταν την πληρωμή, μόνο να είναι χρήσιμος. Έχανε ευκαιρίες να καλοπληρωθεί. Έλεγε πως δεν ξέρει να χρεώνει χρήματα κι έτσι, είχε πάντα λίγα λεφτά. Οι διακρίσεις που υπέστη ως παιδί τον έκαναν να φέρεται έτσι, ήθελε να γίνει αποδεκτός, να ξεχωρίσει, να δείξει πως ήταν ικανός. Χρειαζόταν διαρκώς να αποδεικνύει πως ήταν άξιος.

Για 11 χρόνια υπήρξε συνεταίρος σε έναν όμιλο στο Μποταφόγκο. Είχε ένα μικρό ιστιοπλοϊκό στην ξηρά κι ένα δμετρο ψαράδικο σκάφος αγκυροβολημένο εκεί. Βοήθησε να φτιάξουν μια προβλήτα για να προσελκύσουν κόσμο επινοώντας μια αποτελεσματική και εύκολη στον χειρισμό

μηχανική σφύρα. Όλοι τον συμπαθούσαν γιατί ήταν πάντα πρόθυμος να βοηθήσει. Στις εκλογές για τη διοίκηση του ομίλου, κέρδισε η αντιπολίτευση, πράγμα που εκνεύρισε βαθιά τους αντιπάλους. Η νέα διεύθυνση αποφάσισε να αναμορφώσει την παλιά και βαθιά πισίνα διαστάσεων 50X25 μέτρων. Είχε κατασκευαστεί πολύ κοντά στη θάλασσα και γι' αυτό το νερό της παλίρροιας πότιζε το έδαφος και έφτανε στον πάτο της. Αδειάζοντας την σε μια μεγάλη παλίρροια, το νερό της θάλασσας πίεσε τον πάτο της άδειας πισίνας που, χωρίς το βάρος του νερού, ανέβηκε και έσκασε. 34 μέτρα μήκος περίπου και 10 με 20 μέτρα πλάτος. Το νερό της θάλασσας μέσα της ανέβαινε και κατέβαινε αναλόγως με την παλίρροια, με μεγάλες διακυμάνσεις. Το νερό βρώμιζε εντελώς. Όταν φώναξαν μια εξειδικευμένη εταιρία, αυτή έδωσε έναν προϋπολογισμό που ήταν αδύνατο για τον όμιλο να ανταπεξέλθει. Οι αντίπαλοι άρχισαν κινήσεις για να ανατρέψουν τη διοίκηση. Δεν σκέφτηκαν να ενωθούν και να βρουν μια λύση. Το περίεργο είναι ότι αν κατάφερναν ν' αναλάβουν αυτοί, δεν ήξεραν τι να κάνουν. Ο Αντρέας σκεφτόταν μια πολύ απλή λύση, αλλά επειδή δεν είχε καμία βεβαιότητα ότι θα λειτουργούσε, δεν τη συζήτησε. Όσο η πισίνα ήταν κλειστή, δεν γίνονταν προπονήσεις, ζημιώνονταν οι αθλητές και καθυστερούσαν οι αγώνες. Έπρεπε να βρεθεί επείγοντως λύση. Ένας από τους νέους διευθυντές ρώτησε τον Αντρέα αν μπορούσε να κάνει κάτι. Καθώς τα έξοδα στην περίπτωση της ιδέας του ήταν ασήμαντα, θέλησαν να προσπαθήσουν. Ζήτησε και του έδωσαν δυο βοηθούς, ένα μικρό σκάφος, τσιμέντο, ένα προϊόν που επιταχύνει την τήξη του τσιμέντου μέσα στο νερό, και μια πολύ δυνατή αντλία από τους πυροσβέστες, που ήταν συνδεδεμένη με το δίκτυο του νερού. Ο Αντρέας περίμενε την παλίρροια στην άνοδό της και όταν άρχισε να

κατεβαίνει, ζήτησε να ανοίξουν την αντλία και βουτώντας τοποθέτησε το προετοιμασμένο τσιμέντο στο ράγισμα. Η κάθοδος της παλίρροιας μαζί με την εισροή του νερού της αντλίας στην πισίνα έσπρωχνε το μείγμα πιο βαθιά στο ράγισμα. Όλοι κοιτούσαν απαισιόδοξα και σχολίαζαν «πώς μπορεί μια τόσο απλή μέθοδος να επιλύσει τόσο μεγάλο πρόβλημα» «αυτό είναι παιδιάστικο» «τον καημένο τον Αντρέα» και απομακρύνθηκαν αδιάφοροι. Στη διάρκεια της καθόδου της παλίρροιας κατάφερε να γεμίσει όλο σχεδόν το ράγισμα. Το νερό από την αντλία δεν σταμάτησε όλη νύχτα και την επόμενη μέρα δεν χρειάστηκε να γίνει κάτι άλλο. Είχε λυθεί, η πολλή δουλειά τώρα ήταν να φιλτράρουν και να καθαρίσουν το νερό με το επίπεδο της πισίνας πιο ψηλά από το επιθυμητό.

Αλλά, υπήρξαν κι εκείνοι που δεν χάρηκαν με την εύκολη και φτηνή λύση, οι χαμένοι των εκλογών και οι υποστηρικτές τους. Ανοιχτά εχθρεύονταν τον Αντρέα «δεν είχες καμιά δουλειά να τους βοηθήσεις» «τα χάλασες όλα». Κανείς δεν τον υπερασπίστηκε. Η απίστευτη αυτή κατάσταση έκανε τον Αντρέα να απομακρυνθεί από τον όμιλο, απογοητευμένος, νιώθοντας ξένος, διαφορετικός από τους άλλους. Πούλησε τα σκάφη και ένωσε ακόμη πιο έντονη την επιθυμία να αποκτήσει τον ιστιοπλοϊκό του που θα τον πήγαινε σε κάποιον καλύτερο τόπο.

Μια μέρα συνάντησε στο δρόμο τον Αμερικάνο που είχε βουτήξει μαζί στην φρεγάτα Thetis. Ο Τόμας θήρευε χρυσό στον ποταμό Τοκατίνς και έψαχνε να αγοράσει ένα φορτηγάκι. Το βανάκι που είχε πάρει μαζί του δεν είχε αντέξει στις συνθήκες των δρόμων της περιοχής, είχε χαλάσει και δε φτιαχνόταν, είχε εγκαταλειφθεί στη ζούγκλα. Ο Αντρέας με ένα τζιπάκι Rural προσφέρθηκε και έγινε αμέσως δεκτός ως συνεταίρος. Είχε ένα πρόβλημα, η

μηχανή ήταν πολύ κουρασμένη, χρειαζόταν ρεκτιφιέ και ο Τόμας έδινε μόνο τέσσερις μέρες στον Αντρέα για να λύσει το θέμα. Ήταν εποχή ξηρασίας, η καλύτερη εποχή για να βουτήξει κανείς στα ποτάμια της περιοχής, έπρεπε να επωφεληθούν διαφορετικά θα έπρεπε να περιμένουν την επόμενη χρονιά. Ο Αντρέας, σκεπτόμενος την πιθανότητα να βρει τον χρυσό που θα του επιτρέψει να αγοράσει το ιστιοπλοϊκό του, ενθουσιάστηκε. Αλλά κανένα συνεργείο δε δεχόταν να κάνει το σέρβις σε τόσο λίγο χρόνο. Αποφάσισε να τα κάνει όλα μόνος του. Σταμάτησε το αυτοκίνητο μπροστά από το κτίριο όπου έμενε και έβγαλε τον εξακύλινδρο κινητήρα την ίδια μέρα με τη βοήθεια ενός γερανού. Τον ξεμοντάρισε και τον πήγε για ρεκτιφιέ θερμοπαρακαλώντας να του τον παραδώσουν την επομένη. Απευθύνθηκε σε ένα μεγάλο εξουσιοδοτημένο συνεργείο που ο υπεύθυνος του είχε σκάφος και τον γνώριζε, και βρήκε εργαλεία και τεχνικές οδηγίες για το μοντάρισμα. Αγόρασε δεκάδες νέα κομμάτια και πραγματοποίησε το μοντάρισμα αυστηρά σύμφωνα με τις προδιαγραφές του.

Χρυσοθηρία

Κάλεσαν τον Αντρέα να συμμετέχει σε μια κινηματογράφιση στο Ιλιέους της Μπαΐα. Καλοκαίρι του '70. Μεγάλη ομάδα με πολλούς ηθοποιούς, γυναίκες και άντρες, διάσημους την εποχή εκείνη. Ήταν σχεδόν τρεις μήνες εντατικής δουλειάς, αλλά με θαυμάσιες στιγμές. Εκεί γνώρισε μια γυναίκα που τον σημάδεψε βαθιά με τη δυνατή της προσωπικότητα, την ευφυΐα και την ομορφιά της. Όταν τελείωσαν οι δουλειές στο Ιλιέους θα έπρεπε να χωρίσουν για μερικές μέρες κι αυτό δημιούργησε πρόβλημα

στην επικοινωνία. Οι δυσκολίες στις συναντήσεις συνεχίστηκαν μέχρι που κάλεσαν τον Αντρέα να δουλέψει στο Κάμπο Φρίο. Δεν την ξέχασε ποτέ.

Στο Κάμπο Φρίο θα συμμετείχε στην κατασκευή της προβλήτας στην όχθη του καναλιού, στο κέντρο της πόλης, έργο της νομαρχίας. Νοίκιασε ένα απλό σπιτάκι όσο περίμενε να ξεκινήσουν τα έργα. Για να βγάλει κάποια χρήματα βουτούσε με το σκάφος ενός φίλου. Η περίοδος με τις καλές ψαριές είχε τελειώσει και γι' αυτό βουτούσαν σε ναυάγια. Λίγα απέμεναν που άξιζαν τον κόπο. Αποφάσισαν να αναζητήσουν το «Wakama», ένα γερμανικό πλοίο που είχε τορπιλιστεί. Ο Αντρέας συνάντησε έναν ψαρά που είχε πιαστεί το δίχτυ του στο πλοίο και γνώριζε τη θέση του. Χωρίς GPS την εποχή εκείνη, ευθυγράμμιζε κανείς άκρες των νησιών με κορυφές λόφων ή με κάποια ψηλή κατασκευή όπως ένα καμπαναριό με άλλα σημεία που ξεχώριζαν. Με τη διασταύρωση δύο ή τριών τέτοιων ευθυγραμμίσεων μπορούσε να πετύχει κανείς πολύ μεγάλη ακρίβεια. Το πλοίο είχε βυθιστεί μακριά από την ακτή και χρειάζονταν μία μέρα πολύ καλής ορατότητας για να εντοπίσουν τα σημεία αυτά. Περίμεναν μια ευνοϊκή μέρα και ξεκίνησαν. Εκτός από το βάθος, περισσότερο από 50 μέτρα, καθώς το σημείο ήταν ανοιχτό στον άνεμο και τα κύματα, απαιτούσε μεγάλο σκάφος με τον κατάλληλο εξοπλισμό. Σταμάτησαν από πάνω απ' το ναυάγιο και ο συνάδελφός του βούτηξε μέχρι το κατάστρωμα του πλοίου, στα 20 μέτρα. Είχαν το σωστό στίγμα τελικά, και θα προσπαθούσαν να βρουν ενδιαφερόμενους για να επενδύσουν στην επιχείρηση. Αλλά, μια γερμανική εταιρία με ένα πλοίο πολύ καλά εξοπλισμένο πρόλαβε και μάζεψε το φορτίο, αποτελειώνοντας με μιας το όνειρο του θησαυρού του Αντρέα.

Μια νύχτα, καθώς έτρωγε στη βεράντα του εστιατορίου την φτηνή του σούπα άκουσε μια συζήτηση ανάμεσα σε δυο ψαράδες. Σχολίαζαν το ναυάγιο δύο ρυμουλκών στο νησί του Κάμπο Φρίο που είχε γίνει είδηση στις εφημερίδες. Ο ένας ψάρευε με ένα σκάφος τη νύχτα και είδε το ναυάγιο του ενός από τα δύο ρυμουλκά. Σημείωσε τη θέση, κι έδωσε το στίγμα στον άλλον ψαρά. Καθώς είχε περάσει κάμποσος καιρός, το ναυάγιο θα είχε μετατραπεί σε ιχθυοτροφείο. Ο Αντρέας κατέγραψε το στίγμα που άκουσε και μαζί με τον φίλο του πήγαν να τις εξακριβώσουν. Ήταν ένα δώρο. Οι συντεταγμένες ήταν σωστές. Το ρυμουλκό, παλιό και ξύλινο, βρισκόταν σε ένα αμμώδη βυθό, στα 14 μέτρα μπροστά από τον όρμο του Φόρνο, στο Αρραϊάλ ντου Κάμπο. Περιέργως, το κύτος στη μέση του σκάφους είχε ένα μεγάλο άνοιγμα και τα συντρίμια έβγαιναν ανάμεσα από τις κατεστραμμένες σανίδες των πλαϊνών. Εύκολα συμπέρανε κανείς ότι είχαν χρησιμοποιήσει εκρηκτικά για να το βυθίσουν. Η πρόθεση των ιδιοκτητών ήταν να εισπράξουν την ασφάλεια. Καθώς ήταν γεμάτο χάλκινους αγωγούς, μπρούτζινες επιγραφές και άλλα αντικείμενα από το ίδιο υλικό, γρήγορα κατάφεραν να ανασύρουν μερικές εκατοντάδες κιλά. Τελευταία έμεινε η μπρούτζινη προπέλα με τέσσερα πτερύγια που ήταν ασφαλισμένη μ' ένα τεράστιο παξιμάδι. Και στα ρηχά θα ήταν περίπλοκο να τη βγάλουν, μέσα στο νερό όμως τα πράγματα γίνονταν ακόμη πιο δύσκολα. Ο Αντρέας κατάφερε να πείσει τον φίλο του ότι η επιχείρηση ήταν εφικτή. Έκαναν μερικές μετρήσεις και επέστρεψαν στην ξηρά για να ετοιμαστούν. Έχοντας υπολογίσει το βάρος κοντά στα 400 κιλά, βρήκαν δύο τενεκέδες των 200 λίτρων. Πήραν επίσης δύο βαριοπούλες, ένα γρύλο ανύψωσης όχι υδραυλικό, αλυσίδες, μοχλούς, σμίλες, σκοινιά κι ένα παλάγκο ανύψωσης 500 κιλών.

Αφού τα σχεδίασαν όλα επέστρεψαν στο σημείο. Το νερό ήταν πολύ παγωμένο, γύρω στους 13° με 14° και η παλιά καταδυτική στολή του Αντρέα δεν τον προστάτευε καλά. Η πέδη του παξιμαδιού της προπέλας ήταν χαλαρή και χτυπώντας στο παξιμάδι με τη βαριοπούλα κατάφεραν να την ελευθερώσουν. Κάθε 20 λεπτά ανέβαιναν και οι δύο για να ζεσταθούν στη μηχανή του σκάφους.

Όταν τοποθέτησαν τον γρύλο στην άκρη του άξονα, οι αλυσίδες του πιάστηκαν στα πτερύγια της προπέλας. Εναλλάσσονταν στο σφίξιμο του γρύλου και στα βίαια χτυπήματα με τη βαριοπούλα πάνω στο κουπάρισμα της προπέλας. Η δόνηση από τα χτυπήματα στον μπρούντζο ηχούσε σαν καμπάνες εκκλησίας και ήταν τόσο δυνατή που πονούσε τα τύμπανα των αυτιών. Η νύχτα πλησίαζε και δε γινόταν τίποτα. Ο Αντρέας προσπαθούσε να εμψυχώσει τον φίλο του που έλεγε ότι αυτή θα ήταν η τελευταία του προσπάθεια. Στο σκοτάδι πια, με έναν φακό, κατέβηκαν, με τον Αντρέα να υπόσχεται ότι θα τα καταφέρουν. Για άλλη μια φορά, οι αναμνήσεις της παιδικής του ηλικίας του έδωσαν τη δύναμη που χρειαζόταν. Με το κεφάλι προς τα κάτω, τα πόδια στο κύτος πάνω από την προπέλα, πίεζε με τον μοχλό τον χειροκίνητο γρύλο, καθώς ο σύντροφός του χτυπούσε στο κουπάρισμα. Με μια κραυγή, που τη συγκράτησε το νερό και η δύναμη, ήρθε το αποτέλεσμα. Με ένα βουβό τράνταγμα, η προπέλα ελευθερώθηκε αναποδογυρίζοντας τον γρύλο, τις αλυσίδες και τον Αντρέα. Την έδεσαν στους τενεκέδες που όπως ήταν γεμάτοι αέρα ανέβασαν την προπέλα στην επιφάνεια του νερού χωρίς δυσκολία. Το βάρος ήταν μεγαλύτερο από ό,τι είχαν υπολογίσει, και κατέβαινε σε κάθε παλάντζο των κυμάτων που έκαναν τους τενεκέδες να χάνουν αέρα σιγά σιγά. Η λύση ήταν να την τοποθετήσουν στο κατάστρωμα

του σκάφους. Έπλεαν αργά, διατηρώντας τους τενεκέδες γεμάτους αέρα, μέχρι την προβλήτα του λιμανιού του Αρραϊάλ. Είχε κάτι αγωγούς πάνω στην προβλήτα που θα χρησίμευαν για να δέσουν εκεί την τροχαλία και να σηκώσουν την προπέλα έξω από το νερό και να την τοποθετήσουν πάνω στο κατάστρωμα.

Κατάφεραν και τα έκαναν όλα αυτά με σχετική ευκολία, αλλά το μικρό σκάφος έγινε ασταθές και παρά λίγο να αναποδογυρίσει στα ψηλά κύματα που έρχονταν από βορειανατολικά. Έφτασαν αξημέρωτα στο Κάμπο Φρίο. Ο Αντρέας που είχε ένα φορτηγάκι με δυνατή μηχανή είχε την ιδέα να ρίξει την προπέλα στην όχθη του καναλιού, σε ένα σημείο όπου το φορτηγάκι να μπορούσε να την σύρει. Έτσι κι έγινε, αλλά ο ήχος της προπέλας που χτυπούσε πάνω στο πλακόστρωτο των δρόμων, ξύπνησε πολύ κόσμο. Κατάφερε να μπει στο άδειο οικόπεδο δίπλα απ' το σπίτι του πριν να τον πάρουν χαμπάρι. Δυο μέρες αργότερα, με μεγάλη δυσκολία έκοψαν ένα πτερύγιο για να μπορέσει να χωρέσει όλη στο φορτηγάκι και πήγαν στο Κάμπο, σε απόσταση 180 χιλιομέτρων. Ένα χυτήριο με το οποίο είχαν επικοινωνήσει θα τα αγόραζε όλα. Επιτέλους, θα αποζημιώνονταν μετά από τόση προσπάθεια. «Το υλικό είναι καλό εκτός από την προπέλα που δεν τη θέλουμε» τους είπαν όταν είδαν το φορτίο. Τους πρότειναν να την πάνε σε χυτήρια που χρησιμοποιούσαν αυτού του είδους κράματα, αλλά στο Ρίο, ίσως. «Δεν το πιστεύω», «δεν το πιστεύω» έλεγαν και οι δύο, και τώρα; Ο Αντρέας ζήτησε, εξήγησε, παρακάλεσε ώσπου μετά από μερικά τηλεφωνήματα δέχτηκαν να την αγοράσουν και να την μεταπωλήσουν σε άλλο χυτήριο. Το βάρος; 408 κιλά. Η τιμή; Γελοία, δεν άξιζε τον κόπο. Αποθαρρημένοι, δέχτηκαν. Επέστρεψαν με λίγα λεφτά, σιωπηλοί.

Ο φίλος του πήγε να δουλέψει στην κατασκευή της γέφυρας Ρίο-Νιτερόι κι ο Αντρέας προτίμησε να μείνει στο Κάμπο Φρίο παρότι η νομαρχία είχε ακυρώσει την κατασκευή της προβλήτας.

Σε μια επίσκεψη σε ένα γνωστό του, είδε στον κήπο, ανάμεσα σε κότρες και ζώα λυτά, τα υπολείμματα ενός κινητήρα θαλάσσιου σκάφους ξεμονταρισμένου, με τα εξαρτήματά του σκουριασμένα και σκορπισμένα. Το καπάκι του στροφαλοθαλάμου χρησίμευε για ποτίστρα των ζώων. Αντάλλαξε τον κινητήρα με μια γούρνα. Πήρε όλα τα εξαρτήματα στο σπίτι του και διαπίστωσε μόνο ένα πρόβλημα στον άξονα. Αφού έλυσε το πρόβλημα του άξονα μέσω μιας εταιρίας από το Σάο Πάουλο, άρχισε να τον δένει μέσα στο μικρό του σπίτι. Χωρίς να γνωρίζει τον κινητήρα, χρησιμοποιώντας ό,τι είχε μάθει δίπλα σε άλλους, κατάφερε να τον μοντάρει. Τρόμαξε όταν ο κινητήρας δούλεψε στο πρώτο τράνταγμα. Γιόρτασε την ανταλλαγή που είχε κάνει.

Είχε ένα φίλο με σκάφος αλλά χωρίς κινητήρα κι έγιναν συνέταιροι. Ψάρευε γαρίδες στη λίμνη Αραρουάμα και ψάρια με παραγάδι στα νησιά κοντά στο Κάμπο Φρίο. Αλλά η συνεργασία δεν πήγε πολύ καλά και όταν τους έκαναν μια καλή προσφορά πούλησαν το σκάφος.

Μια Παρασκευή βράδυ, ο Αντρέας πήγε στο μπαρ μιας φίλης του και κάθισε στη μπάρα δίπλα σε έναν γνωστό του μηχανικό που κουβέντιαζε μαζί της. Εκείνος ήταν ήδη αρκετά πιωμένος και σχολίαζε τα προβλήματα που αντιμετώπιζε στην κατασκευή μιας προβλήτας 1150 μέτρων. Ήταν μια κατασκευή συγκροτήματος πολυτελείας όπου 54 μεγάλα οικόπεδα θα είχαν πρόσβαση στο νερό. Τολμηρό έργο και ακριβό. Τέσσερις εξειδικευμένες

εταιρείες είχαν αποπειραθεί την υλοποίηση του σχεδίου, αλλά ο τύπος του εδάφους, άμμος και νερό, δυσχέραιναν πολύ. Μέσα σε δύο μήνες είχαν καταφέρει να κατασκευάσουν μόνο 4 μέτρα. Εκείνη μόλις είδε τον Αντρέα τον έδειξε στον μηχανικό και του είπε πως ήταν ο κατάλληλος άνθρωπος για τη δουλειά. Χωρίς να τον κοιτάξει ή να δώσει σημασία, εκείνος είπε «πέρανα τη Δευτέρα» και συνέχισε να πίνει.

Το έδαφος ήταν πολύ χαμηλό και γέμιζε απ' τα νερά της παλίρροιας. Όταν η παλίρροια ήταν χαμηλά μπορούσε να παίξει εκεί κανείς μπάλα μέχρι την επόμενη πλημμυρίδα. Ο Αντρέας έφτασε στο εργοτάξιο και χωρίς να γνωρίζει κανέναν κάθισε σε κάτι βράχια και παρακολουθούσε τις εργασίες. Ένας βυθοκόρος, ακολουθώντας τη σήμανση εκεί που ήταν η γραμμή της προβλήτας, προσπαθούσε να σκάψει μια τάφρο στην άμμο. Αλλά, όπως οι τρύπες που σκάβονται στην παραλία, το νερό ξεχυνόταν αμέσως και γκρέμιζε τα τοιχώματα. Τότε, ο βυθοκόρος οπισθοχώρησε για να μην πέσει στην τρύπα. Η αρπάγη του δεν έφτανε πια τη γραμμή όπου θα έπρεπε να είναι η προβλήτα. Η λύση που βρήκαν ήταν να στηρίξουν τα τοιχώματα της τρύπας. Χρησιμοποίησαν μαδέρια, που δεν εξυπηρέτησαν γιατί αργούσαν πολύ και δυσκολεύονταν να τα βγάλουν. Κάποιος έδωσε την ιδέα να χρησιμοποιήσουν ατσάλινα ελάσματα για στήριξη. Τα ελάσματα λύγιζαν, κάτω από την πίεση της άμμου. Συγκόλλησαν δοκούς για να ενισχύσουν τα ελάσματα. Έγιναν τόσο βαριά που μαζί με την πίεση της άμμου ήταν σχεδόν αδύνατο να τα βγάλει κανείς ολόκληρα. Πέρασαν δυο μέρες και ο Αντρέας εξακολουθούσε να κοιτάζει. Δεν κατάφεραν να τοποθετήσουν τα βράχια στην τάφρο που άνοιγε ο βυθοκόρος. Το νερό που ανέβαινε γρήγορα εμπόδιζε τη

δουλειά. Κι αν το άφηναν για την επόμενη μέρα, η τάφρος γινόταν πισίνα. Με την τάφρο γεμάτη η αντλία λειτουργούσε ώρες για να χαμηλώσει το ύψος του νερού και να επιτρέψει την τοποθέτηση των βράχων. Έτσι, ήταν ένα έργο ανέφικτο από όλες τις απόψεις. Την τέταρτη μέρα, ο Αντρέας ζήτησε από τον μηχανικό να τον αφήσει να κάνει μια προσπάθεια. Εκείνος, αποθαρρημένος, έδωσε εντολή να προχωρήσει, γύρισε την πλάτη του κι έφυγε. Ο Αντρέας συζήτησε με τον χειριστή του βυθοκόρου, έναν μαύρο άντρα, λίγο χοντρό, πολύ χαμογελαστό και συμπαθητικό και του εξήγησε την ιδέα του. Ο Αντόνιο, δείχνοντας τα λευκά του δόντια σε ένα ειλικρινές χαμόγελο, είπε στον Αντρέα πως η ιδέα του φαινόταν καλή. Ο βυθοκόρος προχώρησε και άρχισε να σκάβει πέρα από τη γραμμή όπου θα φτιαχνόταν η προβλήτα. Η άμμος μαζευόταν από την πλευρά που θα ήταν το νερό, όταν θα είχε κατασκευαστεί η προβλήτα, και πετιόταν εκεί όπου θα γινόταν η πρόσχωση. Με αυτό τον τρόπο ήδη έκαναν εκ των προτέρων μια δουλειά που θα την έβρισκαν μπροστά τους αργότερα. Ο Αντρέας παράγγειλε να τοποθετήσουν τον σωλήνα της αντλίας στην τάφρο που είχε ανοίξει ο βυθοκόρος, και είχε ήδη νερό, και ζήτησε να τη διατηρούν διαρκώς άδεια. Με αυτόν τον τρόπο το έδαφος στράγγιζε. Γρήγορα το βάθος της τάφρου έφτασε στο επιθυμητό βάθος με τον βυθοκόρο να οπισθοχωρεί στην σωστή θέση. Χωρίς το νερό, τα τοιχώματα δεν έπεφταν καθόλου σχεδόν. Ο βυθοκόρος, χρησιμοποιώντας τη δαγκάνα με νύχια, σήκωνε τεράστια βράχια, μέχρι και δύο τόνων, και τα τοποθετούσε στον πάτο της τάφρου. Με την συμμετοχή του Αντρέα, οι οικοδόμοι τακτοποιούσαν τους βράχους γρήγορα χρησιμοποιώντας μοχλούς. Μέσα σε λίγες ώρες είχαν φτιάξει 4,5 μέτρα προβλήτας, περισσότερο απ' ό,τι σε δύο μήνες δουλειάς. Κανείς δεν κατάλαβε πώς μπόρεσε

κι έγινε αυτό, τόσο απλό, χωρίς να χρειαστούν ερείσματα ή άλλες επιπλοκές. Ο μηχανικός όταν ήρθε έμεινε έκπληκτος. Κατέβηκε με τα ρούχα που φορούσε, μέσα στην τάφρο για να επαληθεύσει τα μέτρα, και ικανοποιημένος ρώτησε τον Αντρέα τις λεπτομέρειες. Μετά την εξήγηση τον ρώτησε «Πόσα θέλεις για να φτιάξεις την προβλήτα;» Ο Αντρέας για άλλη μια φορά δίστασε, το πιο σημαντικό γι' αυτόν ήταν να αναγνωρίζεται η αξία του και να τον σέβονται. Του ερχόταν να πει «το βλέπετε ότι μπορώ να κάνω περισσότερα από εσάς». Τα λεφτά είχαν μικρότερη σημασία. Κατά τη γνώμη του, ο καθένας μπορούσε να κερδίσει χρήματα αλλά να δημιουργήσει, να επινοήσει και τέλος πάντων να χρησιμοποιήσει³

Ο Αντρέας μάζεψε τους εργάτες και εξήγησε ότι όλα ήταν ζήτημα μεθόδου και ταχύτητας στην εκτέλεση. Όλα ήταν σημαντικά, η δουλειά του βυθοκόρου, η αντλία του νερού που έπρεπε να λειτουργεί διαρκώς, η επιλογή των σωστών βράχων που θα διευκόλυναν το σωστό κούμπωμα μεταξύ τους και η δουλειά τους⁴

Αισθανόταν ασφαλής και με αυτοπεποίθηση μόνο μέσα σε ένα σκαρί. Καταπολεμούσε την συστολή του με αλαζονικά φερσίματα, για να ξεχωρίσει, να προσελκύσει την προσοχή, και κατέληγε να προσελκύει τον φθόνο ή την απομάκρυνση των άλλων. Εξακολουθούσε να υποφέρει γιατί ένιωθε πως δεν τον καταλάβαιναν, κι αυτό τον προσδιόριζε ως άνθρωπο δύσκολο και αντιπαθή. Το μόνο που χρειαζόταν ήταν να γίνει αποδεκτός, τίποτα άλλο. Έβρισκε σαν λύση να απομονώνεται και να κάνει μοναχικές δουλειές.

³ Το κείμενο εδώ διακόπτεται (Σ.τ.Μ)

⁴ Το κείμενο διακόπτεται ξανά (Σ.τ.Μ)

... Όπως για τελευταία φορά επεξεργάστηκε από τον
Λεωνίδα στις 7/10/2013

